

mercator

LETO V.

LJUBLJANA, DECEMBER 1967

ŠT. 5-6

Uspeh in srečo držimo v lastnih rokah

Osemnajst poglavij bi morali izpisati iz Mercatorjeve gospodarske in poslovne kronike, če bi hoteli vsaj približno predstaviti vsestranska prizadevanja skoraj tritisoččlanskega kolektiva. Mercatorjeva dejavnost se namreč odvija, kot vemo, v 18 integriranih poslovnih enotah, ki so znale svojo gospodarsko moč zliti in obogatiti v združenem podjetju, enem največjih te vrste pri nas.

Pred nedavnim je spet stekla beseda o Mercatorjevem gospodarjenju in poslovnem življenju kolektiva. Bil je to spontan pomenek o gospodarskem in samoupravnem sožitju integriranih podjetij, o položaju poslovnih enot in celotnega podjetja, o delovnih in življenjskih pogojih delavcev, o njihovem prizadevanju, da bi bili poslovni uspehi še večji in o načrtih za prihodnje.

Pogovarjamo se o novejši Mercatorjevi zgodovini, ki zajema obdobje zadnjih šestih let.

Za to obdobje je značilen nagle gospodarski in poslovni vzpon. Ko govorimo med drugim pomenkom o tem vzponu, ugotavljamo, da je rezultat pre-

mišljene integracije, ki ni bila sama sebi namen, ampak ki je imela vselej določen cilj: gospodarsko in samoupravno moč tako združiti, da bo videlo vsako združenih podjetij svoj, hkrati pa tudi skupni napredek združenega podjetja, ki daje varno go-

spodarsko zavetje vsakomur in vsem.

Zelo načelno izzveni ta trditev, zato jo naj potrdijo izkušnje.

Jože Mokorel, direktor poslovne enote Tržič ugotavlja: »V letošnjem prvem letu združitve z Mercatorjem smo vložili v naši poslovni enoti v investicije 100 milijonov starih dinarjev. Odkupili smo dva prodajna prostora, zgradili novo samopostrežno trgovino in odkupili prodajne prostore v stolpnici. Brez pripojitve k Mercatorju ne bi mogli uresničiti investicijskega načrta, saj smo uspeli v minulih letih zbrati skupaj le nekaj več kot 10 milijonov za investicije. To je torej otipljiv dokaz za prednost in us-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dragi bralci!

Številna pisma, vprašanja po telefonu, predvsem pa neposredna vprašanja odgovornemu uredniku, ki jih lahko vse strnemo v stavek »Kaj je z našim glasilom?«, nedvomno potrjujejo, da ste list pogrešali. Nikoli se ni odlikoval po rednem, še manj pa po pogostnem izhajanju. Vendar kaže, da je tudi tak opravljal svojo nalogo. Iz njega smo le izvedeli, kaj se dogaja v kolektivu, kje smo spet naredili kaj novega in kaj načrtujemo za naprej. In zdaj, ko je minilo že več kot pol leta od zadnje številke, se marsikomu zdi, marsikdo občuti, da nekaj manjka.

Manjkalo je naše glasilo.

Zdaj ga imate spet v rokah. Dolžni smo opravičilo za tako dolgo odsotnost. Nekoliko so dopusti zavrli dopisniško vneto, najaktivnejši člani uredniškega odbora so imeli dodatne, ne preproste in ne majhne dolžnosti, ob vsem tem pa se je toliko dogajalo in toliko tega se je še obetalo, da je uredniški odbor odlagal tiskanje številke, češ, počakajmo, da bomo lahko uvrstili še to in to... In tako je minilo poletje in celo že jesen.

Današnja številka je zrcalo vseh teh odlaganj. Morda se bo zato komu zdela neurejena, drugemu pa spet pestrejša kot druge. Povedati pa moramo, da nam je v tem času precej materiala tako zastarelo, da ga vendar nismo mogli objaviti.

Sicer pa — to je naše glasilo, naš list in za vsebino in tudi za redno izhajanje smo odgovorni vsi. Upamo, da boste upoštevali naše opravičilo, v naslednjem letu pa poskrbimo vsi skupaj, da bo list resnično pestrejši in pogostejše med nami. To je ena naših želja, kar zadeva list. Seveda je še veliko drugih, toda naj končamo z željo, da bi se jih v novem letu čimveč uresničilo. Dotlej pa na svidenje in — res srečno in zadovoljno ter uspehov polno novo leto 1968!

UREDNIŠKI ODBOR

*Vsem mnogo uspehov,
sreče in zadovoljstva*

*v novem letu
1968*

pešnost integracije, kar občutimo v naši poslovni enoti prav vsi. Večkrat se celo pogovarjamo, čemu nismo že veliko prej ugriznili v ta sadež. Tako bi lahko že prej nalagali sredstva tudi v druge potrebe trgovine, med njimi v izobraževanje in v šolanje, saj smo prav v Trzinu znani po tem, da gospodarimo s slabo kadrovsko zasedbo. V naši poslovni enoti nima na primer nihče višje ali visoke izobrazbe. Vemo pa, da je usposobljenost kadra pomemben člen dobre poslovne politike.»

Janez Selan, vodja komercialne v tovarni mesnih izdelkov: »Združenje z Mercatorjem je za nas življenjskega pomena. Prej se je naša trgovska mreža manjšala, vsako leto smo morali zapreti nekaj poslovalnic. Z združitvijo z Mercatorjem smo dobili tržišče, naša proizvodnja se je zato izdatno povečala, saj proizvajamo samo tako imenovanih mehkih mesnih izdelkov štirikrat več kot pred integracijo. Poleg tega nas je Mercator oprostil prvi dve leti dajatev in nam tako omogočil, da smo prišli iz obrtne na moderno industrijsko proizvodnjo. Nakupili smo najmoderneje stroje, kakršnih nima v naši stroki nobeno podjetje v Jugoslaviji.«

Jože Resman, komercialist poslovne enote Grmada: »Bili smo med prvimi, ki smo se pred šestimi leti združili z Mercatorjem. Tedaj smo imeli 30 prodajaln, z nezadostnimi in s skrajno neprijetnimi skladiščnimi prostori. Po integraciji smo odprli sedem novih poslovalnic, deset smo jih modernizirali, dobili smo skladišča in kar je zelo pomembno — dnevno oskrbo s kvalitetnim blagom iz ostalih poslovnih enot, med njimi iz Sadjazelenjave in tovarne mesnih izdelkov.«

POSLUH ZA POTREBE POTROŠNIKA

Poslovne niti Mercatorja se stekajo iz poslovnih enot, ki so raztresene po dobrih delu Slovenije. Poleg ljubljanskih občin, prodajamo pod firmo Mercator v občinah Grosuplje, Vrhnika, Logatec, Domžale, Litija, Ribnica, Metlika, Novo mesto, Mozirje in Trzin. Taka usmeritev razvoja trgovske mreže, tako potrjujejo mnogi delavci, ima več razlogov: nedvomno pomeni širjenje tržišča, kot ga pač terja poslovna politika, toda hkrati pomeni tudi nekakšno vračilo dolga tistemu

Le moderno urejena SP z bogatim asortimentom blaga lahko ustreže potrošniku

potrošniku, ki je bil še včeraj prikrajšan za dobrine, kot jih lahko nudi moderna trgovina in ki so bile še včeraj dostopne samo potrošnikom večjih središč.

Prav je, da se ob tej priložnosti vnovič spomnimo, s kako zadovoljnimi obrazi so vstopali prvi potrošniki v naše novoodprte poslovalnice, na primer v Trebnjem, v Metliki pa tudi drugod. O tem smo sicer že pisali, vendar ne bo odveč, če še enkrat ponovimo besede predsednika občinske skupščine v Metliki: »Mercator je imel posluš za naše želje in to se mu bo bogato obrestovalo...«

Sedanji predsednik Gospodarske zbornice SRS tovariš Leopold Krese pa nas je ob otvoritvi metliške veleblagovnice spodbudil: »Prizadevanje Mercatorja za ustanovitev večje blagovnice v Metliki je hvale vredno. Gre za pogumno poslovno usmeritev, za odpiranje trgovin v krajih, ki so oddaljeni od večjih središč. Jasno pa je, da je tudi pri tem najpomembnejša ekonomska računica. Nihče ne more odpirati trgovin, da bi zadovoljil neki želji, temveč zato, ker je to ekonomsko

utemeljeno. Zato mislim, da je Mercatorjeva poslovna politika pravilna... Prej ko slej pa moram poudariti, da je poglavito, da je trgovina dobro založena. Velika izbira zagotavlja velik promet in pomeni zadovoljstvo za potrošnike in korist za trgovsko podjetje.«

V isti izjavi je tovariš Krese spodbudil naše podjetje za nadaljnje odpiranje trgovin in potrošniških centrov. O taki usmeritvi Mercatorja lahko beremo v eni izmed zadnjih Mercatorjevih analiz, ki napoveduje:

»Nadaljnji program je usmerjen le v to, da se potrošniku z odpiranjem novih samopostrežnih trgovin, potrošniških centrov, blagovnih hiš, blagovnic, omogoči čimbolj pregled nad izbiro blaga, solidno in estetsko postrežbo, cenejšo nabavo artiklov in ne nazadnje tudi ugled same trgovine do kupcev. Trgovina v svetu se poslužuje vseh sredstev, da ugoti potrošniku in takemu razvoju trgovine mora nujno slediti tudi naše podjetje. Zato je dolžnost nas vseh, da si po svojih močeh, vsak na svojem delovnem mestu prizadevamo, da

bo trgovina popolnoma zadostila zahtevam kupcev z upoštevanjem ekonomske zakonitosti poslovanja in s kulturnim odnosom do potrošnika.«

VELIKA MORALNA IN MATERIALNA PREIZKUŠNJA

Nedvomno je pogoj za tako prizadevanje delavcev zadovoljstvo na delovnem mestu, ki mora temeljiti na dobrih samoupravnih medsebojnih odnosih.

Mnogi delavci sicer trdijo, da dosedanjim odnosom ni kaj reči, vendar ob tem dodajajo, da je kljub temu njihovo samoupravno in gospodarsko prepletanost, kot so jo uzakonili, potrebno še piliti in gladiti.

»Menimo, da je centralizacija gospodarjenja in samoupravljanja v tako razvejanem kolektivu, kot je naš, nemogoča in bi bila celo ekonomsko škodljiva. Centralistična gospodarska politika bi nedvomno zmanjšala pobudo večine kolektiva za lastno gospodarjenje in s tem za splošni gospodarski napredek podjetja,« tako meni Stane Vrhovec, direktor razvojnoplanskega sektorja Veletrgovine Mercator.

Edo Božič, diplomirani ekonomist, ki je hkrati tudi predsednik IO sindikalne podružnice, dopolnjuje tovariša Vrhovca: »Vkljub dokajšnjemu številu samoupravnih teles in številnih samostojnih poslovnih enot je vendar mogoče doseči soglasje pri vprašanih, ki zadevajo nadaljnjo perspektivo celotnega podjetja.«

Vinko Kušar, predsednik CDS: »Vedeti je treba, da gospodarijo poslovne enote s polovico ustvarjenih sredstev, da se je pa potrebno o drugi polovici odločiti skupno, pošteno in preudarno, da ne bi prizadeli nobene poslovne enote, da ne bi ogrozili tudi celotnega razvoja podjetja.«

In kako presajajo Mercatorjevi delavci napisane samoupravne pristojnosti v življenje?

»Ko smo na primer razpravljali na delavskem svetu poslovne enote o letošnjem polletnem poslovnem poročilu poslovne enote,« pripoveduje Jože Mokorel, »smo hkrati sklenili, da bomo o polletnih gospodarskih uspehih razpravljali vnovič, ko bo izdelala

PE »Sadje-zelenjava«: Le bogata izbira lahko zadovolji potrošnika

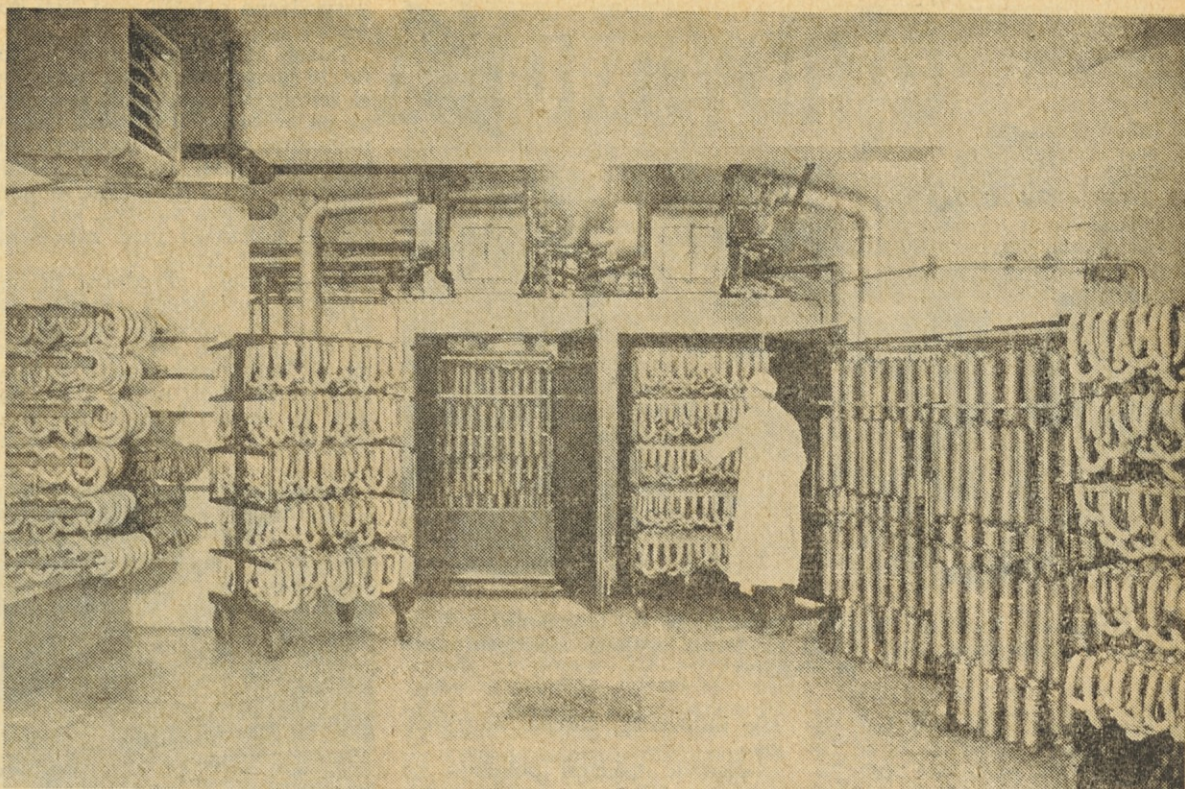
na analiza za vse podjetje, da bi se lahko primerjali z drugimi, da bi vedeli, kako smo gospodarili med osemnajstimi poslovnimi enotami. To smo tudi storili. Med prebiranjem analize smo se ustavljali pri vsaki postavki, se iskali med osemnajstimi mesti in sproti ugotavljali — tu dobro gospodarimo, tam pa ne gospodarimo — nje škriplje. Delavci so lahko sami videli črno na belem, kje kaže poprijeti v prihodnje. Takšna primerjava je velika moralna in materialna preizkušnja. Nihče ne bi rad bil zadnji.«

Moji sobesedniki postajajo ob slednji izjavi gostobesedni. Vendar ponovno dregnem v tisti del Mokorelove pripovedi, ko je povedal, kako delavci proučujejo podatke, da bi lažje izmerili svojo prizadevnost.

Tončka Jarc, prodajalka v poslovni enoti Grmada: »Na sestanku delovne skupnosti razpravljamo o vseh pomembnih tekočih poslovnih vprašanjih. Pri tem se oslanjamo na nadrobne zapisnike samoupravnih organov in poročilo poslovdje iz poslovdskih sestankov.«

Dušan Mole, upravnik centralnih skladišč in sekretar OO ZKS: »V našem ožjem kolektivu nas je 200 in lahko trdim, da smo vsi o vsem dobro obveščeni. Kadar gre za odločitve, ki še posebno zadevajo našo ožjo delovno skupnost, potem se sestanemo na petih različnih mestih. Na tak način smo razpravljali na primer o internih aktih, o rezultatih gospodarjenja itd. Veliko je tudi individualnih posvetov med predstavniki samoupravnih organov s svojimi sodelavci. Takšno sodelovanje smo si pri nas zagotovili ob skrbni izbiri kandidatov za organe samoupravljanja.«

Jože Mokorel, ki je pravzaprav izzval to razpravo, pa pravi: »Prav nobenega dvoma ni, da imamo vsi zaposleni, tudi tisti v najbolj oddaljenih poslovalnicah na vpogled vse podatke, da vemo, da si nimamo pri nas česa skrivati in da imamo tudi možnost vplivati in uravnavati naše gospodarjenje. Vendar se te pravice dosledno ne poslužujemo. Zgodi se, da obleži gradivo v predalu, ne da bi ožji kolektiv ve-

TMI: Modernizacija — povečanje proizvodnje mesnih izdelkov

del zanj. Takšne primere imajo na vesti poslovdje. Potemtakem torej vemo, kje smo kot gospodarji in upravljalci premalo delavni, kajti naša beseda zamira na poti od samoupravnih organov do posameznika in narobe.«

TRI ČETRTINE DOHODKA ZASLUŽIMO NA PULTU

Sedemdeset milijard starih dinarjev realizacije, od tega 55 milijard v maloprodaji označuje predvideni letošnji poslovni uspeh Veletrgovine Mercator. Direktor razvojno-planskega sektorja Stane Vrhovec primerja letošnje polletne uspehe z enakim obdobjem lani: »V polletju je znašala realizacija 34 milijard Sdin, kar je za 14% več kot lani v enakem obdobju, povprečne zaloge so letos za 5% manjše, čista razlika v ceni se je zmanjšala za 3%, osebni dohodki so porasli

za 18%, koeficient obračanja pa se je povečal za 5%. Prav ti podatki so že rezultat večje poslovnosti. Navzlic temu pa še vedno ne moremo govoriti o ravnovesju med potrebnimi in razpoložljivimi obratnimi sredstvi. Tak naš položaj seveda ni izjemen, kar pa ne more biti niti tolažba, niti ne pomeni, da si ne bi mogli utreti poti do boljšega gospodarskega položaja. Zato moramo vsa prizadevanja za nadaljnji razvoj podjetja, tudi glede razširjene reprodukcije, nasloniti predvsem na lastna sredstva, z zmanjševanjem stroškov, z večjo poslovnostjo, kar pomeni hkrati večje obračanje kapitala. V polni meri pa se zavedamo, da so rezultati teh prizadevanj odvisni predvsem od dela in prizadevanja vsega kolektiva. Zato kaže posvetiti vso pozornost delavcu, njegovim pogojem dela, kajti

zadovoljstvo na delovnem mestu odraža tudi poslovne uspehe.«

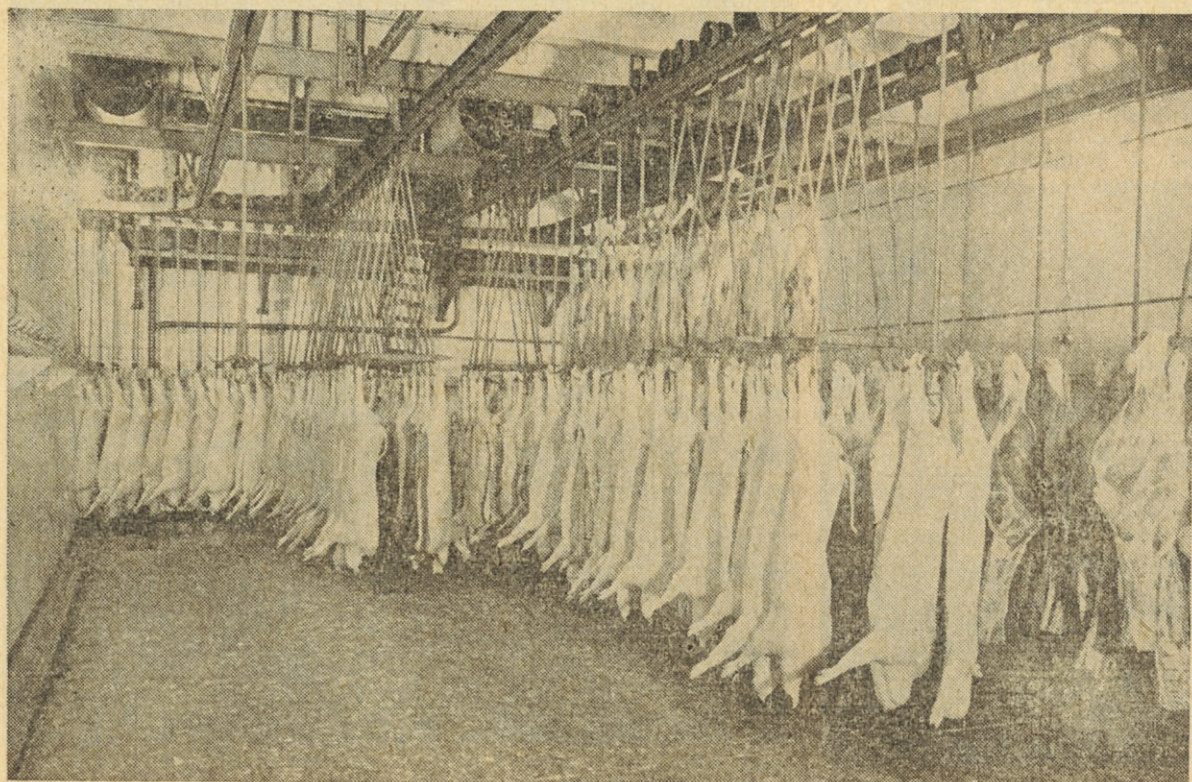
»Skoraj tri četrtine našega dohodka se obrne na pultu, na koncu samopostrežnih polic pri blagajni. Stotisočkrat je potrebno stegniti roke, tolikokrat se razležejo obrabi v prijazen »prosim« in »izvolite«, preden se steče dinar po dinarju v skupni seštevku.« Tako pove generalni direktor Adolf Osterc, kot da bi hotel posebej poudariti, kako pomembno vlogo ima prodajalec v skupnem poslovnem razvoju, hkrati pa opredeliti bistvo odnosov med potrošnikom in trgovino.

V ta odnos pa se mora nujno čimprej vrniti še tretji — industrija. »Trgovina mora pritisniti na industrijo,« se vključi v razpravo Marjan Pogačnik, direktor splošnega sektorja, »da bo proizvajala tisto, kar potrošnik želi in potrebuje. Prav tako bo morala industrija prisluhniti tudi modernemu razvoju trgovine, spremljati moderno prodajno tehniko in zagadatelj uvesti paletizacijo embalaže. Danes je vsak zaboj drugačne velikosti, kar silno zavlačuje poslovanje in povečuje stroške.«

V deželah, kjer poznajo paletizacijo, razkladata na primer 10-tonski tovor dva človeka deset minut, pri nas pa enak tovor osem ljudi eno uro!

GOSPODARSKA REFORMA NE HODI MIMO NAŠE STROKE

»Gospodarska reforma je celotno naše gospodarstvo, s tem pa tudi delovno organizacijo Veletrgovine Mercator postavila pred nova gospodarska vprašanja in naloge,« nadaljuje tovariš Vrhovec. »V našem kolektivu podpiramo prizadevanja celotne družbe za stabilizacijo celotnega gospodarstva in za konvertibilnost dinarja. Zato želimo, da se ukrepi v tej smeri dosledno izvajajo za dobro celotnega našega in jugoslovanskega gospodarstva. Vendar so osnovni problemi, ki terjajo nujne rešitve, še vedno v odnosih med proizvodnjo in trgovino. Dosedanje izkušnje sicer kažejo, da smo se teh odnosov sicer vedno zavedali, da smo

TMI: Uvajanje moderne industrijske proizvodnje

PE »Grmada«: Namesto klasične prodajalne so potrošniki bližnje okolice v Medvedovi ulici dobili moderno urejeno samopostrežno prodajalno

pa z različnimi rešitvami bolj reševali industrijo, ne da bi se zavedali, kakšne posledice bodo zapustile v trgovini. Vemo, kakšni so problemi z industrijskimi zalogi, v trgovini pa nimamo dovolj obratnih sredstev, da bi lahko normalizirali promet. Toliko bolj je pomembno, da obravnavamo odnose med industrijo in trgovino kompleksno, na vseh gospodarskih nivojih. V povojnem obdobju smo namreč zelo malo vlagali v organizacijo in modernizacijo trgovine, zato v nekaj letih ni mogoče povsem nadoknaditi zamujenega. Trgovaška podjetja se morajo zavedati, da gospodarska reforma ne bo obšla naše stroke, ampak da smo sestavni del celotnega gospodarstva. Zato menim, da bo morala trgovina dobiti enakopravno mesto z ostalimi gospodarskimi področji.

»Tako mesto mora trgovina dobiti čimprej,« se zavzema Jože Mokorel. »Očitati moramo celotni naši gospodarski usmeritvi, da trgovina še vedno ni dosegla zaželenega razvoja. Še danes je trgovina v glavnem zbiralec sredstev za občino, republiko in federacijo. Če bi bila delitev sredstev drugačna, industrija prav gotovo ne bi imela tolikšnih zalog, kot jih ima. Prav zaradi tega bodo morali čimprej najti skupni je-

zik industrija, banka in trgovina.«

»Navzlic takemu položaju ne moremo držati rok križem v našem podjetju,« meni Stane Vrhovec, »ampak je treba znotraj podjetja zaostri gospodarjenje in tako skrbeti za razvoj naše poslovne politike.«

— Kaj naj razumemo pod »zaostreno gospodarjenje?«

»Ponovno poudarjam, da moramo znižati stroške, doseči večjo poslovno predvsem z lastnimi sredstvi in v ta namen naše delo boljše organizirati.«

— So na vidiku večje organizacijske spremembe?

»Ne, gre le za to, kar opažamo prav vsi zaposleni, da je treba nagli poslovni rasti podjetja prilagoditi tudi organizacijo dela in poslovanja, da je treba v to boljše organizacijo zajeti vsakogar od prodajalcev do generalnega direktorja in s tem doseči boljše poslovno in večjo odgovornost na slehernem delovnem mestu.«

DESETERO ŽELJA NA SKUPNEM IMENOVALCU

Za zaključek pa še prisluhnimo, kašni načrti rojijo v glavah njihovih sobesednikov, ko odgovarjajo na vprašanje, kako bi najbolj

gospodarno naložili svoj čisti dohodek.

Dušan Mole: »Naglo se širimo. Če bi moja obveljala, potlej bi si želel novo skladišče. Poleg tega pa ne bi smeli pozabiti tudi v prihodnje na rast standarda zaposlenih, zlasti imam v mislih stanovanjsko izgradnjo in ureditev otroškega varstva, saj je v našem kolektivu med zaposlenimi tri četrte žensk.«

Janez Selan: »Prednost bi dal krepitvi poslovnega sklada. Veste, kaj bi pomenilo za nas, če bi bili denarno tako pri močeh, da bi lahko poravnali račune že v osmih dneh, ne pa kakor danes, ko zavlačujemo s plačilom, seveda tudi zaradi drugih, 60 in

na modernizacijo in širjenje sedanjih zmogljivosti. Zelo bi bilo napak, če bi se zadovoljili s tem, kar imamo. Na ta način si tudi predstavljam dviganje osebnih dohodkov, hkrati pa bi tako ustvarili pogoje za odpiranje novih delovnih mest.«

Jože Mokorel: »Morebiti bi kazalo večje investicije za določen čas prestaviti, da bi usmerili več sredstev v obratni kapital. Prav tako se zavzemam za modernizacijo in širjenje maloprodajne mreže.«

Jože Resman: »Najprej bi morali obnoviti še nekatere zastarele trgovine, in na tak način razširiti in modernizirati trgovsko mrežo.«

Preurejena prodajalna na Miklošičevi cesti 44

še več dni. Če bi se nam posrečilo ustvariti takšno finančno moč, potem s prodajo nikdar ne bi bili v zadregi, dohodek bi porasel in lahko bi pokrivali vse druge naše potrebe.«

Vinko Kušar: »Predvsem ne smemo pozabiti na širjenje trgovske mreže. Ne mislim na nove integracije, ampak v glavnem

Presenetljivo, da je mogoče v tako velikem kolektivu, kjer se interesi posameznikov in ožjih kolektivov nujno med seboj križajo, določiti skupni imenovalac želja, to celo v kolektivu, kjer nihče noče biti zadnji. In ta skupni imenovalac je — naložbe v razvoj in krepitev materialne osnove.

PE »Emona«: Prodajalna Sora v Tavčarjevi ulici — po adaptaciji

PE Sadje-zelenjava: V skladišču na Krekovem trgu 2 je blago pripravljeno za potrošnika

Svobodno združevanje

Načelo svobodnega združevanja delovnih ljudi zaradi zadovoljevanja skupnih potreb in interesov narekuje, da se pripojitve, spojitve in izločitve izvedejo na podlagi samostojne in demokratične odločitve delovnih ljudi. Pa statutu je to načelo uvrščeno med načelne smernice upravljanja za podjetje in enote.

Za zunanjo integracijo, zlasti v obliki pripajanja drugih trgovskih podjetij ter podjetij živilske industrije, velja razen tega po statutu še:

vsiljena odločitev ni mogoča, prav tako tudi ni mogoče preglašovanje, ker se ob notranji integraciji ne upošteva skupno glasovanje dveh ali več enot, ki se združujejo, pač pa se upoštevajo odločitve delovnih ljudi vsake posamezne enote zase.

Ta način pa ne zagotavlja samo svobodne odločitve manjši enoti oziroma enoti, ki še želi notranje pripojiti ali na nek drug način vključiti v drugo enoto, pač pa zagotavlja svobodno odločitev tudi enoti, ki naj bi

duma potrebnih trinajst veljavnih glasov; če pa je za predlog samo dvanajst glasov, štirje so pa proti, referendum ni uspel. V takem primeru so torej dejansko odločili o usodi svoje enote samo štirje člani delovne skupnosti ter je vprašanje, če niso s tem zavrli uspešnejše rešitve statusa svoje enote. O tem vprašanju bo treba razmišljati ob bodočih spremembah statuta podjetja, če ne predstavlja preostri kvalificirana večina neželena oviro svobodnega internega združevanja enot.

Omejevanje svobodnih odločitev

Omejevanje svobodnih in demokratičnih odločitev članov delovnih skupnosti pri reševanju njihovih statusnih vprašanj predstavlja kršitev samoupravnosti in enakopravnosti in s tem hujšo kršitev delovnih dolžnosti po pravilniku o delovnih razmerjih podjetja. V hujših primerih šteje omejevanje samoupravnih pravic tudi kot kaznivno dejanje po kazenskem zakoniku. Oblike omejevanja samoupravnih pravic so zelo različne ter se največkrat pojavljajo v raznih prikritih variantah sile, grožnje ali zvižaje. Razumljivo pa je, da ne morejo šteti kot poseg v samoupravljanje in kot omejevanje samoupravnih pravic razne študije in analize o boljšem poslovanju in o boljših oblikah organizacije, ki naj bi prikazale članom delovne skupnosti, kaj lahko pričakujejo pri različnih odločitvah o statusu oz. organizacijski obliki svoje enote. Prav tako ni mogoče šteti kot omejevanje samoupravnega odločanja, če se v razpravah pojavljajo različna mnenja in če skušajo zastopniki posameznih predlogov in variant svoje predloge podpreti z vsemi razpoložljivimi objektivnimi razlogi. Nasprotno bi morale prav take kritične razprave služiti delovni skupnosti kot podlaga za njeno presojo, katera odločitev je najprimernejša.

Nepriemerne odločitve oziroma odločitve, ki so bile sprejete v nasprotju s pravo voljo delovne skupnosti enote, ki odloča o svojih statusnih vprašanjih, so lahko samo v škodo in rušijo urejene odnose. S tem pa bi bilo kršeno najpomembnejše temeljno načelo statuta, po katerem mora temeljiti upravljanje podjetja in enot na urejenih medsebojnih odnosih.

Urejeni medsebojni odnosi

Zunanja integracija in notranja integracija, to je pripojitev prej samostojnega podjetja oziroma notranja pripojitev prej samostojne enote predstavlja dejansko samo začetek procesa ureditve medsebojnih odnosov. Statut podjetja, splošni akti podjetja in sklepi centralnih organov upravljanja zagotavljajo sicer takojšnjo ali vsaj čim hitrejšo samoupravno, ekonomsko, finančno in pravno ureditev medsebojnih odnosov po integraciji. Da pa se delovna skupnost prej samostojnega podjetja ali samostojne enote vživi v svoj novi položaj, je potrebno, da tudi s svoje strani pokaže vso voljo do

skupnega dela in skupnega uspeha. Skupni delovni uspehi se dosejajo z vestnim in prizadevnim delom, ki ustvarja delovno vzdušje zdravega medsebojnega tekmovanja in medsebojne pomoči. Temeljna dolžnost vseh članov delovne skupnosti podjetja in enot je, da ustvarijo pogoje za trajen razvoj podjetja kot celote in hkrati vseh enot ter za naraščanje dohodka in življenjskega standarda delavcev. Pri tem morajo upoštevati, da ne more in ne sme biti dosežen uspeh podjetja kot celote na način, ki je v očitno škodo posamezne enote ali skupine enot. Prav tako ne sme biti dosežen uspeh enote na način, ki je v očitno škodo podjetju ali neki drugi enoti ali skupini enot.

Delovne skupnosti enot, v katerih imajo organi upravljanja potrebno širino in v katerih temelji samoupravljanje na svobodnih in demokratičnih odločitvah, nimajo večjih težav pri vsklajevanju svojih problemov in zahtev s problemi in zahtevami podjetja kot celote ali drugih enot. Kot organi upravljanja enote štejejo po statutu delavski svet enote, upravni odbor enote in direktor enote. Pri enotah, v katerih se organi upravljanja ne morejo ločiti od svojih prejšnjih problemov in se izgubljajo v notranjih trenjih, je znatno težje vključevanje v nove oblike dela in nove oblike medsebojnih urejenih odnosov v velikem podjetju z velikim številom enot.

Statusne odločitve in statusne spremembe ne bi smele vplivati na urejene medsebojne odnose. Zaradi tega pri statusnih odločitvah ni važno samo, da so sprejete s svobodno in demokratično odločitvijo, pač pa je važno, da so čimprej sprejete, da ne otežkočajo odnosov in da ne ovirajo dela. Vsaka enota bi morala vedeti, da ima v območju podjetja velike razvojne možnosti, ki jih ne kaže zamujati. Statusna trenja in statusni spori pa povzročajo pri enotah, ki se ne vživijo z veljavno sprejetim stanjem, nepotrebno izgubo časa, ki bi ga znatno uspešneje uporabili v svojem poslu v korist enote in podjetja kot celote. M. R.

PE »Emona«: Preurejena prodajalna »Sora« v Tavčarjevi ulici

— da mora pospeševati razvoj in modernizacijo trgovine,
— da naj bo v korist tako podjetju, ki se pripaja, kot matičnemu podjetju Mercator ter družbeni skupnosti.

Ta načela mora upoštevati delavski svet podjetja, ko obravnava finančne, ekonomske in druge analize, preden se odloči o pripojitvah.

Za notranjo integracijo, to je za združevanje in izločanje enot in delov enot v območju podjetja velja načelo, da je izvedljiva samo na podlagi samostojne in demokratične odločitve delovnih ljudi vsake posamezne enote, ki naj bi se združile ali izločile.

Kako se lahko začne postopek za notranjo integracijo?

Da bi statut zavaroval načelo svobodnega združevanja v okviru podjetja, je določil, da se lahko prične postopek za notranje združevanje samo na predlog 1/5 članov delovne skupnosti tiste enote, kateri bi se z notranjo združitvijo ali izločitvijo spremenil dotedanji status.

To pomeni, da si ne more ena enota podrediti druge enote mimo njene volje, pač pa da odloča kot prva o svojem namenu delovna skupnost tiste enote, ki bo v večji ali manjši meri izgubila svoje dotedanje samostojnosti in spremenila svoj dotedanji status in se vključila v drugo enoto.

S tem je statut zagotovil svobodno in demokratično odločitev delovni skupnosti vsake tudi najmanjše enote, kadar gre za njeno statusna vprašanja. Zunanja

prevzela drugo enoto in s tem vse njene pravice in dolžnosti oziroma bremena. Kolikor druga enota ne sprejme enote, ki se želi pripojiti, ta notranja pripojitev prav tako ni izvedljiva.

Kako odloči delovna skupnost enote o svojem statusnem vprašanju?

O statusnih vprašanjih odloča delovna skupnost obvezno z referendumom. Komisijo za izvedbo referenduma imenuje delavski svet podjetja. V komisijo imenuje najmanj dva člana oziroma najmanj 2/3 članov iz enote, kateri bi se dotedanji status spremenil. Rok od dneva razpisa referenduma do dneva glasovanja mora trajati najmanj 8 dni.

Če je za predlog z referendumom bilo oddanih več kot 3/4 veljavnih glasov vseh delavcev enote, je referendum uspel.

Kvalificirana večina, ki jo zahteva statut za uspešen izid referenduma, to je več kot 3/4 veljavnih glasov vseh članov delovne skupnosti, ki odločajo z referendumom, ima svoj namen v tem, da gre pri statusnih spremembah za zelo pomembne odločitve, za katere ne zadostuje navadna večina. Vprašanje pa je, če je potrebna tako visoka večina. V posameznih primerih, zlasti pri enotah z manjšim številom članov delovne skupnosti je taka večina težko dosegljiva. V takih primerih se lahko zgodi, da obvelja volja znatno manjšega števila članov delovne skupnosti. Če ima n. pr. neka manjša enota 16 članov delovne skupnosti je za uspešen izid referen-

Ljubljana. Pogled iz novih arkad na Titovo cesto

Sklepi samoupravnih organov

Na 12. zasedanju CDS dne 15. 8. 1967 je CDS razpravljal o naslednjem:

Po ugotovitvi, da je bilo prečiščeno besedilo statuta Veletrgovine Mercator in prečiščeno besedilo pravilnika o delovnih razmerjih Veletrgovine Mercator objavljeno v glasilu Mercator dne 3. 6. 1967, je določil dan njegove veljavnosti od 11. 6. 1967.

Sprejel je predlog spremembe 50. člena okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov Veletrgovine Mercator, ki se glasi (doda se nov odstavek):

»Za delavce zunanjetrgovinskega sektorja in v nujnih izjemnih primerih tudi za delavce enot, se ne uporabljajo določila prejšnjega odstavka za vsako posamezno službeno potovanje, pač pa lahko upravni odbor podjetja oziroma upravni odbor enote sprejme splošne smernice glede teh potovanj.

Naloge za službena potovanja delavcev zunanjetrgovinskega sektorja in v nujnih izjemnih primerih za delavce enot izdajata generalni direktor oziroma namestnik generalnega direktorja, pri čemer upoštevata splošne smernice po prejšnjem odstavku.

Sprejel in potrdil je okvirni pravilnik o pravicah, dolžnostih in položaju učencev pri Veletrgovini Mercator Ljubljana.

Na podlagi sklepa CDS z dne 15. 6. 1966 je dodelil kredit Obs Ljubljana-Vič-Rudnik v znesku 250.000 Ndin za investicije v osnovno šolstvo in zdravstvo za dobo 5 let po 6 % obrestni meri.

Razpravljal je o oddaji v zakup oziroma o prodaji gostinskega obrata Blagajka na Črnem vrhu ter sklenil, da se bife Blagajka ne prodaja, pač pa se odda v zakup privatnemu zakupniku.

Pooblastil je direktorja razvojno-planskega sektorja, da vodi pogajanja za odkup stavbe v Straži za zgraditev potrošniškega centra, poprej pa mora dobiti še lokacijsko dovoljenje od Obs Novo mesto.

Na predloge posameznih poslovnih enot je DS za podjetje razširil predmet poslovanja še na naslednje trgovske stroke:

prodaja na debelo:

32. tehnično blago za oskrbovanje proizvodnih podjetij in obrti,

33. živina in krma;

prodaja na drobno:

46. tehnično blago za oskrbovanje proizvodnih podjetij in obrti,

47. živina in krma,

48. odpadki,

49. rezanje stekla in zasteklitev kot stranska dejavnost.

Nadalje je razširil predmet poslovanja v prodajalnah posameznih poslovnih enot, in to v PE Špecerija, PE Preskrbi, Tržič, v PE Sadje-zelenjavi, v PE Hrani, v PE Metliki.

Soglašal je s predloženimi osnovnimi principi ekonomsko-propagandne dejavnosti podjetja, z delom, organizacijo in z delovanjem referenta za propagando na podlagi predloženega gradiva s področja ekonomsko-propagandne dejavnosti podjetja za leto 1967, ki je v glasilu objavljen posebej.

Zavrnil je pritožbo PE Sadje-zelenjave v zvezi z delitvijo sredstev med obratno enoto Tovarno mesnih izdelkov, PE Hladilnico

in PE Sadjem-zelenjavo ter potrdil delitveni sklep CUO z dne 14. 7. 1967, ki je bil sprejet na predlog komisije za delitev sredstev med bivšimi enotami pripojenega podjetja Sadje-zelenjavo-Trgohtad.

Sprejel je priporočilo, naj bi vsi organi upravljanja v enotah v okviru svojih možnosti prispevali sredstva kot pomoč žrtvam imperialistične agresije v vojni na Bližnjem vzhodu.

Na 13. zasedanju CDS dne 17. 10. 1967 pa je CDS razpravljal in sklepal o naslednjem:

Soglašal je z ustanovitvijo posebne izobraževalne skupnosti za blagovni promet v SRS, s tem da se Veletrgovina Mercator od 1. 1. 1968 dalje zavezuje plačevati prispevek tej izobraževalni skupnosti v višini 1 % od bruto osebnih dohodkov po tekočem obračunu.

V izobraževalno skupnost za blagovni promet se ne vključijo obratna enota Tovarna mesnih izdelkov, ki opravlja proizvodno dejavnost in PE Hladilnica, ki opravlja samo hladilniške storitve. Prispevek za strokovno šolstvo II. stopnje bosta uredili ti dve enoti s posebno pogodbo.

Za zastopnika Veletrgovine Mercator na ustanovni skupščini posebne izobraževalne skupnosti je imenoval tov. Marjana Pogačnika, direktorja splošnega sektorja podjetja.

Imenoval je komisijo za izvedbo referenduma v EE Straži za pripojitev EE Straže k PE Standard, Novo mesto, in sicer:

1. Mirko Rupelj — predsednik,
2. Pepca Bednar — član,
3. Malči Debeljak — član.

Potrdil je predlog DS PE Špecerije za razširitev predmeta poslovanja še na razne trgovske stroke v prodajalni na Zaloški 87. Nadalje je potrdil predlog DS PE Litija za razširitev predmeta poslovanja v prodajalni Kladivo na rezanje ravnega stekla, predlog DS PE Metlika za posamezne razširitve v prodajalnah Železnina, Oprema in Blagovnica ter predlog DS PE Logatec za razširitev predmeta poslovanja v posameznih prodajalnah te enote še na razne trgovske stroke.

Obravnaval in potrdil je analizo o uspehu gospodarjenja v podjetju za I. polletje 1967, iz katere je razvidno, da se je celotna realizacija v primerjavi z isto dobo preteklega leta zvišala za 16 odstotkov, letni plan pa je bil realiziran 53 odstotno, iz česar je možno sklepati, da bo plan v okviru celotne realizacije presežen.

Iz realizacije po poslovnih enotah je razvidno, da se indeks porasta prometa nasproti istemu obdobju leta 1966 giblje od 107 v OE Mercator do 167 v PE Hladilnici. Na visok porast prometa v PE Hladilnici je vplival visok koeficient obračanja blaga in že delna uporaba nove hladilnice. Ob upoštevanju dejstva, da je bilo poslovanje v obeh primerjanih dobah v enakih pogojih, to je v dobi po uvedbi gospodarske reforme, lahko ugotovimo, da je realizacija zadovoljivo porastla, saj je bila presežena nad predvidevanji družbenega plana.

Povprečno število zaposlenih je izračunano po opravljenih urah in znaša indeks povečanja

za podjetje kot celoto 109, v posameznih enotah pa znaša od 96 v PE Preskrbi od 115 v PE Litiji. S primerjavo indeksov porasta realizacije in zaposlenih lahko vidimo, da je podjetje v letošnjem I. polletju poslovalo dokaj produktivno, saj je porast prometa večji od porasta delovne sile za 7 %.

Mesečni promet na enega zaposlenega delavca je nasproti istemu obdobju leta 1966 večji za 7 %.

Indeks povprečnih zalog znaša za prvo polletje letošnjega leta napram letu 1966 111. Iz tega podatka je možno v primerjavi s porastom prometa za 16 % sklepati, da so zaloge trgovskega blaga naraščale počasneje, kot pa je porastel promet. Ne glede na to dejstvo pa so zaloge še vedno previsoke v primerjavi z razpoložljivimi obratnimi sredstvi.

Ob primerjavi realizacije prometa, ki se je povečala za 16 %, povprečne zaloge pa so se povečale za 11 %, je razvidno, da se je koeficient obračanja zalog povečal za 5 % in to različno po posameznih enotah.

Cista razlika v ceni je za podjetje kot celoto nižja nasproti lansnemu I. polletju za 3 %, vendar je v devetih enotah indeks nad 100. Pri izračunu čiste razlike v ceni pa nista upoštevani PE Hladilnica, ki opravlja izključno uslužnostno dejavnost ter OE Tovarna mesnih izdelkov, ki je pretežno industrijskega značaja.

Osebnih dohodki so se v I. polletju 1967 nasproti I. polletju 1966 za podjetje kot celoto povečali za 18 %. V posameznih enotah se indeks giblje od 106 v EE Straži do 137 v PE Hrana. S primerjavo dejanskih zneskov povprečnih neto osebnih dohodkov pa je razvidno, da znaša najnižji povprečni neto osebni dohodek 713 Ndin, najvišji pa 1.471 Ndin ter znaša indeks 206.

Iz povečanja osebnih dohodkov v primerjavi s povečanjem dohodka, ki znaša za I. polletje 1967 20 %, osebni dohodki pa 18 %, je razvidno, da so skoraj vse enote hitreje večale dohodek kot pa realizacijo, kar opravičuje porast osebnih dohodkov.

Ob primerjavi ugotovitve in razdelitve dohodka za celotno podjetje je razvidno, da znaša indeks realizacije 114, povečale pa so se terjatve do kupev in

to za 21 %. Najmočnejše so porastle izredni dohodki in znaša indeks nasproti I. polletju 1966 288, celotni dohodek pa je večji za 14 %.

Iz ugotovitev, ki jih je pokazala analiza o uspehu poslovanja za I. polletje 1967 je razvidno, da je v letošnjem letu podjetje poslovalo dokaj ugodno. Ker cene niso porastle, gre za povečanje prometa v fizičnem obsegu, pa tudi število zaposlenih po opravljenih urah se je v I. polletju 1967 povečalo za 196 oseb, indeks povečanja pa je 109, kar je daleč pod povečanjem celotnega dohodka.

Soglašal je z najetjem kredita v višini 100.000 Ndin od Obs Mozirje za dobo 7 let s 5 % obrestno mero, ki se bo porabil za opremo prodajalne v Lučah.

Odobril je nakup stanovanjskih in poslovnih prostorov na Viški 29 za znesek 134.650 Ndin od Obs Ljubljana-Vič-Rudnik, s tem da se stanovanje plača po zaključnem računu za leto 1967.

Na podlagi ponudbe Obs Ljubljana-Vič-Rudnik je odobril namestitev svetlobnega napisa z besedilom »Mercator kava« na Trgu mladinskih delovnih brigad v Ljubljani.

Sprejel je sklep, s katerim naroča vsem enotam podjetja, da pri izvedbi napisov pri prodajalnah ob novogradnjah ali adaptacijah pri namestitvi firme izključno uporabljajo standardno obliko napisa Mercator, s sodelovanjem razvojno-planskega sektorja podjetja.

Za člana mešane arbitraže, ki jo je predlagal DS PE Sadje-zelenjava, zaradi pritožbe proti delitvi sredstev med PE Hladilnico in PE Sadjem-zelenjavo je imenoval tov. Mirka Ruplja, vodjo pravnega sektorja, kot predstavnika podjetja kot celote.

Naročil je komisiji za okvirni pravilnik o delitvi dohodka in komisiji za okvirni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, da uskladita pravilnike o delitvi osebnih dohodkov in pravilnike o delitvi dohodka PE Sadje-zelenjave, PE Hladilnice in obratne enote Tovarne mesnih izdelkov z okvirnim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov oziroma z okvirnim pravilnikom o delitvi dohodka Veletrgovine Mercator, oziroma da pripravita potrebne spremembe ali dopolnitve obeh okvirnih pravilnikov podjetja.

V preurejeni prodajalni na Miklošičevi cesti se bodo lahko potrošniki okrepcali tudi s kavo Mercator

Promet po občinah

Grafični prikaz prometa po občinah v letih 1961—1966 na drobno in debelo je prikaz postopnega naraščanja prometa na področju trgovine, katero zajema naša dejavnost. Če opazujemo posamezne občine na ljubljanskem področju, ugotovimo, da so skoraj vse enako zastopane pri prometu kljub temu, da je med njimi velika razlika po številu prodajaln. Naj navedemo primer, da je imela občina Ljubljana-Vič-Rudnik na svojem področju v le-

tu 1966 skupaj 49 trgovskih poslovalnic (brez priključenih poslovalnic PE »Sadje-zelenjava« in »TMI«), opravljenega prometa pa nekaj nad 40 milijonov ND, medtem ko je imela občina Ljubljana-Moste le 35 trgovskih poslovalnic, promet pa skoraj enak. Zaradi boljše primerjave navajamo tudi indeks naraščanja prometa po občinah. V letu 1966 je v oklepaju indeks skupaj s pripojenimi enotami »Sadjem-zelenjava« in »TMI«.

Tabela 1
INDEKS NARASČANJA PROMETA PO OBČINAH

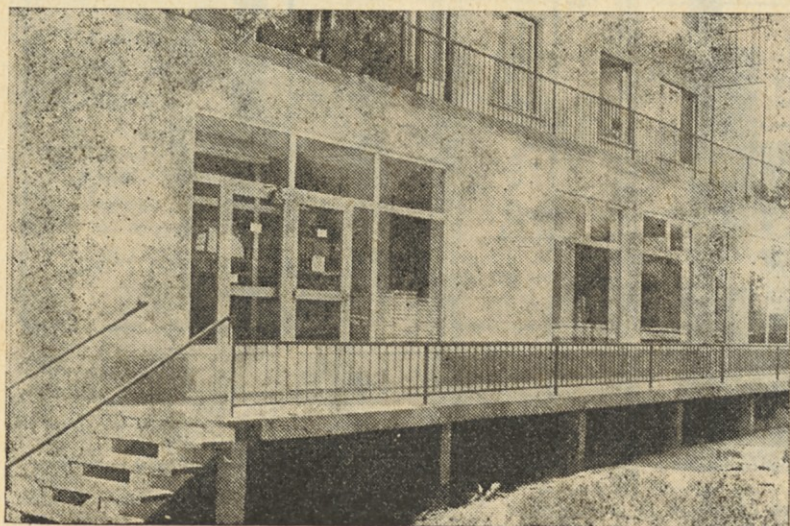
Občina	1961	1962	1963	1964	1965	1966	
Ljubljana-center	100	105	113	125	169	170	(369)
Ljubljana-Vič-Rudnik	100	116	135	170	226	289	(306)
Ljubljana-Moste	100	121	141	177	182	334	(375)
Ljubljana-Siška	100	118	138	178	284	291	(335)
Ljubljana-Bežigrad	100	110	130	165	211	278	(319)
Litija	100	115	134	171	245	294	
Ribnica	100	110	130	132	181	205	
Domžale	100	107	127	169	222	306	
Grosuplje	100	118	161	219	325	418	
Mozirje	100	116	134	179	134	344	
Logatec	100	102	115	146	195	234	
Trebnje			100	128	158	184	
Metlika			100	122	173	216	
Novo mesto			100	132	168	193	(204)
Vrhnika			—	—	—	—	

V tabeli št. 1 je za vse občine izračunan indeks naraščanja prometa na leto 1961, razen občin Trebnje, Metlike, Novega mesta in Vrhnike od leta 1963 dalje. Pri-

kazani indeksi so samo za trgovino na drobno, izjemoma je zajet grosistični promet pri občini Novo mesto.

Tabela 2
TABELARIČNI PREGLED POSLOVALNIC
v času od 1961. do 1966. leta po občinah

Občina	Število poslovalnic v tekočem letu						
	1961	1962	1963	1964	1965	1966	
Ljubljana-Center	32	32	31	29	26	25	(73)
Ljubljana-Vič-Rudnik	57	54	51	53	49	49	(54)
Ljubljana-Moste	32	32	31	31	36	35	(43)
Ljubljana-Siška	29	29	31	28	27	26	(35)
Ljubljana-Bežigrad	23	23	22	22	24	26	(31)
Litija	24	24	24	23	27	28	
Ribnica	2	2	2	2	2	2	
Domžale	1	1	1	1	1	1	
Grosuplje	1	1	1	1	1	1	
Mozirje	4	13	13	13	13	13	
Logatec	13	13	11	11	11	11	
Trebnje			25	25	25	25	
Metlika			11	12	12	12	
Novo mesto			27	28	28	28	(29)
Vrhnika					2	2	
Skupaj	218	224	281	279	284	284	(361)

Zunanost nove SP v Mirni na Dolenjskem — PE Gradišče

PE »Jelka«: Radovednost od zunaj in od znotraj. Ob vhodu v prodajalno v Solčavi

V oklepajih v letu 1966 je tudi številčno stanje poslovalnic PE »Sadje-zelenjava« in PE »TMI«. Označba x pomeni, da je v tem številu poslovalnic zajeto tudi 12 stojnic, ki prodajajo sadje in zelenjavo na živilskem trgu. Število poslovalnic zajema vse trgovine,

ki so poslovale v določenem letu, ne glede na dobo poslovanja (n. pr. ena je bila ukinjena v mesecu februarju, druga pa na novo odprta v mesecu decembru, to se pravi, da sta upoštevani obe poslovalnici).

TABELARIČNI PREGLED REDNO ZAPOSLENIH
v času od 1961. do 1966. leta po občinah

Občina	Število redno zaposlenih v tekočem letu						
	1961	1962	1963	1964	1965	1966	
Ljubljana-Center	172	166	180	139	123	123	(244)
Ljubljana-Vič-Rudnik	184	170	168	190	211	211	(222)
Ljubljana-Moste	126	161	162	174	185	185	(199)
Ljubljana-Siška	158	156	166	172	156	156	(176)
Ljubljana-Bežigrad	103	111	122	108	123	123	(137)
Litija	71	85	89	93	89	89	
Ribnica	4	4	4	2	2	2	
Domžale	4	4	4	4	4	4	(5)
Grosuplje	8	8	6	7	7	7	
Mozirje	47	47	42	37	44	44	
Logatec	48	48	48	48	48	48	
Trebnje			55	60	53	60	60
Metlika			38	38	38	43	43
Novo mesto			90	108	90	97	(108)
Vrhnika					13	14	14
Skupaj	925	1143	1197	1168	1206	1206	(1398)

V letu 1966 je v oklepajih pristoje stanje zaposlenih pripojenih poslovalnic »Sadje-zelenjava« in »TMI«. Za leto 1961 nimamo podatkov ločeno po občinah.

Iz pregleda prikazanih tabel je razvidno, da so poslovalnice na področju občine Ljubljana-Vič-Rudnik opravile manjši promet na 1 poslovalnico, kar je vzrok predvsem obsežnost celotnega kraja, delno neurejenih poslovalnic, oddaljenih področij (Golo, Vrzenec, Barje, Zelimlje itd.), poleg tega je tudi majhna mreža modernih samopostrežnih trgovin. Z delnim zapiranjem in preurejanjem (adaptiranjem) klasičnih trgovin ne samo na področju občine Ljubljana-Vič-Rudnik, se bo število po vsej verjetnosti manjšalo, vendar ne v škodo prometa ali celo kulturne postrežbe. Nadaljnji program je usmerjen le v to, da se potrošniku z odpiranjem novih samopostrežnih trgovin, potrošniških centrov, blagovnih hiš, bla-

govnic itd. omogoči čimboljši pregled nad izbiro blaga, solidno in estetsko postrežbo, cenejšo nabavo artiklov in ne nazadnje tudi ugled same trgovine do kupcev. Če zasledujemo razvoj trgovine v svetu, moramo predvsem poudariti, da ne sme naša trgovina zaostajati za moderno trgovino, katera išče vsa sredstva, da ugoditi potrošniku na vsakem koraku in ob vsaki priložnosti. Posluhuje se vseh oblik in možnosti ugoditi potrošniku. Zato je dolžnost nas vseh, da po svojih močeh vsak na svojem delovnem mestu gledamo na to, da bo trgovina popolnoma zadostila vsem zahtevam kupcev, ob upoštevanju vseh ekonomskih zakonitosti poslovanja in tudi s kulturnim odnosom do potrošnikov. Odstranitev vseh nakazanih pomanjkljivosti je naša skupna dolžnost, saj bomo s tem koristili sebi, drugim, predvsem pa tudi ugledu celotnega podjetja.

Hvastija Kancijan

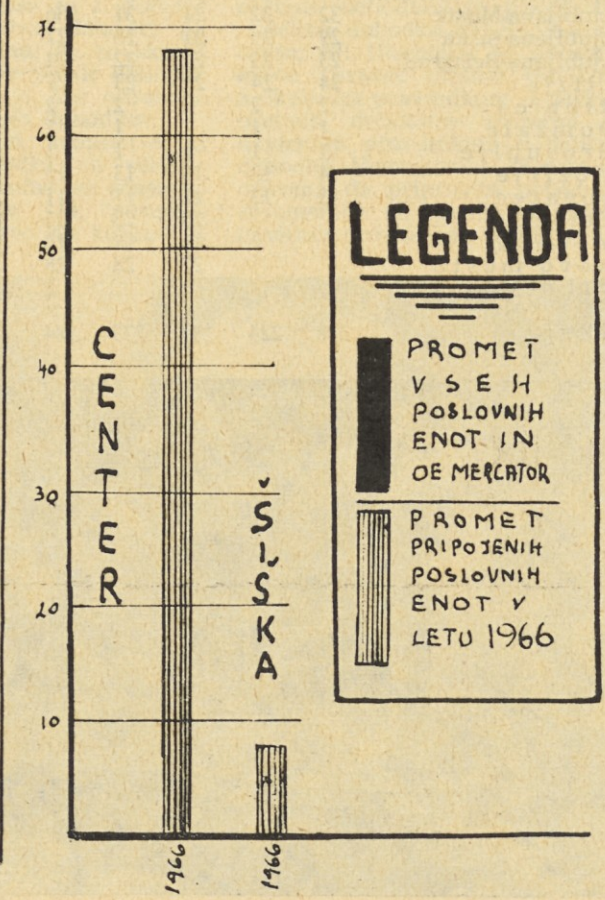
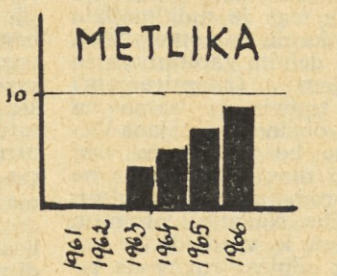
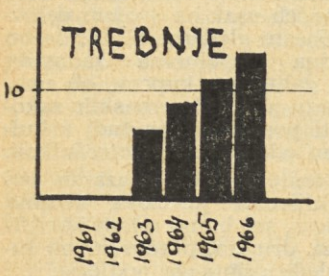
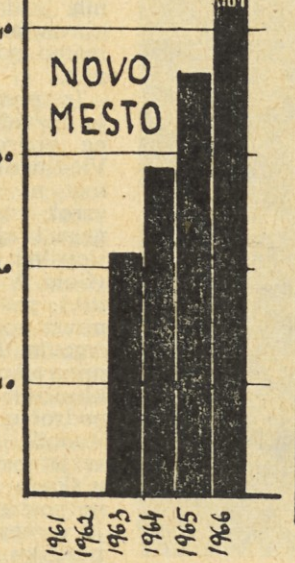
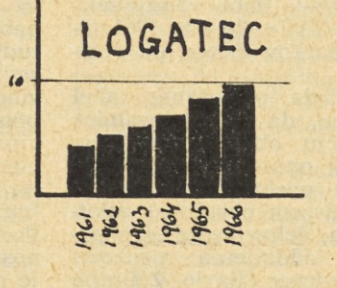
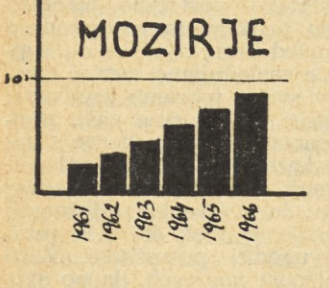
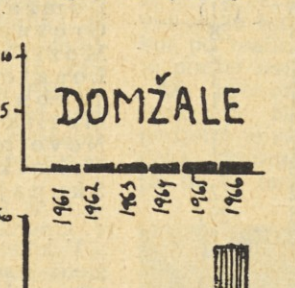
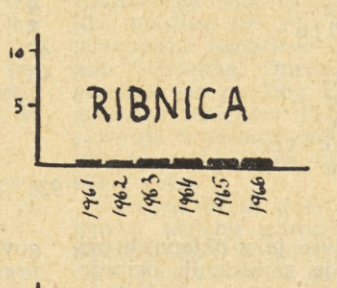
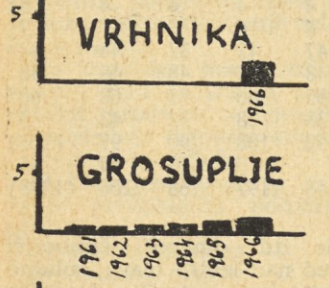
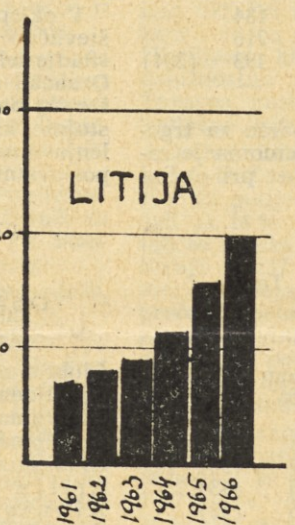
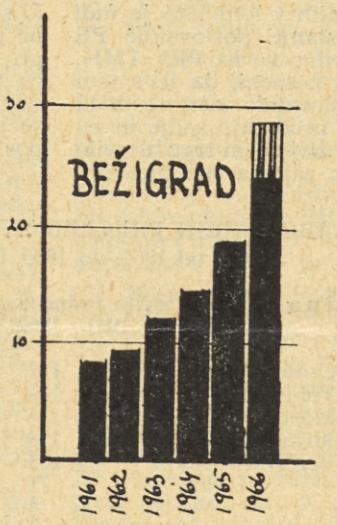
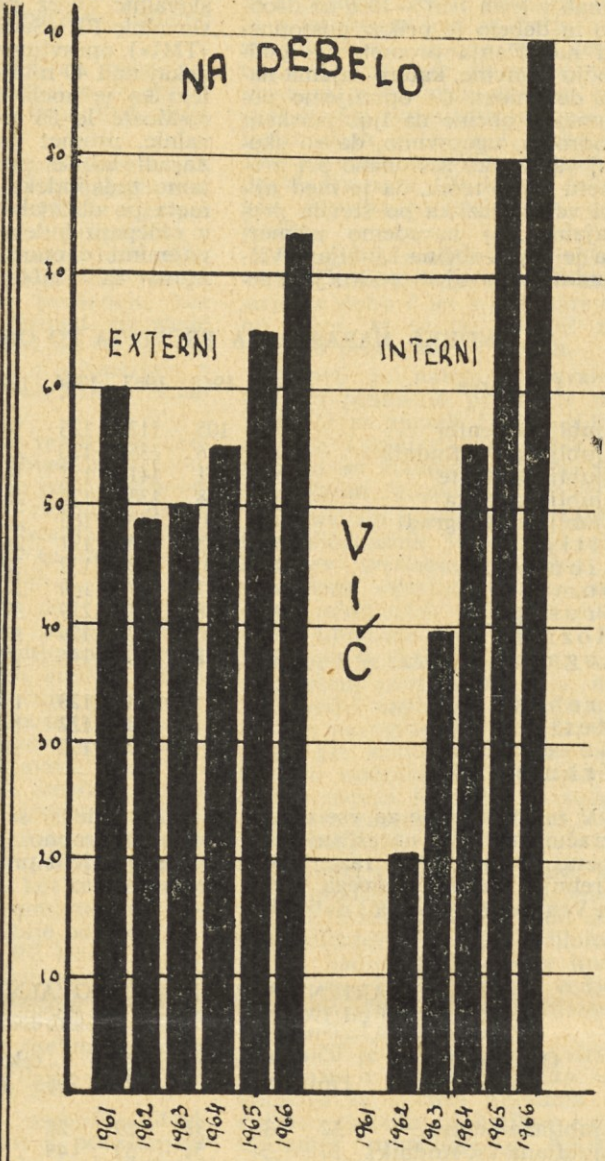
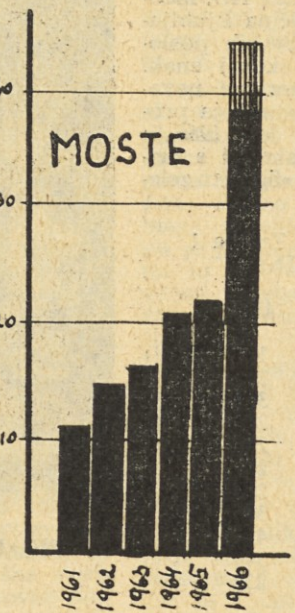
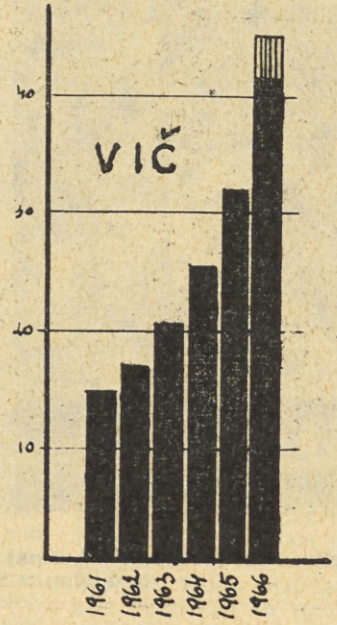
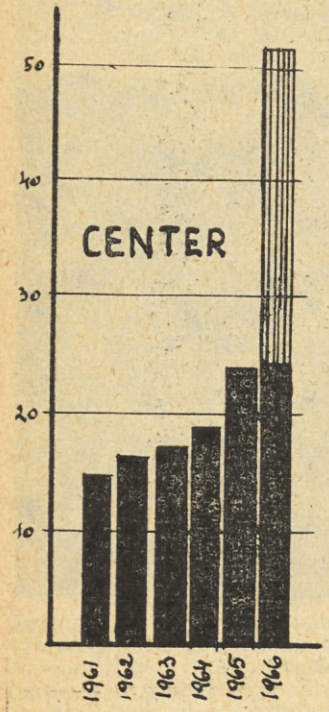
PRIKAZ PROMETA PO OBČINAH V LETIH 1961-1966

V MILIJARDAH

NA DROBNO

V MILIJARDAH

NA DEBELO

LEGENDA

- PROMET V SEH POSLOVNIH ENOT IN OE MERCATOR
- PROMET PRIPOJENIH POSLOVNIH ENOT V LETU 1966

Promet na drobno

Grafični prikaz prometa na drobno po mesecih in po poslovnih enotah za leto 1967 je prikaz gibanja prometa v samem letu 1967. Ta promet je zajet vključno

za mesec julij t. l. Zaradi medsebojne primerjave pa navajamo tabelarični pregled indeksov naraščanja prometa 1966—1967.

Po podatkih za I. polletje 1967 je indeks naraščanja prometa po posameznih poslovnih enotah naslednji:

Po informacijah poslovnega združenja za trgovino, Ljubljana, z dne 16. 8. 1967, bilten št. 33, je indeks naraščanja prometa za I. polletje 1967 skupaj za vso trgovino na drobno v SR Sloveniji 119,59. Če zajamemo pri nas vse poslovne enote, katere opravljajo promet na drobno za I. polletje 1967, pa znaša indeks naraščanja 118,68 v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1966. Iz tega je razvidno, da je razlika minimalna, če upoštevamo le indekse skupne trgovine na drobno. Ostale primerjave so težko izvedljive, ker nam ni točno znano, kaj je poslovno združenje za trgovino smatralo oziroma zajelo pod trgovino na drobno v skupine (živila, neprehranbeno in mešano). Primerjave za mesec julij pa še nimamo.

INDEKS NARAŠČANJA PROMETA 1966—1967

Poslovna enota	Indeks 1966 = 100						
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Emona	129	124	122	117	129	125	122
Gradišče	123	127	132	105	132	111	122
Jelka	122	114	113	94	105	104	92
Litija	121	124	125	112	121	120	117
Logatec	118	119	123	109	125	122	109
Grmada	116	112	114	109	118	116	111
Hrana	128	126	123	108	129	127	117
Metlika	123	124	124	111	125	114	118
Polje	117	121	105	103	112	119	108
Preskrba	116	105	117	119	128	118	116
Rožnik	160	155	124	115	119	120	114
Straža	131	123	110	106	116	110	103
Sadje-zelenjava	112	103	117	119	129	105	105
Standard	119	129	121	104	134	129	106
Špicerija	124	120	121	118	124	116	110
Tržan	111	121	110	97	—	—	—
T M I	122	118	112	111	126	112	99

Indeks 1966 = 100

PE Grmada	127
PE Gradišče	120
PE Jelka	108
PE Litija	120
PE Logatec	121
PE Grmada	114
PE Hrana	119
PE Metlika	121
PE Polje	113
PE Preskrba	117
PE Rožnik	130
PE Straža	114
PE Sadje-zel.	116
PE Standard	122
PE Špicerija	120
PE T M I	116

Hvastija Kancijan

Trgovski delavci SRS o trgovini!

Dne 22. in 23. septembra 1967 je bil v Dobrni 3. redni letni delovni sestanek vodilnih kadrov trgovine, katerega so se udeležili tudi predstavniki našega podjetja. Namen tega zbora je bil predvsem, da bi predstavniki kolektivov prispevali v konstruktivni razpravi in izmenjavi izkušenj k močnejši orientaciji v sodoben razvoj trgovine v naši republici, zlasti še v smeri pogojev dela in splošne modernizacije naše trgovine.

Zbor je sprejel stališča in sklepe, ki naj pripomorejo, da se bo trgovina kot osnovni nosilec blagovnega prometa še močnejše

vključila v splošne napore za izvedbo gospodarske reforme.

Poglavitna zahteva zbora je bila, da se položaj in vloga trgovine gleda in ureja s stališča, da je trgovina samostojna gospodarska dejavnost. Ker je modernizacija in razširitev omrežja trgovine pogoj za njen nadaljnji razvoj, ki mora biti seveda usklajen s potrebami, je treba trgovini omogočiti in priznati, da služe po ekonomskih principih na bazi dohodka, da si bo tako ustvarjala predvsem sama možnosti za razširjeno reprodukcijo. Glede prenosa poslovnih prostorov, ki so družbeno lastnina, trgovina tudi sedaj ne more odstopiti od zahtev, da se ji v skladu z ustavo izročijo v upravljanje poslovni prostori, v katerih opravlja svojo dejavnost. Zbor je smatral, da bi s stališč, ki jih je nakazal ta posvet, razpravljali vsi organi družbeno političnih skupnosti, zbornice in druge institucije o ureditvi, razširitvi in modernizaciji trgovskega omrežja in v tem smislu urejali tudi urbanistično izgradnjo mest.

Na področju cen je sicer dosežena sprostitev že dala na tržišče določene uspehe v stabilizaciji trga, zato naj se s sprostitvijo cen nadaljuje. Marže industrijskih proizvodov naj se prenesejo iz zvezne kompetence v kompetenco republik ali občin. S tega vidika je treba gledati tudi na možnosti za sporazumevanje o cenah, ki jih nakazujejo oziroma dovoljujejo sedanji predpisi. Obravnavanje prometnega davka je treba poenostaviti in sedanji postopek sprostiti tako, da gospodarske organizacije ne bodo imele nepotrebne dela. Sedanja politika poslovnih bank še ne upošteva dovolj potreb in nalog in seveda tudi interesov trgovine. Zlasti velja to za kratkoročno kreditiranje, ki naj bi se v večji meri usmerjalo tako glede

Tovariš Stane Vrhovec — direktor razvojno-planskega sektorja, razpravlja na zboru trgovinskih delavcev v Dobrni »o položaju trgovine, ki bi morala dobiti enakovreden položaj v našem gospodarstvu«.

nabave in prodaje, kot tudi za log — po tržnih principih, kar pomeni, da mora biti prvo merilo koeficient obračanja, to se pravi, ali je blago res pripravljeno in namenjeno tržišču in ustreza tudi potrebam trga. Pri potrošniških kreditih naj se predvsem ukinejo omejitve, po katerih se potrošniški krediti ne dovoljujejo za nekatere proizvode. Poslovnim bankam in trgovini naj se prepusti, da v okviru razpoložljivih sredstev same presojujejo in dajejo te kredite.

V zakonih, ki urejajo blagovni promet, so osnovni predpisi sicer že objavljeni in uveljavljeni, vendar je treba čimprej izdati še razne dopolnilne predpise, poleg tega pa se naj popravijo in uskladijo prej izdani in sedaj še veljavni predpisi — z novim zakonom o blagovnem prometu.

Vprašanju kadrov mora trgovina posvetiti večjo pozornost, kjer je treba bolj odločno sodelovati v izobraževalnem delu šolskih zavodov in pomagati pri izvajanju praktičnega pouka. Ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za blagovni promet je nujna in pravzaprav edina pot, po kateri se bo lahko rešilo tudi finansiranje strokovnega šolstva za blagovni promet in ostali problemi, ki zahtevajo sodelovanje izobraževalnih ustanov in gospodarskih organizacij.

Stalno je treba izpopolnjevati tehniko v poslovanju z uvajanjem nove mehanizacije — glede opreme in manipulacije z blagom. Posebno skrb je posvetiti sklepanju pogodb, da bodo medsebojni odnosi urejeni že pri nakupu blaga, ne pa da dosežejo podjetja zaščito svojih koristi in pravic šele s tožbo. Glede urejanja medsebojnih obveznosti naj se ponovno uvede kontokorenta za medsebojna pobotanja, da se bodo tako odpravile številne tožbe in zelo visoki stroški oziroma takse, ki so zvezani s takimi tožbami.

Prepričani smo, da bodo ta stališča in sklepi precejšen prispevek trgovini k nadaljnjemu razvoju našega gospodarskega sistema in predvsem k stabilizaciji razmer na trgu.

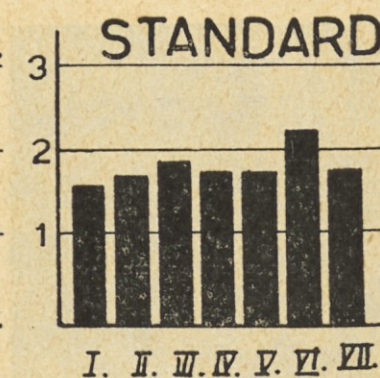
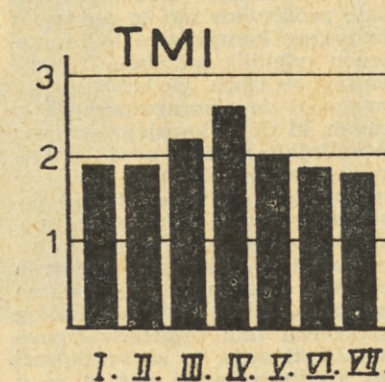
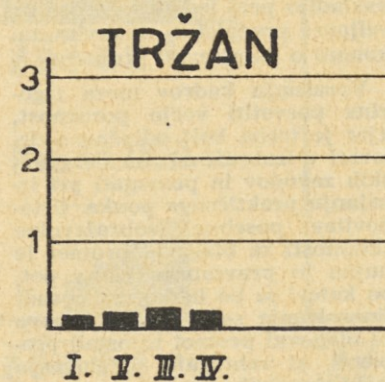
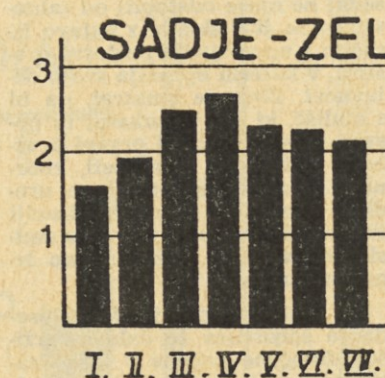
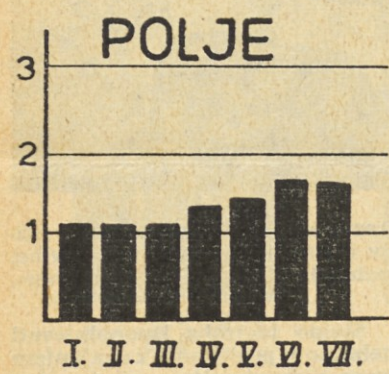
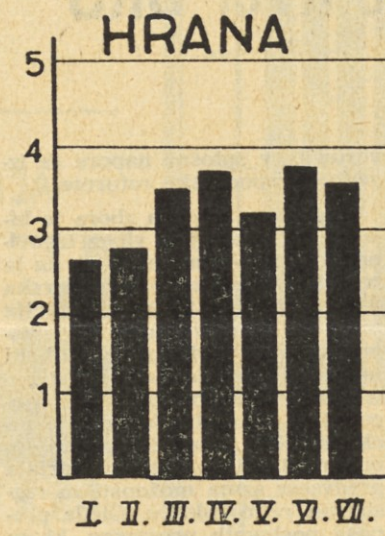
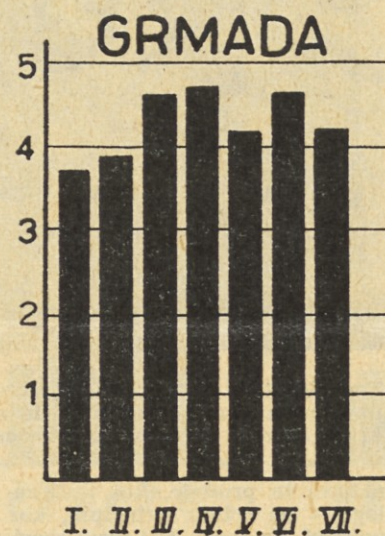
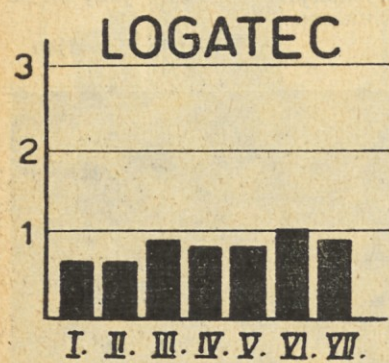
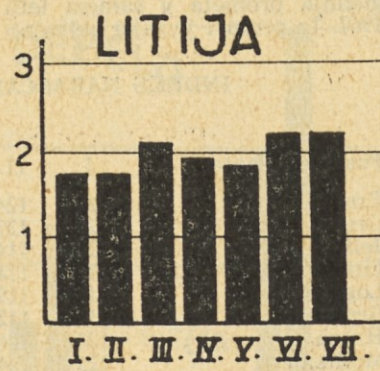
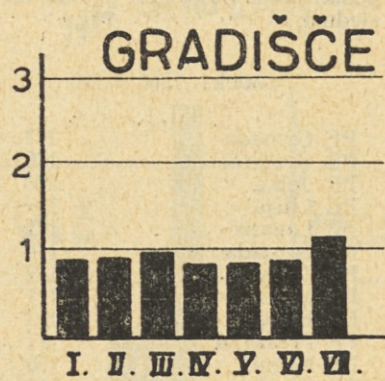
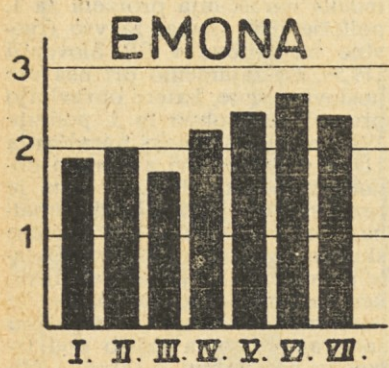
Ne brez košarice!

Dopisujte
v svoj list

mercator

PROMET NA DROBNO

1967

V Ljubnem ob Savinji smo odprli novo blagovnico

V SOBOTO, DNE 9. DECEMBRA, SMO V LJUBNEM ODPRLI NOVO TRGOVINO • NOVO VELEBLAGOVNICO JE ODPRL PREDSEDNIK SKUPŠČINE OBCINE MOZIRJE JOŽE DEBERŠEK • IZBIRA IN CENE SO ENAKE KOT V VSEH NASIH POSLOVALNICAH

V Ožboltu je rahlo snežilo, ko smo se peljali skozi. V Ljubnem pa so bile že vse strehe pobeljene. Ne vem zakaj, ampak Ljubno me je ves čas spominjalo na Švico. Na vse tiste majhne kraje s hribi naokoli, gozdom, ki ga je pobelil sneg, in z veleblagovnico v centru. Prav naša nova veleblagovnica pa daje Ljubnemu ta posebni čar. Sezidana je v alpskem stilu in opažena z lesom, velika steklena okna pa pričajo, da je nedavno tega, kar je bila zgrajena.

»Lepa je ta naša nova trgovina,« sem slišal neko gospodinjo, ko se je obrnila k svoji sosedki, »samo kdaj jo bodo odprli? Ura je že 10.«

Mi smo prišli v Ljubno okoli devetih. Že takrat je stala pred novo trgovino velika skupina ljudi. Gospodinje so skozi steklene stene gledale razstavljeno blago, možje pa so pogledovali proti bifeju. Na letakih, ki so bili nalepljeni po vsem Ljubnem, je pisalo, da bodo danes kava, cigarete in alkoholne pijače zastoj. Kdo bi tega ne izkoristil!

Potem se je začela skromna slovesnost. Najprej je prebral govor predsednik našega centralnega upravnega odbora Viktor Logar. Povedal je, koliko naporov je veljala naš kolektiv izgradnja tako reprezentativnega objekta, kot je nova veleblagovnica in se zahvalil vsem, ki so našemu kolektivu pri tem pomagali. Za njim je spregovorila še predstavnica samoupravnih organov PE Jelka Gornji grad in se zahvalila podjetju Mercator, ki je dalo temu kolektivu novo veletrgovino v upravljanje.

»Nova veleblagovnica ni samo moderna trgovina, to je ožilje med industrijo in potrošnikom. Ljubno je turistični kraj. V novi

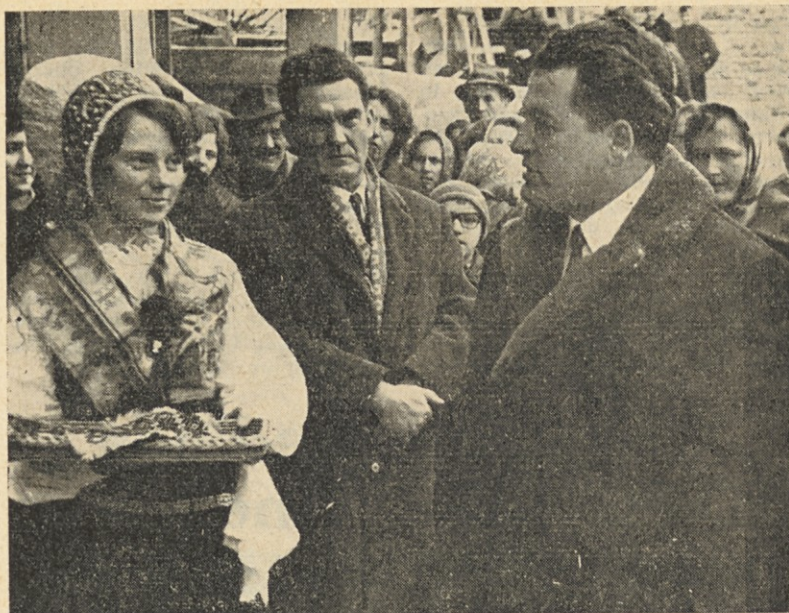
vleblagovnici bodo kupovali tudi tuji turisti. Sedaj, z novo trgovino ima Ljubno prav vse pogoje, da se turistično še bolj razvije, da postane pravi turistični eldorado. To pa bo nemajhna zasluga veletrgovine Mercator. V imenu občinske skupščine se zato tej ljubljanski veletrgovini lepo zahvaljujem,« je svoj pozdravni govor zaključil Jože Deberšek, predsednik skupščine občine Mozirje.

Deklica v narodni noši mu je nato izročila škarje in predsednik občinske skupščine Mozirje je prerezal vrstico med vrati. Nova veleblagovnica je tako bila ob pol enajstih dopoldne slovesno odprta.

»Izvolite košarice,« je prodajalka pri vходу ljubeznivo ponujala kupcem lične aluminijaste košarice. Prve košarice so bile kmalu polne. K blagajni je stopila gospodinja, ki je kupila pralni prašek, čokolado in makarone. Predstavnik našega podjetja ji je, kot prvi obiskovalki nove trgovine, podaril lepo darilo: kavo Mercator in veliko bonboniero.

»To bodo otroci veseli bonbonov! Kavico pa jaz rada pijem,« se je veselila gospodinja Franciška Predovnik iz Ljubnega. »Pralni prašek sem rabila in sem zato šla ob desetih v trgovino. Danes bom imela doma »žehto«. Naključje pa je hotelo, da sem bila ravno jaz prva obiskovalka naše nove trgovine. Ampak vseč pa mi je nova trgovina. Takšne še v Gornjem gradu nimajo!« je ponosno pribila, potem pa je odhitela domov.

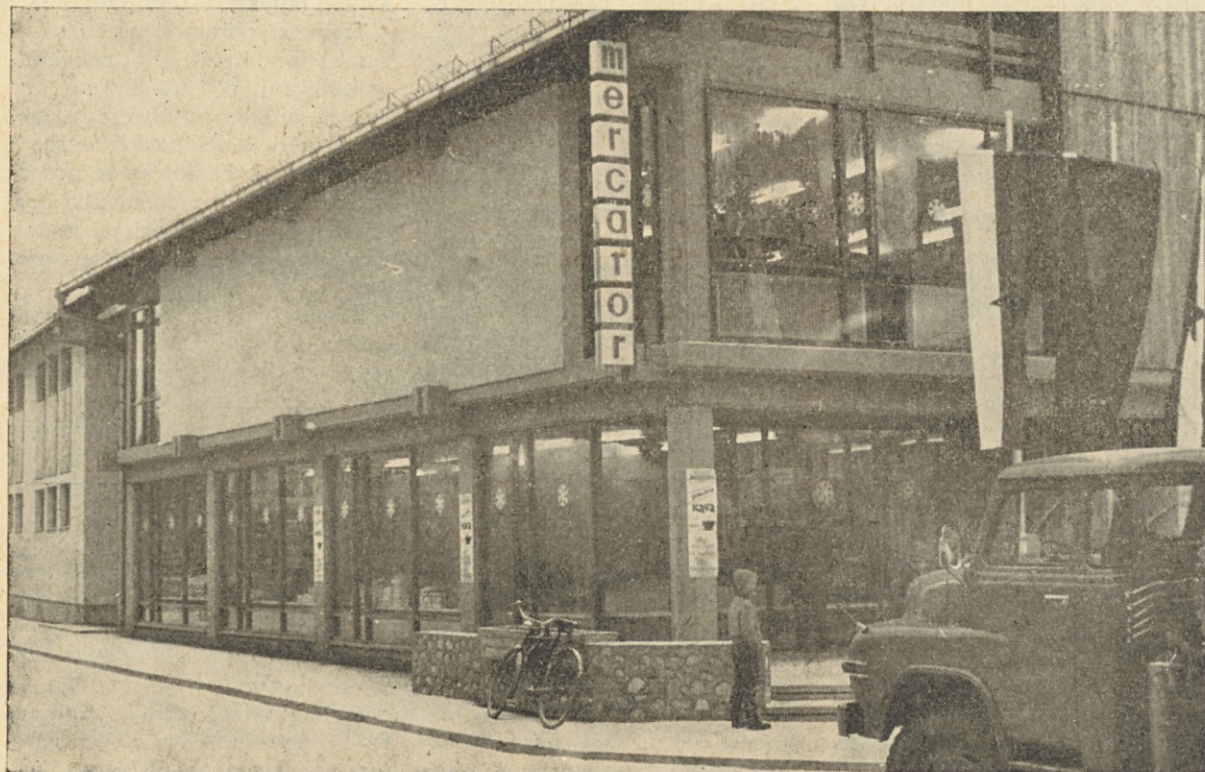
Sprehodit sem se šel po trgovini. Ogledoval sem si polne prodajne police, videl sem, takoj pri vходу, vrsto steklenic z žganimi in brezalkoholnimi pijačami, po-

Predsednik skupščine občine Mozirje Jože Deberšek je zelo pohvalno ocenil Mercatorjevo skrb za potrošnike v Zgornji Savinjski dolini

Tov. Ana Juvan, predsednica UO PE »Jelka« iz Gornjega grada, sprejema v upravljanje novo veleblagovnico

Naša nova veleblagovnica je eden najlepših objektov v Zgornji Savinjski dolini

tem delikateso, sadje in zelenjavo, druga živila in na koncu še velik kup igrač. Vse polno otrok je bilo okoli: »Mama, meni kupi vlak,« je moledeval malček zardelih lic. Kar ni mogel spustiti iz rok lične lokomotive. »Priden bodi, pa ti bo vlak prinesel dedek Mraz.« Malček se je potolažil, drugi pa je že moledeval mamo: »Rdečo žogo mi kupi!«

Justi Marn, naš referent za samopostrežbo mi je spotoma, ko sva hodila po trgovini, pripovedovala: »En teden sem se trudila, da bi trgovina bila videti kar se le da privlačna. Upam, da mi je to uspelo. Več mesecev sem bila na specializaciji pri Migrosu v Švici. To je največje poslovno združenje trgovin v Švici. Skozi vse oddelke sem šla, delala sem tudi sama pri blagajni, ker mi jezik ni delal težav. Sedaj morem prodajalkam tudi pokazati, kako naj delajo, ne pa samo povedati. Razumljivo je, da so danes prodajalke še malo nerodne, v nekaj dneh pa se bodo vse vpeljale v novo delo. To vem iz lastnih izkušenj.«

Albin Zamernik, poslovodja in predsednik delavskega sveta PE »Jelka« mi je navdušen pripovedoval: »Domačin sem in ves čas sem gledal, kako nastaja nova

trgovina. Nisem pa pričakoval, da bo tako lepa. Ponosen sem, da je naše podjetje zaupalo prav meni to odgovorno mesto in upam, da ne bom nikogar razočaral. Vseh 9 članov našega delovnega kolektiva se bo stalno trudilo, da bodo naši kupci odhajali iz veleblagovnice zadovoljni. Predvsem pa, da se bodo radi vračali k nam!»

V imenu krajevnih organizacij, krajevne skupnosti in SZDL Ljubno se je podjetju zahvalil Jurij Sladnik. Dejal je: »Zahvaljujem se občinski skupščini Mo-

zirje, predsedniku občinske skupščine Jožetu Deberšku in podpredsedniku skupščine občine Mozirje Hinku Čopu za pomoč pri ureditvi trga pred trgovino. Posebej pa se še zahvaljujem delovni skupnosti veletrgovine Mercator, ki je navkljub vsem težavam zgradilo tako lep objekt, kot je nova trgovina. Kolektivu tega podjetja želim mnogo poslovnih uspehov v letu 1968!»

Že prvi dan je obiskalo novo trgovino blizu 1000 potrošnikov, ki so nakupili za ca. 850.000 starih dinarjev raznega blaga.

Govor predsednice UO PE „Jelka“ Ane Juvan

Naš kolektiv je moral prehoditi precej dolgo pot od leta 1945 pa do danes, da se lahko pohvali z lepimi uspehi in dosežki v tem letu.

Na zgornjem savinjskem območju so dolga leta živetarila tri trgovska podjetja: Trg. podjetje »Jelka« Gornji grad, Trg. podjetje »Raduha« Ljubno in Trg. podjetje »Arta« Luče. Vsa tri podjetja so se leta 1962 združila z Veletrgovino »Mercator« Ljubljana. Tako je nastala Mercatorjeva PE Jelka Gornji grad.

Le z integracijo vseh teh majhnih podjetij so se lahko dosegli večji uspehi. V tem kratkem obdobju je PE obnovila Mikuževo hišo v Gornjem gradu in jo preuredila v samopostrežno trgovino. Leta 1966 so bile obnovljene poslovalnice v Radmirju, Lučah in na Ljubnem. V letošnjem letu je dograjena blagovnica na Ljubnem, naslednje leto pa bo dograjena samopostrežna trgovina v Lučah.

Vsi ti uspehi so rezultat integracije z Veletrgovino Mercator Ljubljana; takih uspehov bi sama enota v tako kratkem času nikdar ne mogla doseči, niti ne bi mogla vložiti toliko sredstev v takšne velike objekte.

Z izgradnjo nove blagovnice na Ljubnem nismo zadostili samo dolgoletnim željam našega kolektiva, ki je delal v slabih pogojih in s tem dosegal slabše uspehe, pač pa smo zadostili željam vseh Ljubencev in turistov, ki prihajajo iz trgovsko bolj urejenih krajev in seveda z našim poslovanjem tudi niso mogli biti

zadovoljni. S to gradnjo pa je vsakemu zagarantirana najsoodobnejša postrežba in pa udobno počutje v naši trgovini. Poleg tega tudi ni naključje, da stoji ta stavba ob cesti Ljubljana—Celje—Logarska dolina in je turistični okras našega kraja, za našo PE pa propagandnega značaja in ponosen dokaz, kaj lahko naredi kolektiv s skupnimi močmi.

Vendar pa se naš kolektiv mora zavedati, da za uspešno poslovanje ni dovolj samo lepa in moderna trgovina, ampak tudi zavestna disciplina vseh članov in vlaganje vseh njihovih naporov v intenzivno delo.

Mislím, da ob vseh teh pogojih ne bo težko zadovoljiti tudi najzahtevnejšega kupca in da bodo Ljubenci kot uslužbenci sami zaslužili vse napore cele PE Jelka Gornji grad v sklopu Veletrgovine Mercator Ljubljana, ki so jih v ta veliki objekt vložili, z željo, da bi se s tem objektom delno oddolžili kraju in tistim, ki so že od nekdaj veliko svojega dela vložili za napredek Ljubnega.

Zato kolektiv obljublja, da bo vestno gospodaril in da bo skrbel, da bo trgovina vedno založena, predvsem pa da bo zadovoljevala želje potrošnikov.

Tudi ob novem urejanju trgovine se je kolektiv, z ostalimi zunanji sodelavci, katerim se za pomoč najlepše zahvaljujem, res potrudil, kar pa boste lahko sami ocenili ob prvem vstopu v novo trgovino, kamor ste vsi toplotno vabljeni.

Prvi nakupovalci v novi veleblagovnici Frančiški Predovnik izročajo poslovdja darilo

Govor predsednika CUO Viktorja Logarja

Zbrali smo se ob dogodku, ki je za našo delovno skupnost nadvse pomemben, saj spet odpiramo enega od večjih novih trgovskih obratov in prvi tak obrat v Gornji Savinjski dolini po integraciji. Ta dogodek je toliko pomembnejši, ker odpiramo tak obrat izven mestnih središč, ki so sicer večkrat bolj favorizirana. Zavedamo se, da ob splošnem porastu življenjske ravni v naši socialistični skupnosti — narašča življenjska raven prav tako na podeželju kot v mestu in da je naša dolžnost, da približamo potrošne dobrine — proizvođa naše industrije in kmetijstva — tudi prebivalstvu, ki je oddaljeno od mestnih središč.

Nov trgovski obrat v Ljubnem ni edini primer naše skrbi za potrošnika in za razvijajoči se turizem, saj gradi Veletrgovina Mercator danes v Sloveniji še 9 takih objektov, od katerih so trije že v obratovanju, trije bodo še odprti do konca leta, naslednji pa v prvih treh mesecih prihodnjega leta. S tem obratom vključuje naša skoraj tritisoččlanska delovna skupnost v svoje upravljanje 369. prodajalno, v svojem sklopu pa svojo 33. samopostrežno trgovino.

Prebivalstvo tega področja pa bo po investicijskem programu podjetja pridobilo, predvidoma v februarju prihodnjega leta še samopostrežno trgovino v Lučah, kar bo naš nadaljnji prispevek k razvoju trgovske mreže v Gornji Savinjski dolini, prispevek k dvigu življenjske ravni občanov in prispevek k vse bolj razvijajočemu se turizmu v tem delu Slovenije.

Trgovski obrat, ki ga danes slovesno dajemo na voljo občanom Gornje Savinjske doline, je blagovnica, ki obsega blizu 790 m² funkcionalnih prostorov. Od teh odpade na samopostrežbo z bifejem 147 m² površine, na prostore

za manufakturo in pohištvo 276 kv. metrov, medtem ko skladiščni prostori presegajo 360 m². — Gradbena, gradbeno-obrtniška in inštalacijska dela ter ureditev okolja veljajo preko 1,200.000 Ndinarijev, medtem ko vrednotimo notranjo opremo na preko 80.000 Ndinarijev. Dela so izvedena po projektu Zavoda za napredek gospodarstva v Celju, projektant objekta je Daniel Jagrič, opremo pa je projektiral inž. arh. Peter Kerševani. Vsa gradbena dela je opravilo Gradbeno podjetje Gradbenik iz Ljubnega, medtem ko so bili kooperanti za notranjo opremo: Mizarska za druga Sevnica, LTH Škofja Loka in drugi.

Vsem, ki so sodelovali pri realizaciji tega objekta, se v imenu delovne skupnosti Veletrgovine Mercator iskreno zahvaljujem! Posebej pa še zavodu za poslovne objekte v Ljubljani.

Trgovski obrat, ki ga tu odpiramo, je odraz naših nenehnih prizadevanj, da prispevamo kar največ in kar najhitreje k modernizaciji in učinkovitosti trgovske mreže, k čemur so še posebno pripomogli predstavniki občinske skupščine Mozirje, za kar jim gre iskrena zahvala še posebej!

Dovolite mi, da se na kraju zahvalim tudi vsem članom naše velike delovne skupnosti, zlasti pa še tem iz poslovne enote Jelka, za vse napore, ki so jih in jih bodo še vložili za to, da bo ta obrat kar najbolje služil občanom Ljubnega in Gornje Savinjske doline in vsem tistim, ki bodo obiskali ta prelepi kotic na še ožje domovine.

Naprašam predsednika občinske skupščine Mozirje, da odpre in preda objekt v upravljanje delovni skupnosti PE Jelka, kateri želim obilo delovnih uspehov, potrošnikom-občanom pa, da bi bili z novim trgovskim obratom kar najbolj zadovoljni!

V imenu samoupravnih organov podjetja je spregovoril predsednik centralnega upravnega odbora Viktor Logar

Kako bomo v skupščini glasovali ?

Trije republiški poslanci Stane Vrhovec, Hinko Čop in Jože Deberšek (z leve proti desni)

Ze prav kmalu bodo v naši republiški skupščini razpravljali o vprašanih trgovine. Zanimalo nas je, kako bodo glasovali trije poslanci, ki so prišli na svečano otvoritev nove veleblagovnice.

— Jože Deberšek, poslanec republiškega zbora: »Ker trg do sedaj ni mogel vedno ponuditi potrošniku vsega kar je ta zahteval, smo se dosti krat jezili. Kmalu smo našli grešnega kozla — v trgovini. Dejanski krivec pa je industrija, ki ni vedno dovolj hitro reagirala na spremenjene zahteve tržišča. Interesi trgovine so široki, ne zaustavi jih nobena občinska meja, pa tudi republiška in državna ne!«

— Hinko Čop, poslanec organizacijsko političnega zbora: »Kot poslanca tega zbora

me vprašanje trgovine še posebej zanima. Trgovina pri nas sistemsko zamuja: primer — pralne stroje smo uvozili šele, ko je bilo tržišče z njimi že zasičeno. Drugič vprašanje samoupravljanja v podjetjih, ki so se integrirala: če bi bili vsi samoupravni akti v integriranih podjetjih dobri, bi bilo dobro tudi samoupravljanje!«

— Stane Vrhovec, poslanec republiškega zbora: »Do sedaj smo trgovino v državnem gospodarstvu zapostavljali. Zahodni ekonomisti že dolgo vedo, da je trgovina izredno važen gospodarski partner, ki ga pa ne gre zanemarjati. V političnem smislu je trgovina jeziček na tehtnici zadovoljstva in nezadovoljstva državljanov.«

dujem, prihodnjič, ko bom prišla zopet obiskat moža v Ljubljano, pridem nakupovat!«

— Fanika Klemenšek, gospodinja iz Ljubnega: »Moja hčerka je tu blagajničarka, tudi zato sem prišla naokoli. Ogledujem si električni štedilnik, kar kupila ga bom — res, tako mi je všeč!«

— Pavla Troger, gospodinja iz Ljubnega: »Meni so samopostrežbe všeč. Rada se sprehajam med policami in izbiram. Na vsakem blagu je nalepljena cena in ni mi treba spraševati prodajalk, koliko stane to in koliko ono. Cene pa tudi niso višje kot v drugih, klasičnih trgovinah.«

— Fanika Podmeniček, uslužbenka iz Ljubnega: »Prav

je, da smo tudi v Ljubnem dobili samopostrežno trgovino. Kaj bi hodili drugam nakupovat. Samo, da bi izbira ostala enaka, danes je trgovina dobro založena z vsem!«

— Martin Brglez, kmet iz Sentprimoža pri Ljubnem: »Devetdeset let sem že star, marsikaj sem že videl in rečem vam: meni je ta trgovina všeč. Vedno bom hodil sem nakupovat. Danes sem kupil kruh in napolitanke, poln nahrbtnik dobrot sem nabral!«

— Ana Slatinšek, prodajalka iz Ljubnega: »Prej sem delala tudi pri Mercatorju — v klasični trgovini. Tu pa je delo neprimerno lažje. Samo police je treba prestopati in to je vse!«

Prvi so si ogledali veleblagovnico predsednik občinske skupščine Mozirje Jože Deberšek in drugi gostje

Na prodajnih policah je tudi dosti tekstilnega blaga

In kaj pravijo potrošniki . . .

— Jože Podlesnik, gozdni delavec iz Ker pri Ljubnem: »Še ko so trgovino zidali, sem rad hodil gledat novi objekt. Všeč mi je in tudi izbira blaga je dovolj pestra. V bifeju so prijazni, brezplačno so mi natočili šilce pelinkovca!«

— Frančiška Haker, gospodinja iz Juvanje pri Radmirju: »V Ljubno sem morala iti na pošto, pa sem zavila še

sem. Kupila sem kavo, vložke za baterijo in paradižnik. V prvem nadstropju je bogata izbira tekstila in konfekcije. Ne bo nam več treba hoditi nakupovat v Celje in Ljubljano.«

— Marija Kramer, delavka iz Žalca: »Tudi v Žalcu imamo lepo samopostrežbo. Tu pa prodajajo še tekstil in obleke. Danes si trgovino samo ogle-

Izbira v novi samopostrežbi je pestra; naprodaj je tudi veliko raznih pralnih sredstev

Še zadnje priprave in v novo veleblagovnico bodo vstopili prvi kupci

Sedaj lahko tudi Ljubenci kupujejo vse potrošniško blago doma v Ljubnem ob Savinji

Mnenja so bila skoraj enaka

Na naš račun so rekli:

Srečko Lamut, trgovski delavec iz Mozirja: »Nova veleblagovnica v Ljubnem je trgovski objekt, kakršnih pri nas ni veliko. Zahteva pa jih sodobni čas. Izbira v tej trgovini je za moj okus dovolj pestra, cen nisem gledal, verjetno pa bodo za potrošnika ugodne!«

Jože Mokorel, direktor PE Preskrba Tržič: »Jaz bi to trgovino prestavil kar v Tržič, tako všeč mi je. Pa bomo tudi mi gradili: Tržič je kot Ljubno turistični kraj — brez sodobne trgovine pa tudi turizma ni! Načrte že imamo, zato morda: na svidenje prihodnje leto v Tržiču!«

Hinko Čop, direktor PE Jelka Gornji grad: »Kot vodilni uslužbenec sem vesel, da je Mercator postavil ta reprezentativni objekt prav v naši PE, kot potrošniku bi mi pa bila takšna trgovina všeč kjerkoli. Za sodoben okus sodobno blago v sodobni trgovini!«

Matevž Požarnik, načelnik oddelka za gospodarstvo in fi-

nance pri skupščini občine Mozirje: »Novi objekt je velika pridobitev za vso zgornjo Sovinjsko dolino. Ker je tudi lep, je olepšal Ljubno. Predvsem pa, preprečil bo velik odliv kupne moči v Celje in Ljubljano.«

Jože Mermal, predsednik Turističnega društva Ljubno: »Druge industrije kot turizma mi nimamo. Za nas je turizem industrija in hkrati obrt. In to družbena kot tudi zasebna. Še letos poleti so nam turisti očitali, da pri nas ni nobene trgovine s sadjem in zelenjavo. Prihodnje leto bodo lahko pustili pri nas ves svoj denar, samo če ga bodo hoteli!«

Adolf Osterc, generalni direktor veletrgovine Mercator, je povedal, da še niso pri nobeni nameravani gradnji objekta naleteli na tolikšno nasprotovanje, kot ravno v Ljubnem. Skozi mozirsko občino je zapihal nov veter, sedanjí predsednik občinske skupščine Jože Deberšek je bil nad gradnjo nove trgovine celo navdušen. Prav je tako: trgovina je ožilje med industrijo in potrošnikom!

Ob jubilentih PE „Hrana“

Od leve proti desni: Barbara Corn, Vinko Jugovic, predsednik DS, Tončka Trnovec, Adolf Šmid, direktor PE, Ani Sojer, Adolf Osterc, generalni direktor, Anica Bizilj, Bruno Šarlah, Majda Grassi, Franja Kraker. Odsotni sta bili Marija Oketič in Zdenka Zdešar.

PE »HRANA« slavi jubilej 10 in 15-letnega službovanja svojih delavcev že od 1959. leta dalje. Jubilej (10 ali 15 let) je slavilo od 1959—1966 naslednje število delavcev.

	10 let	15 let
1959 leta	10	—
1960 leta	11	—
1961 leta	4	—
1962 leta	6	—
1963 leta	2	—
1964 leta	2	6
1965 leta	1	6
1966 leta	3	3

V letošnjem letu slavi jubilej 5 delavcev z 10-letno dobo, s 15-letno dobo pa 4 delavci.

Jubilanti s 15-letno dobo:

Franjo Kraker, poslovođa v poslovalnici Ilirska 15.
Anica Bizilj, namestnik poslovođje v posl. SP Tržaška 37/b.
Marija Oketič, namestnik poslovođje v posl. Eiprova 19.
Bruno Šarlah, poslovođa v poslovalnici TMDB 1.

Jubilanti z 10-letno dobo:

Anica Sojer, poslovođa v poslovalnici Vnanje Gorice.
Tončka Trnovec, prodajalka v poslovalnici SP Viška 29.
Barbara Corn, prodajalka v poslovalnici SP Tržaška 37/b.
Majda Grassi, prodajalka v poslovalnici Tržaška 75.
Zdenka Zdešar, poslovođkinja v posl. SP Rožna dolina.

Tem delavcem je sindikalni odbor dne 25. 10. 1967 priredil slavje v gostišču »Močilnik« pri Vrhniki. Tedaj so jim bila podeljena priznanja za njihovo dolgoletno in uspešno delo.

Spregovorila sta jim predsednik DS tov. Vinko Jugovic in predsednica UO tov. Olga Štrakel, ki sta prikazala njihov doseženi uspeh na delovnih mestih in v organih delavskega samoupravljanja. Še posebno sta podčrtala njihovo prizadevanje pri vzgoji učencev v prodajalnah, kakor tudi nekvalificiranih delavcev, ki so si na delovnih mestih kot priučeni delavci pridobili potrebno znanje za prodajalca.

Ne da se vsega napisati, kar je bilo v teh letih storjenega od strani članov kolektiva — jubilentov, močno si pa želimo, da bi bili še dolgo pri tej poslovni enoti in s svojim delom in znanjem prispevali k še večjemu uspehu podjetja. Torej še enkrat vsem jubilentom iskrena zahvala za ves njihov trud in prizadevnost.

Sindikalni odbor PE »HRANA«

Za občinski praznik

Prva samopostrežba v občini Tržič

Ob otvoritvi tega lokala je predsednik občinske skupščine dejal:

»Zeleti bi še več takih prodajaln!«, potrošniki pa:

»Presrečni smo, vse kar rabimo vsak dan, imamo skorajda na dlani!«

Prodajalna v Bistrici pri Tržiču je pretehtano postavljena

»Čeprav se vam morda zdi, da je prodajalna predimenzionirana, pa bo naselje, ki bo zrastle na tem mestu poleg tega, ki je že zgrajeno, res sodobno naselje, kakršne gradijo povsod, kjer se dviga življenjska raven pa tudi tako veliko, da bo nova trgovina ravno pravšna.«

Prodajalna v Bistrici je sodobna prodajalna paviljonskega si-

PE »Preskrba« Tržič: Še zadnja navodila poslovodje nove SP v Bistrici

prav v sredino bodočega velikega novega tržiškega naselja.

»Investicija se bo izplačala,« je dejal podpredsednik občinske skupščine, ko se je zahvalil delovni skupnosti veletrgovine »Mercator« PE Preskrba v Tržiču, da se je odločila za ta korak.

stema, urejena za samopostrežno prodajo, opremljena s sodobnimi hladilnimi napravami, z velikim skladiščem in lepo urejenim bifejem. Otvoritve so se udeležili poleg predstavnikov podjetja in poslovne enote še predstavniki družbeno-političnih organizacij

PE »Preskrba« Tržič: Predsednik Občinske skupščine Tržič je pre-rezal vrvico in tako odprl novo samopostrežbo v Tržiču

in skupščine občine Tržič. Navzoče je pozdravila predsednica DS PE »Preskrba« tov. Cerarjeva. V svojem pozdravnem nagovoru je naglasila, da je podjetje zgradilo in opremilo celotno prodajalno

izključno iz svojih lastnih sredstev.

Zbrane predstavnike in potrošnike je pozdravil tudi predsednik centralnega upravnega odbora podjetja tov. Viktor Logar, ki je med drugim dejal:

»Iskreno vas pozdravljam v imenu centralnega delavskega sveta veletrgovine »Mercator«. Zbrali smo se, da skromno proslavimo spet enega od delovnih uspehov naše delovne skupnosti. Ko danes otvarjamo pred samim občinskim praznikom občine Tržič prvo, sodobno urejeno in moderno opremljeno samopostrežno trgovino v tej občini, dajemo občanom Tržiča, predvsem pa potrošnikom v novem naselju Bistrica na razpolago vse usluge, ki jih lahko nudi tak, sodobno urejen trgovski obrat. S to samopostrežno trgovino pa daje veletrgovina »Mercator« občanom v Sloveniji že svojo trideseto samopostrežno prodajalno z željo in namenom, da delovnemu človeku in zlasti še zaposleni ženi kar najbolj olajša nabavo vseh tistih najpotrebnejših vsakdanjih dobrin, ki jih nujno potrebuje sleherni dan vsaka družina.

Prodajalna, ki jo danes odpiramo, je izraz nenehnih prizadevanj veletrgovine »Mercator«, da prispeva kar največ in najhitreje k modernizaciji in učinkovitosti trgovske mreže, je odraz nenehnih naporov PE Tržič, da gre v korak z vsemi družbeno-političnimi dejavniki v občini v skrbi za občana.

Podjetje in njegova enota v Tržiču sta ta obrat zgradila s svo-

PE »Preskrba« Tržič: Na otvoritev nove SP v Bistrici so prihiteli od blizu in daleč

V letošnjem letu je 5 članov delovne skupnosti praznovalo pomembno obletnico — 20 let dela v podjetju — v PE Preskrba Tržič. Oba poslovodja, tovariša Milan Česen in Milan Perko, sta vseh 20 let zaposlena v istih poslovnih prostorih, medtem ko so tovarišice Vida Filač, računovodkinja, Gefka Cerar, pomočnik računovodje, in Metka Dornik, finančni knjigovodja, v teh 20 letih ob različnih reorganizacijah trgovine le menjale nazive podjetij.

Kolektiv se je s skromnim darilom oddolžil slavlencem.

Od desne proti levi stoje: Milan Česen, poslovodja, Gefka Cerar, pomočnik računovodje, Vida Filač, računovodja, Metka Dornik, finančni knjigovodja in Milan Perko, poslovodja.

jimi lastnimi sredstvi in vanj investirala preko 70 milijonov Sdin za gradbena dela, opremo in ureditev okolja. Ze poprej si je enota zagotovila ustrezno izobrazbo kadra, ki ga zahteva tak način trgovanja, in zasluži za to vse priznanje in pohvalo. Ce pa upoštevamo še dejstvo, da je bil objekt, ki ga je projektiralo Projektivno podjetje Kranj, gradbena dela pa izvedlo Gradbeno podjetje Tržič, zgrajen v rekordnem času — v 6 mesecih, pa štejem za prijetno dolžnost, da se sodelujočim zahvalim, ker so vsak po svoje pripomogli k temu delovnemu uspehu.

Trgovska mreža, opremljenost trgovine v SR Sloveniji se zadnje čase nenehno izboljšuje, vendar pa še zdaleč ne bo mogla v doglednem času zadovoljiti vseh potreb potrošnika. Težave, s katerimi se bore trgovska podjetja spričo zmanjševanja obratnih sredstev in spričo nizke akumulativnosti, ki je očitna zlasti še v živilski stroki, nekoliko zavira-

jo naše potrebe in želje, da bi mogli hitreje in več graditi in tako primerneje zadovoljevati potrebe prebivalstva, ki z dvigom življenjske ravni nenehno naraščajo.

Vendar bo, kljub neštetim težavam, veletrgovina »Mercator« zgradila, po letošnjem investicijskem programu, še šest sodobnih samopostrežnih prodajal in blagovnic v 4 občinah v Sloveniji in adaptirala več starih klasičnih prodajal.

K sodobni trgovini nedvomno sodi, kar je za prehrambeno stroko še posebej pomembno, tudi sodobna tehnologija skladiščenja in konzerviranja blaga. Tako smo letos dogradili najsoodobnejše urejeno hladilnico s kapaciteto ca. 2.600 m² ohlajevalnih prostorov. Ta hladilnica, ki je v Ljubljani, že poskusno obratuje in pomeni korak naprej k posodobljenju blagovnega prometa. S to pridobitvijo in rekonstrukcijo ter modernizacijo proizvodnega procesa v obratu Tovarne

PE »Preskrba« Tržič: Ob otvoritvi nove SP v Bistrici je bila brezplačna pokušnja kave Mercator

PE »Preskrba« Tržič: Ob otvoritvi nove SP so bili nagrajeni prvi trije kupci. Prvi nagrajenec je bil Tomaž Stritih iz Bistrice, dijak 3. razreda gimnazije

mesnih izdelkov v Ljubljani pa bomo lahko še uspešnejše poslagali v menjavo blaga, tako na domačem, kot na tujem tržišču.

Naša delovna skupnost se razteza v 16 občin v Sloveniji! Upamo in želimo, da bomo v bodoče, ob večji podpori občinskih skupščin in drugih dejavnikov, ki lahko pospešujejo napredek tr-

govine, še uspešnejše izpolnjevali svojo nalogo: čimbolj približati občanom vse potrošniške dobrine.

Na kraju se je tov. Logar zahvalil prisotnim za obisk, čestital občanom Tržiča k občinskemu prazniku, Bistričanom pa zaželel, da bi bili z novo pridobitvijo kar najbolj zadovoljni.

PE »Preskrba« Tržič: Želimo, da bi bila pred blagajno nove SP v Bistrici vsak dan takšna gneča, kot je bila ob otvoritvi

PE »Jelka« Gornji grad: Nova SP v Lučah bo že v pričetku prihodnjega leta služila svojemu namenu

Nova SP v Polju

Prodajalna PE »Polje«, ki je bila do nedavnega pred adaptacijo lokala poznana kot prodajalna Polje 1, je z 9. avgustom t. l. spremenila svoj naziv in smo nakratko zapisali v naši evidenci »SP Polje«, kar pomeni oznako za samopostrežne trgovine. Ob otvoritvi ni bilo posebnih slovesnosti. Lahko pa zapišemo, da je bila otvoritev manifestacija zadovoljstva občanov Polja, saj so dobili svojo prvo samopostrežno prodajalno! Prihranjena bo marsikatera pot potrošnika v središče mesta. Množica ljudi je v stari prodajalni nestrpno čakala, da se odpro vrata preurejenega lokala. Prenekateri so iskali poslovodjo nove SP tovariša Vebra, da bi izrazili svoje zadovoljstvo, drugi direktorja PE tov. Černeteta. Stiskov rok je bilo še in še!

Tovarišice so komaj dohajale napolnjevat izpraznjene police. Oddelki s kruhom in delikatesami, pa tudi s sadjem in zelenjavo so imeli največ dela.

Do desete ure so prodali že 140 kg kruha, mesa in hladilni omari je zmanjkalo. Takoj so morali naročiti novo pošiljko iz TMI. In ko smo ob tej uri za hip ustavili dela na blagajnah, da bi ugotovili promet, nas je presenetil rezultat: številka se je bližala 600.000 Sdin. Vsekakor uspeh za dve uri poslovanja!

Ob tej priložnosti smo se pogovarjali tudi z direktorjem PE tov. Černetom glede nadaljnje razvoja enote. V svojem izjavljanju je povedal:

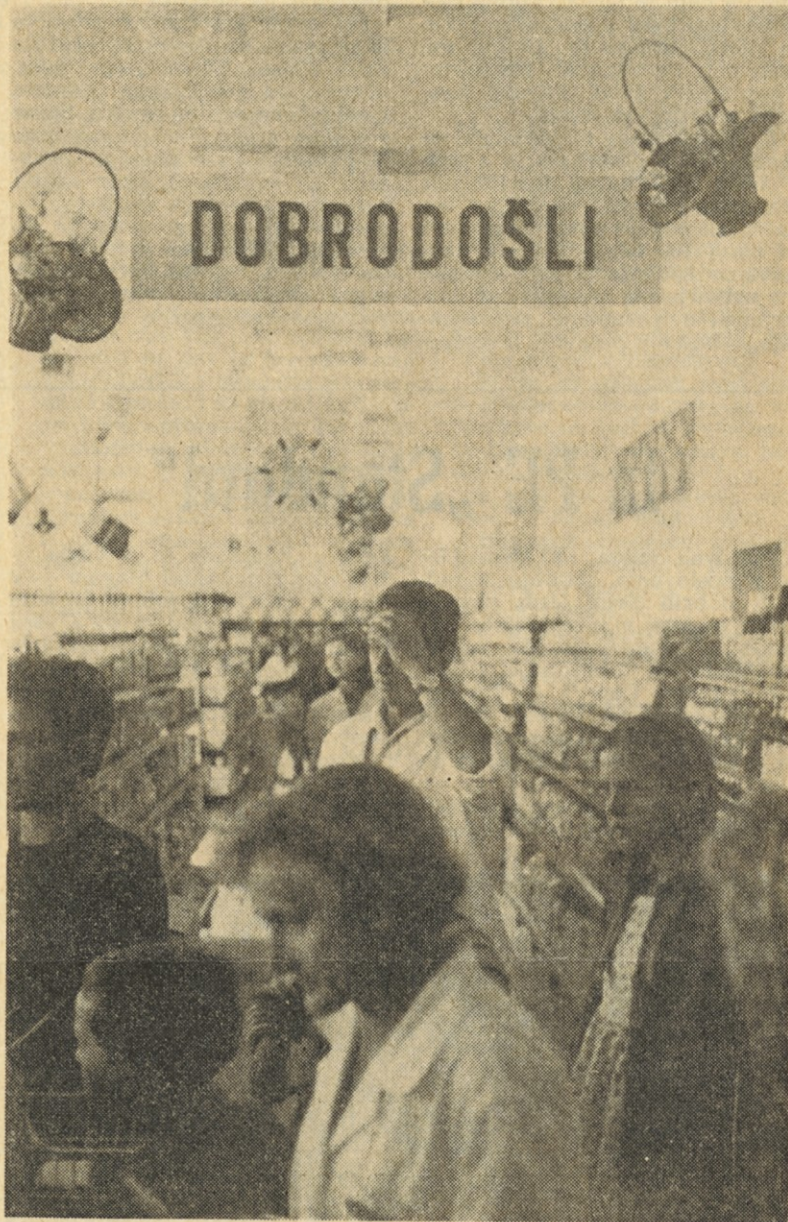
»Prizadevanje naših samoupravnih organov za modernizacijo in razširitev mreže se v zadnjem času vedno hitreje približuje dejanskim potrebam. Dejstvo pa je, da je porast prebivalstva na področju naše prodajne

zgrajena Polje 1. Vse te investicije pa glede na hiter porast prebivalstva in njegove kupne moči niso zadovoljile vseh potreb. Tako smo iz leta v leto lahko ugotavljali odtek denarja iz našega območja v center mesta, in to še posebno s področja Polja in Vevč. Zato smo se že leta 1963 lotili izdelave načrta za blagovnico v Polju in v sodelovanju s Papirnico Vevče predvideli na področju Vevč novo gradnjo. Zaradi pomanjkanja sredstev pa nismo mogli pričeti gradnje blagovnice v Polju. Da se je le delno rešil problem, so bili sedanji obstoječi lokali za klasično prodajo preurejeni v moderno samopostrežno prodajalno. Tako smo prostorninsko in po asortimentu blaga povsem sposobni tudi perspektivno za dobo petih let zadostiti potrebam tega območja s prehranbenimi in galanterijskimi artikli. Seveda nam ostane še vedno odprta kot prioriteta gradnja blagovnice. Prav tako bomo verjetno še v letošnjem letu odprli novo moderno samopostrežno trgovino na Vevčah, ki bo zadostovala za prekrbo do 10 tisoč prebivalcev. Zaradi že začete organizirane gradnje na področju Polje—Zadobrova (Zajčja dobrava) predvidevamo tudi na tem področju novo gradnjo tipskega paviljona do leta 1970.

Poseben in morda najtežji problem je pravilna rešitev prodajne mreže na področju Zadvor—Dobrunje. Sedanji lokal v Dobrunjah je v privatni zgradbi in je v povsem nemogočem stanju. Lastnik pa ne dopusti kakršnekoli adaptacije. Lokacije za novo gradnjo zaradi predvidene gradnje obvozne avtoceste ne bi mogli dobiti. Sedanji lokal v Za-

nja. V Senožetih je prav tako trgovina v lokalu privatne lastnine, ki funkcionalno že sedaj ne

ustreza in se že sedaj poslužujemo prostorov v gasilskem domu. Prebivalci tega področja so zainteresirani na izgradnji novih prostorov in so pripravljeni sodelovati z lastnimi prispevki. Obstaja tudi že odbor za organizacijo sodelovanja pri gradnji. Na

PE »Polje«: dobrodošli danes, jutri in vselej

tem področju bi bilo potrebno misliti glede na gradnjo zasavske ceste na primeren lokal za bife oziroma gostinske usluge.

Naša sedanja prodajna mreža obsega področja, naseljena s 16.759 prebivalci in je dosegla prometa v letu 1966 — 5.860

PE »Polje«: V novo preurejeno prodajalno Polje I so prvi potrošniki stopili z optimizmom in nasmejanih obrazov

mreže tako nagel, da z ozirom na možnost ustvarjanja sredstev za investicije ne moremo iti v korak s splošnim razvojem.

Do leta 1967 smo z lastnimi sredstvi lahko investirali le v modernizacijo obstoječih prostorov in opreme, za kar je bilo porabljenih okoli 180 milijonov Sdin. Prenovljene in tehnično opremljene so bile prodajalne: Zalog (preureditev v samopostrežno), Bizovik, Vevče, Snebrje, Kašelj in Polje 2 ter na novo

družnem domu v Zadvoru pa lokacijsko že sedaj ne ustreza. Glede na lokacijo gradenj stanovanj smo že tudi tu v stiku z občinskimi organi, da bi dobili primerno lokacijo za trgovski lokal, tako da bi zadovoljili res čimvečjemu številu prebivalstva.

Nadalje je potrebno kot nujno predvidevati nove prostore za trgovino v Dolskem, kjer sedanji prostori v zadružnem domu funkcionalno že sedaj niso ustrezni. Tudi na tem področju je lokacijsko določena novograd-

PE »Polje«: Tudi najmanjših ni manjkalo na otvoritvi samopostrežbe Polje I

Sdin na prebivalca. Po raznih statističnih podatkih potrošnje za našo strukturo blaga bi morali zasegati najmanj do 10.000 Sdin, z razširitvijo asortimenta blaga pa do 12.000 Sdin. Na podlagi lastne spremljave kupne moči prebivalstva po okoliših posameznih prodajaln ugotovljamo, da nam je največ kupne moči uhajalo prav s področja Polja in Vevč, predvsem zaradi neustreznih prodajnih prostorov ter s tem v zvezi premalo širokega asortimana blaga.

Z uresničitvijo navedenega investicijskega programa in s tem v zvezi razširitvijo asortimenta blaga po potrebi potrošnika bomo imeli pogoje povečati promet za okoli 100 odstotkov. Če upoštevamo sedanje pogoje možnosti ustvarjanja sredstev za razširjeno in enostavno reprodukcijo, bodo gornje investici-

je veljale okoli 900 milijonov Sdin. Tedaj bi bil ekonomski izračun lastnega pokrivanja na sedanje število prebivalcev v 34 letih. Zaradi večjega porasta prebivalstva, glede na hitro gradnjo na področju Polja in Vevč, lahko računamo na skrajšanje akumulacije pokritja teh investicij na dobo 25 let.

Pri tako povečanem prometu bi se prometni davek povečal na okoli 180 do 200 milijonov Sdin, odvisno od povečanega prometa z neprehranbenimi artikli. Sama poslovna enota, kot je razvidno iz gornjega ekonomskega pokazatelja, ne more, ker nima ustvarjenih lastnih sredstev, sama izvršiti take programske investicije. Prepričani smo, da bodo občinska skupščina in njeni organi priskočili v pomoč z največ možnimi posojili.

S. Č.

PE »Polje«: Pogled v novo SP v Polju I

Iz PE „Standard“

Poslovna enota »STANDARD« je v poslovnem obdobju v zadnjih dobrih dveh letih vlagala svoje napore v investicijske naložbe za modernizacijo svojih prodajaln in izboljšanje delovnih pogojev. Čeprav s skromnimi materialnimi možnostmi, ji je uspelo z adaptacijami zgraditi in preurediti devet prodajaln, in sicer:

v Šmihelu pri Novem mestu, Stopičah, Gaberju, Škocjanu,

Otočcu, Podgradu in Ajdovcu — trgovine z mešanim blagom — v Novem mestu sodobno urejeno živilsko prodajalno in na Dvoru prodajalno z železnino in tehničnim blagom. Obnovljen pa je bil tudi prevozni avtopark z nabavo štirih novih tovornih avtomobilov.

Vrednost vseh vlaganj presega 125.000.000 Sdin sredstev, ki so bila zbrana razen z amortizacijo in razmeroma skromnega de-

la investicijskih sredstev čistega dohodka še z močnim obremenjevanjem namenskih sredstev za investicijsko vzdrževanje in s posebnimi najemninjskimi aranžmaji z najemodajalci poslovnih prostorov.

Prizadevanja pa še s tem niso zaključena, saj so potrebe o razvoju in napredku nenehne. To še posebej velja za PE »STANDARD«, ki ji v preteklosti pred integracijo s podjetjem »MERCATOR« zaradi krajevnega nerazumevanja niso bile dane možnosti normalnega razvoja, saj je poznano dejstvo, da enota v samem Novem mestu, kjer je tudi sedež enote, razpolaga le z neznatnimi prodajnimi kapacitetami v primerjavi z ostalimi udeleženci na tem tržišču. Tako zastavljeni napor enote so v letošnjem letu dobili razumevanje in podporo tudi pri centralnih samoupravnih organih podjetja, saj je v investicijskem programu tekočega leta vključena tudi gradnja blagovne hiše v Novem mestu in novi poslovni prostori za prodajo pohištva v skupni programirani vrednosti 305 milijonov Sdin, ki se financirajo iz skupnih sredstev podjetja.

Gradnja je v polnem teku in se odvija v glavnem po predvidenem programu, tako da bodo do konca leta vseljivi poslovni prostori za prodajo pohištva, do spomladi 1968 pa blagovna hiša za prodajo univerzalnega sortimenta industrijskega blaga. S tem bodo pridobljene nove kapacitete prodajnega prostora za dobrih 1000 m² v strogem sredi-

šču Novega mesta. Razumljivo je, da je taka razširitev za razmere enote znatna pridobitev, kar ji bo omogočilo v znatni meri uravnovesiti tudi svoje poslovno delovanje na domačem tržišču. S koncentracijo prodaje industrijskega blaga, ki jo bo omogočila nova blagovnica, bo možno sprostiti obstoječe poslovne prostore sedanje neprimerne prodajalne pohištva v Novem mestu, ki jih bo možno preurediti za še eno sodobno urejeno prodajalno z živili, ki jo enota nujno potrebuje in si bo zato resno prizadevala za uresničitev želje in programa v nadaljnjem poslovnem obdobju.

Razvojne potrebe s tem seveda niso zaključene. Siritev mesta z novo nastajajočimi stanovanjskimi soseskami nujno narekuje tudi ustrezno prilagajanje in širitev trgovine. Prav tako bo potrebna tudi nadaljnja modernizacija prodajaln na podeželju v nenehnem prizadevanju po uravnoteženju s prizadevanji konkurence. Vendar je razumljivo, da je realizacija programa nujno podrejena ekonomskim možnostim in uspešnosti gospodarjenja enote same in podjetja kot celote. Pri obravnavanem primeru investicijskega gospodarjenja pa se očitno potrjuje smotrnost združene ekonomske moči v okviru podjetja in solidarnost investicijskega gospodarjenja v smislu člena 9. okvirnega pravilnika o delitvi dohodka podjetja, ki zagotavlja enakomeren razvoj vseh enot s tem, da mora biti naložba ekonomična in mora zagotoviti rentabilnost objekta.

Lepo prosim, še meni skodelico kave

PE »Jelka« Gornji grad: Blagovnica v Ljubnem tik pred otvoritvijo

V skrbi za potrošnika

Adaptacija klasičnih prodajaln, zlasti še na ljubljanskem področju, je bila nujna. Vemo: stara oprema zavzema preveč prostora in onemogoča sodobno razporeditev blaga, utesnjuje povečanje asortimenta, onemogoča prodajo mleka, mesa, kruha, ne ustreza predpisanim sodobnim higienskim standardom. Z adaptacijami odpravljamo te pomanjkljivosti, obenem pa urejamo in izboljšujemo zastare izložbe, izboljšujemo fasade zgradb in često tudi okolja. Končno pa je pomembno tudi to, da hkrati izboljšujemo tudi delovne pogoje in da dvigamo stopnjo kulturnosti in postrežbe, kar je za današnje trgovanje, zlasti še v konkurenčnem boju, velikega pomena.

Zato smo uspeli letos pridobiti za sodelovanje tudi stanovanjsko podjetje »Dom« občine Ljubljana Center. To bo iz skladov, s katerimi upravlja, prispevalo okoli 40 odstotkov potrebnih oziroma planiranih sredstev za adaptacije starih prodajaln.

Rezultati, ki jih opažamo po doslej opravljenih adaptacijah, so več kot ugodni in razveseljivi. S povečanim izborom blaga se povečuje tudi promet, večja se kvaliteta uslug, sama Ljubljana pa pridobiva z vse bolj urejeno trgovsko mrežo na splošnem vrtu urejenega in kulturnega središča.

Za naše delavce pa je pomembno, da se izboljšujejo delovni pogoji. Se več! Naj omenimo le nekaj specifičnosti, ki jih zapažajo v naši poslovni enoti »Sadje-zelenjava«. Takole je povedal tovariš Trtnik iz te poslovne enote:

»Po dolgem času smo tudi v naši stroki (trgovina s sadjem in zelenjavo) naredili pomemben korak k modernizaciji prodajaln. Tako urejenih trgovin, kot jih predvidevajo naši načrti, od katerih smo jih nekaj že realizirali (Miklošičeva 30, Titova 181 itd.), zlepa ne najdemo veliko tudi drugod v svetu, kjer je kultura prodajaln na splošno na višji ravni. Saj je še zelo zakoreninjeno mnenje, da je prodajalna s sadjem in zelenjavo branjarja. In to ne le pri nas, tudi drugod, preko naših meja. Zato smo le s težavo dobili vajence in vajenke za našo stroko, še težje pa kvalificiranega trgovskega delavca! Sedaj pa bo lažje tudi s kadri. Trgovski delavci se bodo v tako urejenih lokalih počutili enakovredni s prodajalci v ostalih strokah. Kar pa zadeva potrošnike, imamo od njih ocene, ki izražajo več kot samo zadovoljstvo. Vse to pa spodbuja delovno skupnost in njene organe samoupravljanja, da bomo z adaptacijami, kar se bo dalo, nadaljevali.«

— o —

Obratna enota Tovarna mesnih izdelkov je že v preteklem letu pričela z dvoletnim programom rekonstrukcije proizvodnega procesa. Letos so se dela uspešno nadaljevala in se bližajo kraju. Razen tega, da je že dograjena velika hladilna komora za izvoz mesa, kjer se meso ohlaja pred prodajo na 2 stopinji pri kosti, se dograjuje tudi komora za hlajenje drobovine. V obratu (oddelku) za proizvodnjo mesnih izdelkov so že nameščeni moderni stroji, ki omogočajo kvalitetnejšo predelavo in tudi večjo proizvodno kapaciteto. Urejena je tudi moderna sušilnica s sodobno baterijo za sušenje mesnatih izdelkov. Investicije so veljale 182 milijonov starih dinarjev.

Naj omenimo še to, da je v programu še rekonstrukcija klavnice. V njej bodo v celoti spremenili tehnološki proces klanja, ki ga bodo postopoma zamenjali v tako imenovani viseči sistem,

ki omogoča neprimerno večje kapacitete.

— o —

Naše centralno skladišče je eno zelo frekventiranih skladišč. Dnevna povprečna kapaciteta izvoza blaga je okoli 350 ton. Ker sedanja ureditev skladišča ni več zadoščala velikim kapacitetam dnevnega izvoza in uvoza, je bila rekonstrukcija nujna. Tako je bila urejena nakladalna rampa, ki je razširjena od poprejšnjih 1,10 metra na sedanjo širino 2,5 m. Urejen je tudi nadstrešek nakladalne rampe. V galanterijskem oddelku so montirali novo dvigalo, skladišče pa smo pregradili v zaključene celote za posamezne vrste blaga.

Investicijski stroški osem milijonov za dvigalo, petindvajset milijonov dinarjev za ostala dela, skupaj torej trintrideset milijonov Sdin.

— o —

Gradnja nove hladilnice je v zaključni fazi. Dela so potekala dve leti. Kmalu bomo lahko kaj več zapisali o tem obratu, ki pomeni za trgovino prehranske stroke veliko pridobitev.

Da bi imeli o tem obratu, ki je eden izmed naših poslovnih enot, že sedaj nekaj več predstave, naj navedemo o njem nekaj podatkov.

Kapaciteta hladilnice je 2.500 kvadr. metrov prostorov, od tega odpade 850 kvadr. metrov na prostore, ki so hlajeni na —26 stopinj C. Glede na kapacitete sodi ta objekt po jugoslovanskih kriterijih v srednjo kategorijo tovrstnih objektov.

Celice s temperaturo 0 stopinj C so predvidene za skladiščenje sadja, jajc, čebule itd., medtem ko so globoko hlajene celice namenjene skladiščenju mesa.

Investicijski program za izgradnjo hladilnice je predvideval

760 milijonov S dinarjev, vendar pa bo ta vsota prekoračena in bo dosegla 800 milijonov.

V PE Emoni bodo v letošnjem letu adaptirali pet trgovin. Tri adaptacije so že za nami. Preurejene so prodajalne: v Tavčarjevi ulici 6, na Miklošičevi cesti 34, v delu pa je preuređitev prodajalne v Kidričevi 5. Ta je bila odprta že za dan republike.

Na adaptacijo še čakajo: prodajalna v Jeranovi ulici 24, ki jo bomo preuredili iz klasične v samopostrežno in pa v Slomškovi ulici, ki je v izredno slabem stanju. Le-ta bo ostala klasičnega tipa. Adaptacijska dela bodo končana do konca tega leta.

Glede že adaptiranih prodajaln, vključno s tisto na Kidričevi ulici 5, lahko trdimo, da so dela bila zelo zahtevna, zato pa tudi stroški niso bili tako majhni. Poleg tega pa nas je pri adaptaciji v Kidričevi 5 stiskal čas, saj smo morali prvotni načrt, ki je bil že odobren, spremeniti in ga znova predložiti v odobritev. PE Sadje zelenjava je žal preklicala sklep, s katerim je prvotno odobrila združitev lokala sadje-zelenjava v pasaji nebotičnika z lokalom doseđanje prodajalne v Kidričevi 5. To je nedvomno škoda, ker bi združeni prostori bili vsekakor funkcionalnejši in racionalneje izkoriščeni v zaključeni celoti, posebej še, ker adaptacija lokala

itak predvideva tudi prodajo sadja in zelenjave.

Pri adaptacijskih delih v Miklošičevi, Tavčarjevi in Kidričevi ulici je del sredstev prispevalo tudi podjetje Dom. Upamo, da bo tako tudi pri adaptaciji prodajalne v Jeranovi ulici. Notranjo opremo pa adaptira podjetje iz lastnih sredstev. Ta sredstva pa seveda niso majhna, saj je bilo treba prirediti skladišča, kar smo uspeli rešiti z zgraditvijo galerij (Miklošičeva, Kidričeva), zato pa smo morali investirati tudi nabavo dvigal za blago, da bi delovni pogoji delavcev ne bili pretežki (ob taki rešitvi prodajnega in skladiščnega prostora).

Novost pri adaptacijah je tudi to: uporabili so najmodernejšo materiale za notranjo opremo; tako so na primer stropi iz materiala, ki ga lahko sproti umivamo, podi iz materiala, ki ga lahko uspešno čistimo itd.

In še to: povsod smo uvedli tudi ekspresne aparate za kuhanje kave in kotichek za alkoholne in brezalkoholne napitke in oddelek z delikatesami.

S tem pa je storjena usluga vsem, ki se med delom žele okrepčati z obloženim kruhom in toplo kavo, pridobitev pa je opravičljiva in koristna tudi s turističnega gledišča.

V bodoče želimo, da se s takimi prispevki v glasilu oglasijo še druge enote.

PREDSTAVNIKI KRAJEVNE SKUPNOSTI TABOR

Ob otvoritvi prenovljene prodajalne v Ilirski ulici

Prodajalna v Ilirski ulici 16 je preurejena iz stare klasične prodajalne. Prodaja blaga je sicer ostala na klasičen način, vendar pa omogočajo prenovljeni prostori tudi prodajo mleka, predpakiranega mesa, sadja, zelenjave in drugih drobnih galanterijskih potrebščin, za prodajo katerih stara prodajalna ni imela pogojev.

Poslovna enota Hrana je organizirala za predstavnike krajevne skupnosti, enote in podjetja ogled in sprejem.

Ob tej priložnosti smo zapisali naslednje ugotovitve:

»V naši krajevni skupnosti je bila preskrba prebivalstva zlasti z mlekom sila problematična,« je dejal predsednik krajevne skupnosti tov. Doberlet. »Število prebivalstva se je povečalo spričo velikega števila na novo dograjenih stanovanjskih blokov. Nadvse pereč problem je bila preskrba prebivalstva z mlekom, prav tako tudi preozek asortiment blaga v prodajalnah. Vse to smo signalizirali vaši poslovni enoti. Zelo smo zadovoljni, da ste upoštevali naše predloge.«

»Sleherna gospodinja, pa naj bo zaposlena ali ne, dandanes želi, da bi v enem trgovskem lo-

Tudi v zimskem času je dopust koristen

kalu mogla nakupiti kar se da od vseh potrebščin, ki jih sproti potrebuje vsak dan,« je nadaljeval tajnik krajevne skupnosti tov. Poženel, »predvsem mleko, kruh, sadje, zelenjavo, celo šolske potrebščine itd. Naj omenim, da smo v zadnjih letih izgubili na našem področju dve edini mlekarni; zato je bila prodaja mleka zares problem števila 1.«

Pogovor je tekel še naprej. Vsi so se pohvalno izrazili o sodobnem videzu prodajalne, o njenem sedanjem asortimanu blaga, o funkcionalnosti in opremljenosti prodajalne. Z veseljem so ugotovili, da smo glede izbora blaga (mleko, kruh, meso, sadje, zelenjava, šolske potrebščine itd.) upoštevali vse njihove predloge. Pogovor pa je tekel naprej: o problemih preskrbe tamkajšnjih občanov.

»Na našem območju je 5 prodajalnih Mercator in ena samopostrežna prodajalna Prehrane. Vse so nekako sorazmerno porazdeljene po terenu,« je razlagal tov. Poženel. »Še vedno pa bo ostal in se še zaostрил problem oskrbe z mesom! Prodaja predpakiranega mesa ne bo povsem zadovoljila potreb prebivalstva. V kratkem bodo porušili stavbo v Trubarjevi ulici, kjer deluje klasična mesnica, ostala bo le še mesnica v okviru Prehranine samopostrežbe v Ilirski ulici. To pa ne bo zadostovalo.«

To je bil namig, da je pred nami še eno vprašanje, ki ga bomo v prihodnje morali reševati skupaj s KS. »Prepričani smo, da ga bomo ob vašem sodelovanju in posluhu lahko rešili,« je pristavil tov. Flegar.

Pogovor je še dolgo tekel o vseh problemih trgovine in o drugih. Z veseljem smo jim prisluhnili, saj je bilo čutiti v njih besedah željo in glas potrošnikov.

Proslavljali smo . . .

Dne 3. julija je bilo srečanje vseh borcev NOB, zaposlenih pri OE Mercator. Udeležilo se ga je 21 tovarišic in tovarišev in 7 jubilarov, ki so slavili desetletnico pri naši organizacijski enoti. Srečanje je bilo nadvse pristrčno in prijetno. Zbrane je nagovoril tov. Stane Vrhovec, ki je med drugim dejal:

Srečanje smo organizirali v čast našim »desetletnikom« in v čast naših borcev narodnoosvobodilnega boja, ki slave 4. julij kot svoj pomemben praznik, praznik, ki simbolizira človeka v vsej veličini svojega samoodrekanja, junaštva, predanosti ljudstvu in zavzetosti za družbeni napredek.

Zbrani na predvečer tega praznika, želim, da to skupno srečanje simbolizira našo nadaljnjo skupno pripravljenost in enoglasnost za uspešno nadaljevanje pridobitev narodnoosvobodilnega boja, za nadaljevanje tistega dela dandanašnjega aktualnega boja, ki ga narekujejo silnice naše gospodarske in družbene reforme in prizadevanja našega državnega in družbenopolitičnega vodstva za naš gospodarski napredek, ohranitev miru, vzpostavitev aktivnega sožitja, za izkoreninjenje vsake agresije, za zmago človečnosti, skratka, za blaginjo človeštva.

Sleherna delovna organizacija in njena delovna enota je torišče, kjer se v osnovi borimo v širšem in ožjem smislu — za vse te principe, kjer izvajamo smerice naše gospodarske in družbene politike z enakimi dolžnostmi in pravicami, s katerimi tudi sodelujemo pri oblikovanju te po-

litike, formiranju in njeni uza-

konitvi. Tudi naša delovna organizacija v tem ni in ne more biti izjema. Prerasla iz majhnega trgovskega podjetja v veletrgovino s široko dejavnostjo, s komplicirano notranjo strukturo, z razsežnostjo njene razporeditve v prostoru, z organizacijsko razdrobljenostjo in s tem z vrsto drobnih notranjih nasprotij, prevzema nase vse večje naloge v procesu menjave

10-letniki OE »Mercator« (od leve na desno: Jože Šoln, Jože Tomšič, Jožica Škoda, Karel Nevečny — predsednik DS OE, Milena Artač, Milan Popovič in Viktor Marolt. Odsotni so bili Boško Čoko, Jože Semolič, Marjan Smole, Heda Krmelj in Fani Renar)

Spomin na srečanje borcev NOV, zaposlenih pri OE »Mercator«, in »10-letnikov« te enote

blaga tako na notranjem kot zunanem tržišču.

Problemi, ki se ob tem porajajo, niso vselej povsem neznamiti, vendar pa niso nepremostljivi, zlasti ne, kadar člani delovne skupnosti zavestno in konstruktivno sodelujejo pri premagovanju vseh prehodnih težav, kadar čimveč ljudi iz delovne skupnosti prispeva svoj delež za optimalno izpolnjevanje in reševanje vseh nalog. Za vse to pa ni le potrebna osebna odgovornost, znanje, zavest in prizadevnost, pač pa tudi čut medsebojne povezanosti, pripravljenost za pojasnjevanje in za dajanje spodbud, zlasti še vsem mlajšim, pa tudi vsem manj izkušenim ali manj razgledanim.

S svojim delom in zgledom ste veliko prispevali za napredek podjetja; prepričan sem, da boste tako nadaljevali. Naša dolžnost je, da družno krepimo in še naprej razvijamo našo delovno organizacijo, da prispevamo z vsemi njenimi kapacitetami k uresničevanju reforme, utrjevanju našega gospodarstva in politični afirmaciji ožje in širše domovine v mednarodni areni. Vzoredno s tem pa razvijajmo vse bolj skrb za slehernega našega delavca, za njegovo dobro počutje na delovnem mestu v kolektivu, razvijajmo v njih sposobnost in ustvarjalno vnetje, krepimo v njih družbeno zavest in korist nas samih in celotne družbene skupnosti.

Naše sodelovanje na kulturnem področju

Prevzeli smo pokroviteljstvo nad razstavo Rudija Simčiča

Dolenjski kulturni festival, ki ima svoj sedež v Kostanjevici na Krki, obstaja od leta 1956. Vsako leto prireja vrsto kulturnih prireditvev, upravlja z bogato kulturno dediščino Gorupove galerije, v Lamutovem likovnem salonu pa letno prireja po nekaj razstav in kulturnih srečanj, kakršno je bilo tudi v dneh od 14. septembra do 27. septembra t. l. v Kostanjevici na Krki, ob razstavi del Rudija Simčiča, katere otvoritev je bila združena z recitalom pisatelja, znanega slovenskega trageda — Ivana Mraka. In nad to prireditvijo je prevzelo pokroviteljstvo naše podjetje.

Tov. Rudi Simčič je bil rojen v delavski družini leta 1920. V Ljubljani je bil med okupacijo do leta 1942, ko so ga internirali Italijani v Gonars, zaradi sodelovanja z OF. Po razpadu Italije so ga internirali Nemci.

Umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec, direktor Skofjeloškega muzeja, je napisal o Simčiču in njegovi razstavi v Kostanjevici:

»Novo na njegovi razstavi so plastike v lesu, ki jih Simčič tokrat prvič razstavlja poleg slik v oljni tehniki, poleg monotipij in grafičnih risb. Tudi v teh plastikah je zajet njegov motivni »svet rasti«, ki ga tako rad upodablja, rast, prisposoda življenja in razkroja.« In dalje: »Uničenje sveta je motiv, ki ga Simčič vztrajno zasleduje tudi v slikah, kjer je oblak — atomska goba — spremenjen v ptico uničevalko, plavajočo nad ničem. Nadrealistična komponenta v Simčičevem slikarstvu je že znana, toda če smo bili prej priče eminiscencam, ki so posegale v svet internacije, smo poznali Simčiča kot intermeta poetične grozljivosti, ne obtožujočega, samo spominjajočega človeka. Danes pa je Simčič v svojih delih tisti, ki opominja na grozečo nevarnost in kot sam pravi: Iz teh slutenj in spoznanj, ki so se bridko uresničile že nad Hirošimo, hočem usmeriti psihično zaskrbljenost ljudi v svetlejšo sfero.«

14. september, dan otvoritve razstave v Kostanjevici na Krki, je bil pust, deževen dan. Že v

dežju smo se podali na pot iz Ljubljane proti Kostanjevici. Naj omenim, da sta delovno skupnost zastopala na otvoritvi tov. Marjan Pogačnik in tov. Anča Uršič-Ambrožič. Z nami je bil tov. Ivan Mrak. V Kostanjevici nas je sprejel in pozdravil Lado Smrekar, predsednik Dolenjskega kulturnega festivala, s svojimi sodelavci. Najprej smo si ogledali Gorupovo galerijo, nato smo odšli na otvoritev. V dvorani nas je čakalo nemajhno presenečenje: kljub neusmiljenemu naliivu je bila dvorana nabito polna obiskovalcev, ki so prihitali od blizu in od daleč. Toliko bolj prijetno za vse sodelujoče!

Ko je predsednik festivala Lado Smrekar pozdravil vse navzoče, tov. Andrej Pavlovec pa orisal življenjsko pot slikarja Simčiča, je v imenu pokrovitelja, veletrgovine Mercator in njegove delovne skupnosti, razstavo odprl tov. Marjan Pogačnik, ki je v kratkem nagovoru dejal:

»Dovolite, spoštovani gostje, avtorja in organizatorji, da vas iskreno pozdravim v imenu delovne skupnosti veletrgovine Mercator, ki je prevzela pokroviteljstvo nad to kulturno manifestacijo, ki jo danes odpiramo.

Ni slučaj, da se je naša velika delovna skupnost, ki šteje blizu 3.000 članov in se razteza na področju 16 občin v naši republiki, odločila za ta korak. Zavedamo se, da ne moremo stati ob strani spričo velikih naporov, ki jih vlagajo kulturne institucije za dvig kulturne ravni in popularizacijo umetnosti. Zlasti pa še izven mestnih središč, med katere se gotovo v prvi vrsti uvršča kostanjeviška galerija in v katerih vrsto nedvomno sodi Dolenjski kulturni festival.

Z veseljem in prijetnim zadovoljenjem nas navdajajo uspehi, ki jih je v 11 letih svojega obstoja dosegel Dolenjski kulturni festival. V tem času je predstavil naši in tuji javnosti domala vso tvorino in

Spoštovani tovariši!

Dovolite nam, da se Vam iskreno zahvalimo za pokroviteljstvo, ki ga je prevzela Vaša delovna skupnost nad umetnostno razstavo Rudija Simčiča in recitalom slovenskega dramatika Ivana Mraka. S tem ste bistveno pripomogli k izvedbi letošnjega sporeda Dolenjskega kulturnega festivala. Po odmevu v naši javnosti (radiu, televiziji in časopisju) ste lahko videli, da je prireditev naletela na velik odmev. Vsej Vaši delovni skupnosti želimo kar največ uspehov pri delu ter Vas z izrazi spoštovanja, predvsem pa globoke zahvale najtopleje pozdravljamo. Hkrati pa Vam zagotavljamo, da bodo pripadniki Vaše velike delovne skupnosti v primeru, da bi kdaj pripravili kakšen sindikalni izlet v naše kraje, vselej toplo sprejeti in tovariško pozdravljeni.

Predsednik:
Lado Smrekar

pomembno slovensko kulturo in njene predstavnike. V zadnjih letih pa je postal tudi pomembno zbirališče umetniških veličin vsega sveta. S tem pa uresničuje geslo, da umetnost ne pozna meja. Le tako je lahko v svojem kulturnem poslanstvu ponesel v svet glas o naših najplemenitejših ču-

stvaritev in dosežkov na umetniškem poprišču.«

Po ogledu razstave je sledil II. del večera: recital slovenskega dramatika, trageda Ivana Mraka pod naslovom »Van Goghov Vidov ples«. Z umetniško besedo in mojstrsko interpretacijo nas je Ivan Mrak popolnoma osvojil.

Ivan Mrak med svojim recitalom. Mojstrska interpretacija in dramatična vsebina sta povsem pritegnili poslušalce. V ozadju tri dela Rudija Simčiča: Grozote vojne, Ognjeni ptič, Epokalipti

Slikar Rudi Simčič razlaga vsebino svojih umetniških del

stvih, o ideji resničnega humanizma in vere v človeka in človečanstvo.

Lani je bilo ob slovenjgrški kulturni manifestaciji izrečeno: Ni velikih in malih, kadar gre za skupno stvar, in kadar gre za veliko stvar, so veliki vsi, ki zanjo delajo.

S temi mislimi odpiram to razstavo del Rudija Simčiča, združeno z recitalom Ivana Mraka. Avtorjema in organizatorjem želim ob tej priložnosti nadaljnjih uspešnih

Navdušenje v dvorani se ni in ni poglelo. Zares čudovit večer!

Po sprejemu, ki smo ga priredili za navzoče goste, se nikakor nismo mogli raziti. Ni bilo kraja prijateljskih stiskov rok, besed zahvale, toplega priznanja, vrste vprašanj o podjetju Mercator, do vabil in želja, da bi tudi v tem kraju Slovenije odprli svoje ali vsaj kakšno svojo prodajalno... Slednje so bile predvsem želje prebivalcev-potrošnikov.

In ker smo ob obisku v Kostanjevici na ta večer mislili tu-

Zakaj instruktorji?

Ko govorimo in razpravljamo o strokovni vzgoji učencev in prodajnega kadra sploh, smo si vedno enotni v tem, da je strokovnost osebja na vsakem delovnem mestu nujno potrebna, posebno še v času, v katerem se trenutno nahajamo. Zavedamo se, da je za uspešno poslovanje potreben kvalificiran oziroma visoko kvalificiran strokovni kader v naših prodajalnah, kajti za uspešnim ali neuspešnim poslovanjem stoji vedno — človek. Zato ni odveč, če se vprašamo: ali smo upravičeni od nekoga zahtevati strokovno znanje, če mu istočasno nismo dali možnosti, da bi si pridobil potrebno strokovno usposobljenost na določeni ravni? Učenec si v šoli pridobi potrebno strokovno znanje v teoretičnem smislu, praktično znanje pa si pridobiva na delovnem mestu, kjer je zaposlen — v prodajalni. Kdo pa je zadolžen in odgovoren za tovrstno vzgojo? V prvi vrsti poslovođa prodajalne, kjer je učenec v uku. Kdo naj nauči čevljarškega učenca napraviti čevlje — če ne mojster! Ali se lahko čevljarški vajenec nauči napraviti par čevljev samo z gledanjem, opazovanjem mojstra? Odgovor mora biti vsakomur jasen.

no, da se večkrat sklicujejo posveti instruktorjev poslovnih enot podjetja, katerim bi prisostvovali zastopniki šolskega centra za blagovni promet in strokovni sodelavci-svetovalci za praktični pouk.

Šolski centri za blagovni promet prireajo v mejah svojih možnosti (vprašanje financiranja in strokovnega kadra — predavateljev) v času, ko so učenci v šoli, seminarje za praktični pouk. V času, ko so učenci na delovnih mestih pri praktičnem pouku, pa so učenci glede izpopolnjevanja praktičnega znanja prepuščeni zgolj poslovođjem prodajaln in instruktorjem poslovnih enot. Še posebej to velja za učence II. letnika (druga izmena — spomladanska), ki so na delu od meseca septembra do januarja in opravljajo praktične izpite za program B splošnega dela in stroke za II. letnik v mesecu januarju. Isto velja tudi za učence III. letnika, ki so na delovnih mestih od meseca septembra do januarja in opravljajo praktične izpite v mesecu januarju za program C in stroko III. letnika.

Vredno je omeniti še to, da je praktični izpit kot vsi ostali predmeti v šoli (matematika, blagoznanstvo, slovenščina ipd.). Učenec prejme šolsko spričevalo šele po uspešno opravljenem praktičnem izpitu.

Po našem pravilniku ima instruktor pravico primernega honorarja v breme sredstev za vzgojo kadrov, pravilno pa bi bilo, da prejme še primerno nagrado za odličen ali prav dober uspeh znanja učencev pri praktičnem izpitu.

V nekaterih naših PE imajo že organizirane seminarje za praktični pouk: Hrana — 3 instruktorje, Špecerija — 1 instruktor, Grmada — 3, instruktorje, Litija — 1 instruktor itd.

Nujno pa je potrebno, da se vse naše poslovne enote razumevajoče lotijo organiziranja teh praktičnih seminarjev s tem, da poiščejo potrebne strokovne delavce v svojih enotah in da imenovani instruktorji poslovnih enot dejansko prevzamejo vse pravice in dolžnosti, navedene v tem članku ZAKAJ INSTRUKTORJI!

Posredovanje strokovnega znanja mladim je častna naloga in dolžnost nas vseh!

Vilko Korenčan

Veledblagovnica Ljubno v gradnji

di na naš list Mercator, smo zaprosili tovariša Simčiča in Ivana Mraka, da nam napišeta nekaj besedi zanj. Vabilu sta se rada odzvala.

»Srčno sem vesel vašega razumevanja, ki ste ga pokazali za razstavo. Zahvaljujem se za vaš obisk in srečanje z vami. To bo ostalo nepozabno v mojem svetu.

Rudi Simčič

Tovariš Ivan Mrak pa je s svojimi mislimi posegel na drugo področje. Napisal nam je:

Upam, da pot in smiselnost vaših prizadevanj ne bo utišalo nobeno ne dobro niti slabo izkustvo. Občudujem vaš skupni pogum, vašo voljo in vztrajnost, da krepite slovensko kulturno zavest.

Ivan Mrak

V moj spominski katalog, v kate- terega so se vpisali vsi navzoči, pa se je »vrnil« tudi šaljiv epigram, ki naj bi veljal naši ekonomski propagandi. Priznali boste, da je domiseln in vreden, da ga objavimo kar v originalu. Avtor in koavtor sta bila Andrej Pavlovec in Blaž Vreber.

Naj na kraju zapišem še to:

Po zaključku prireditve smo prejeli uradno zahvalo Dolenjskega kulturnega festivala. In ker je namenjeno zlasti delovni skupnosti, pismo v celoti objavljamo.

Čeprav smo zaprli v arhiv zadevo »sodelovanje z Dolenjskim kulturnim festivalom«, pa nenehno živijo in se razvijajo stiki, navezani ob tej priložnosti.

Anča Uršič-Ambrožič

Koševca, 14/9/67

Dolžnostni instruktorji -
 stori - na otvarju dorabave Rudi Simčiča
 zbiranja z material Ivana Mraka -
 Istan sem vesel vašega razumevanja me
 na avtor in koavtor sta bila Andrej Pavlovec
 obel me dvi nepozabno srečanje z vami
 vašega obiska in srečanja z vami nepozabno
 do to ostalo nepozabno srečanje z vami
 Rudi Simčič

Upam, da pot in smiselnost vaših
 prizadevanj ne bo utišalo nobeno ne
 slabo niti slabo izkustvo. Občudujem
 vaš skupni pogum, vašo voljo in
 vztrajnost, da krepite slovensko
 kulturno zavest. - Ivan Mrak.
 Iskrena hvala za vso pomoč!

Lado Smrčkar

Položaj 316 učencev podjetja je urejen s pravilnikom

Zaradi neenotnosti urejanja statusa učencev, ki se učijo s praktičnim delom v enotah in s šolanjem v strokovnih šolah II. stopnje, da bi si pridobili svojstvo kvalificiranega delavca določena poklica, je CDS sprejel okvirni pravilnik o pravicah, dolžnostih in položaju učencev, v katerem so določeni enotni kriteriji glede pravic, dolžnosti in položaja učencev, kar morajo posamezne enote upoštevati pri urejanju statusa učencev.

Do sprejema zakona o prenehanju veljavnosti uredbe o učenjih v gospodarstvu (Ur. l. SFRJ št. 14/65) in temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. SFRJ št. 17/65), je bil status učencev v gospodarstvu skoraj izključno

urejen z zveznimi predpisi in to z uredbo o nagrajevanju učencev v gospodarstvu (Ur. l. SFRJ št. 39/52) in uredbo o nagrajevanju učencev v gospodarstvu (Ur. l. SFRJ št. 8/62). S temi predpisi so bila urejena naslednja vprašanja: kdo se smatra za učenca v gospodarstvu in kakšne pogoje mora izpolnjevati, način sklepanja in vsebina pogodbe o učenju, pravice in dolžnosti učencev, način določanja zneskov nagrad, način izplačevanja nagrad, kdaj se lahko prekine pogodba o učenju itd. Vsa ta vprašanja, razen določanja najnižjih zneskov nagrad učencev so ostala do sedaj neurejena. Tudi določanje najnižjih nagrad učencem po 2. odstavku 177. člena temeljnega

zakona o delovnih razmerjih je bilo s spremembo temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. SFRJ št. 43/66) ukinjeno. Tudi poseben zakon o učencih v gospodarstvu še ni sprejet, pač pa je sprejet samo republiški zakon o nagrajevanju učencev (Ur. l. SRS št. 29/65). Po tem zakonu uredijo delovne organizacije nagrajevanje učencev s svojimi splošnimi akti. Z njimi določijo zlasti višino učenčevih nagrad, odvisnost teh nagrad od uspeha, ki ga učenec pokaže v šoli in pri praktičnem delu v podjetju ter osnove in merila, po katerih se ugotavlja uspeh in višina njegove nagrade. Poleg tega je dano tudi obvestilo občinskim skupščinam, da z odloki lahko določijo nižje zneske mesečnih nagrad, ki pripadajo učencem. Z ozirom na to, da temeljna vprašanja statusa, pravice in dolžnosti učencev niso urejena, je komisija za strokovno izobraževanje podjetja izdelala predlog posebnega pra-

vilnika o pravicah, dolžnostih in položaju učencev, ki so zaposleni v podjetju. Predlog je sprejel CUO na 14. seji, dne 5. 5. 1967 ter ga dal v obravnavo enotam, da k predlogu pošljejo svoje pripombe. Predlog je bil sestavljen na podlagi razprave s posamezniki iz enot, ki so reševali ta vprašanja v enotah. Upoštevane pa so bile tudi ugotovitve in sklepi direktorjev PE na sestanku dne 2. 2. 1967. Komisija je prejela pripombe od 6 enot, medtem ko so se verjetno ostale enote v celoti strinjale s predlogom. Komisija je sprejete pripombe enot skoraj v celoti upoštevala ter je predložila zadevni predlog v končno obravnavo CUO, ki ga je obravnaval na 3. seji dne 28. 6. 1967. CUO je predlog sprejel ter sklenil, da se predloži CDS v dokončni sprejem in uveljavitev. Da bi bili vsi delavci in učenci v podjetju seznanjeni z določili tega pravilnika, ga objavljamo v celoti.

Na podlagi 285. člena statuta in 219. člena pravilnika o delovnih razmerjih veletrgovine »Mercator« import-export Ljubljana, je delavski svet podjetja na 12. zasedanju, dne 15. 8. 1967 sprejel

Okvirni pravilnik

o pravicah, dolžnostih in položaju učencev

I. SKUPNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se urejajo pravice, dolžnosti in položaj učencev-štipendistov in učencev-šolskih praktikantov in izjavo (v nadaljnjem besedilu: učenci), kateri se v organizacijski enoti »Mercator«, poslovnih, obratnih in drugih enotah podjetja (v nadaljnjem besedilu: enote) in njihovih sestavnih delih: potrošniških centrih, blagovnicah, prodajalnah, bifejih, delavnicah, skladiščih in podobno (v nadaljnjem besedilu: delovne enote), učijo s praktičnim delom v delovnih enotah in s šolanjem v strokovnih šolah II. stopnje, da bi si pridobili svojstvo kvalificiranega delavca določena poklica.

2. člen

Učencev se odvija po učnem programu strokovne šole, ki je prilagojen strokovnim zahtevam posameznih poklicev.

Učenec ne sme uporabljati za druga dela, ki niso predvidena v učnem programu.

3. člen

Učna doba učencev traja praviloma 3 leta. Vsako leto opravlja učenec po uspešno zaključnem teoretičnem pouku v šoli praktični izpit za tisto leto — A, B, C splošni program in program stroke.

Po uspešno končani učni dobi mora vsak učenec opraviti zaključni praktični izpit iz stroke in poklica, katerega se je izučil. Po opravljenem zaključnem izpitu in poteku učne pogodbe postane učenec kvalificiran delavec določena poklica.

V kolikor učenec ne opravi uspešno izpitov po prejšnjem odstavku tega člena, lahko enota zahteva povrnitev stroškov, ki jih je imela z njegovim učenjem, vendar mora biti takšno določilo posebej navedeno v pogodbi.

4. člen

Osnovni pogoji za sprejem učenca v uk so:

1. da ima uspešno dokončano 8-letno šolanje,
2. da je star 14 let, vendar ne več kot 18 let,
3. da je duševno in telesno zdrav, kar se ugotovi na podlagi zdravniškega potrdila,
4. da je sposoben za učenje določenega poklica, kar se lahko tudi ugotovi na podlagi testiranja.

5. člen

Dokler so učenci na praktičnem delu v enoti, veljajo za uveljavljanje njihovih pravic in dolžnosti določila tega pravilnika, določila statuta in drugih splošnih aktov podjetja in enote.

II. SPREJEM UČENCEV

1. Objava prostih delovnih mest učencev

6. člen

Upravni odbor enote sprejme praviloma najkasneje do 1. junija vsakega leta sklep o objavi prostih delovnih mest učencev, na podlagi konkretnih potreb in stanja v enoti.

Sklep mora vsebovati: — število učencev, ki jih bo enota sprejela v uk in za katere poklice,

— trajanje učenja,

— splošne pogoje, katere mora izpolnjevati učenec,

— katere listine je treba priložiti k pisni prijavi za sprejem,

— datum in način, kako se sprejemajo pismene prijave,

— podatke, ali se v uk sprejemajo samo ženske ali samo moški ali osebe obeh spolov,

— v katerih delovnih enotah — prodajalnah bodo sprejeti učenci praviloma opravljali učno dobo,

— obvestilo, kdaj bo komisija za sprejem in razporejanje delavcev enote sprejela sklep o sprejemu posameznih učencev na podlagi prispelih prošenj za sprejem in kdaj ter na kakšen način bodo prosilci obveščeni o sprejemu ali o odklonitvi.

7. člen

Objavo sklepa upravnega odbora enote o prostih delovnih mestih učencev opravi komisija

za sprejem in razporejanje delavcev enote najkasneje v 8 dneh na oglasni deski enote, v glasilu »Mercator« in dnevnem časopisu.

Oglas v glasilu »Mercator« in v dnevem časopisu opravi na podlagi poslanih sklepov enot splošni sektor podjetja za podjetje kot celoto.

Sklep pošlje tudi vsaka enota pristojnemu zavodu za zaposlovanje.

2. Sprejemanje prijav

8. člen

Rok za sprejemanje prijav traja vsako leto od 15. junija do 30. junija. Pismene prijave, ki jih je enota prejela po 30. juniju, se ne smejo upoštevati, v kolikor o tem ne sprejme komisija enote poseben sklep. Ustne prijave se v nobenem primeru ne upoštevajo.

3. Obravnava prijav

9. člen

Komisija za sprejemanje in razporejanje delavcev mora najkasneje v 5 dneh po roku za sprejemanje pismenih prijav pregledati prijave ter izločiti vse tiste, ki ne izpolnjujejo pogojev, objavljenih v objavi. O svojem sklepu mora komisija najkasneje v 3 dneh obvestiti vse prosilce s pismeno obrazložitvijo, da njihove prošnje ni mogoče upoštevati zaradi neizpolnjevanja objavljenih pogojev.

10. člen

Po obravnavi pismenih prijav po 9. členu tega pravilnika so lahko vsi preostali prosilci testirani. Testiranje organizira vodja splošne službe enote v sporazumu s splošnim sektorjem podjetja.

Testiranje mora biti opravljeno najkasneje do 10. julija.

11. člen

Na podlagi ugotovljenih rezultatov testiranja in ostalih podatkov mora komisija za sprejem in razporejanje delavcev enote najkasneje v 8 dneh odločiti o sprejemu učencev.

4. Odločanje o sprejemu

12. člen

O sprejemu učencev dokončno odloči komisija za sprejem in razporejanje delavcev enote naj-

kasneje do 25. julija, o čemer pismeno obvesti vse prosilce ter določi rok, do katerega morajo njihovi zakoniti zastopniki skleniti pogodbo in kdaj mora prosilec nastopiti uk v enoti.

13. člen

Komisija enote mora pri dokončni odločitvi o sprejemu učencev praviloma upoštevati:

- ocene, dosežene v 8. razredu osnovne šole,
- rezultate testiranja,
- prosilce, katerih starši so zaposleni v enotah podjetja,
- družinsko in materialno stanje prosilcev,
- druga merila in pogoje, ki se zahtevajo v posameznih delovnih enotah (oddaljenost, pogoje dela, stanovanjsko vprašanje itd.).

14. člen

Sprejeti učenci stopijo v uk praviloma 1. avgusta vsakega leta, kar se določa po pogodbi.

Če sprejeti učenec ne nastopi določenega dne uka brez utemeljenega razloga se smatra, da se ne želi učiti v enoti in postane sklenjena pogodba neveljavna, kar ugotovi komisija enote.

5. Pogodba

15. člen

Enota mora z učenčevimi starši oziroma njegovim skrbnikom skleniti po sprejemu učenca-štipendista pismeno pogodbo najkasneje do 1. avgusta. Pogodba obsega poleg osebnih podatkov učenca in staršev oz. skrbnika učenca še podatke o enoti, poklic, ki se ga bo učenec učil, predpisano učno dobo ter izjavo vajuca ter enote, da bosta izpolnjevala pogodbene obveznosti in se ravnala po določilih tega pravilnika in ostalih veljavnih predpisih.

V pogodbi ne sme biti določb, ki bi bile v nasprotju z veljavnimi predpisi, lahko pa so dogovorjeni ugodnejši pogoji.

16. člen

Z učenci-šolskimi praktikanti iz izjavo se v smislu 15. člena tega pravilnika pogodba praviloma ne sklene, ampak prejme učenec-šolski praktikant iz izjavo samo pismeno izjavo, da mu je zagotovljen praktični pouk v določeni prodajalni enoti.

17. člen

Pogodbo podpiše direktor enote in zakoniti zastopnik učenca.

Izjavo o zagotovitvi praktičnega pouka pa direktor enote.

III. PRAVICE IN DOLŽNOSTI UČENCA IN ENOTE

1. Dolžnosti enote nasproti učencu

18. člen

Enota ima nasproti učencu zlasti te dolžnosti:

- da mu omogoči praktično izučitev poklica,
- da skrbi, da učenec redno obiskuje šolo in si vestno prizadeva za svojo strokovno in splošno izobrazbo,
- da mu da najmanj 3 dni časa za prijavo na zaključni izpit,
- da skrbi za pravilen odnos osebja nasproti učencu,
- da učencem izplačuje mesečno denarno nagrado, oziroma nudi dogovorjeno stanovanje, hrano in delovno obleko, v kolikor je to določeno v pogodbi,
- da skrbi za zdravje in telesni razvoj učenca, da se vodijo zapisniki o praktičnem pouku na delovnem mestu v času praktičnega dela.

2. Dolžnosti učenca

19. člen

Dolžnosti učenca so zlasti:

- da se vestno in marljivo uči poklica,
- da redno obiskuje šolo in se trudi, da z uspehom konča šolo,
- da izvršuje navodila delavca, pri katerem dela in naročila inštruktorjev enot,
- da varuje poslovno tajnost,
- da skrbi za svoje zdravje in higieno, za telesno vzgojo in dvig kulturne ravni ter skrbi za vpisovanje predelane učne snovi v knjižico zapiskov (1× mesečno) odn. da vodi delovni dnevnik (obratna dejavnost),
- da se ravna po določenih statutih, tega pravilnika in drugih splošnih aktov podjetja in enote.

3. Pravice učencev

20. člen

Pravice učencev so zlasti:

- da se strokovno izobražuje in praktično usposablja za poklic, o katerem je zanj dogovorjeno v pogodbi,
- do nagrade po določenih tega pravilnika, v kolikor je to določeno v pogodbi,
- do varstva pri delu,
- da se z njim ravna tako, kakor to zahtevajo sodobni pedagoški koncepti z namenom, da se bo čimbolj usposobil za opravljanje poklica, da so odnosi do njega s strani vseh delavcev enote in podjetja kot celote v skladu z našimi družbenimi normami,
- druge pravice določene z zakonom, statutom, tem pravilnikom in drugimi splošnimi akti podjetja in enote.

4. Uveljavljanje pravic in dolžnosti učencev

21. člen

Učenec mora izvrševati svoje dolžnosti, enota pa je dolžna, da mu preko organov upravljanja zagotovi možnosti za izvrševanje dolžnosti in uveljavljanje pravic.

22. člen

Zoper vsako odločitev, s katero se urejajo učenceve pravice ali se mu nalagajo dolžnosti, ima učenec pravico do ugovora.

Če s tem pravilnikom ni drugače določeno, lahko vložil učenec ugovor v smislu 1. odstavka tega člena v roku 8 dni na upravni odbor enote. Upravni odbor je dolžan učencu na njegov ugovor odgovoriti v roku 30 dni. Če upravni odbor ne da odgovora v roku 30 dni, lahko učenec ugovarja pri delavskem svetu enote, kot da bi dobil od upravnega odbora negativen odgovor.

Zoper odločbo upravnega odbora ima učenec pravico ugovarjati v 8 dneh po prejemu odločbe na delavski svet enote. Odločba delavskega sveta enote je dokončna.

IV. NAGRAJEVANJE

23. člen

Učenci praviloma prejemajo, v kolikor je to določeno s pogodbo:

- stalno mesečno nagrado za čas šolanja,
- stalno mesečno nagrado za čas praktičnega dela v enoti,
- giblivi del mesečne nagrade za doseženi uspeh pri praktičnem delu v delovni enoti,
- enkratno nagrado za doseženi učni uspeh po opravljenem praktičnem izpitu za določeno leto.

Nagrade v smislu 1. odstavka tega člena lahko prejmejo tudi učenci-šolski praktikanti z izjavo, v kolikor sklenejo enote s posamezniki zadevne pogodbe.

24. člen

Stalna mesečna nagrada za čas šolanja znaša:

— za učenca I. letnika	50 Ndin
— za učenca II. letnika	100 Ndin
— za učenca III. letnika	150 Ndin

25. člen

Stalna mesečna nagrada za čas praktičnega dela v enoti znaša:

— za učenca I. letnika	100 Ndin
— za učenca II. letnika	150 Ndin
— za učenca III. letnika	200 Ndin

26. člen

Giblivi del mesečne nagrade za doseženi uspeh pri praktičnem delu v delovni enoti znaša:

— za učenca I. letnika največ do	50 Ndin
— za učenca II. letnika največ do	100 Ndin
— za učenca III. letnika največ do	150 Ndin

27. člen

Enkratna nagrada za dosežen celotni učni uspeh za določeno leto v vseh letnikih znaša:

— za odličen uspeh	150 Ndin
— za prav dober uspeh	100 Ndin
— za dober uspeh	50 Ndin

28. člen

Nagrade, navedene v členu 24, 25, 26 in 27 tega pravilnika, se izplačujejo v neto zneskih v istem času, ki je določen s splošnim aktom podjetja oz. enote za iz-

plačevanje akontacij osebnih dohodkov delavcev enote.

Nagrada, navedena v členu 27 tega pravilnika, se izplača na podlagi spričevala ob prvem izplačilu ostalih nagrad, ki sledi po končani šoli, kar velja za I. in II. letnik, za III. letnik pa se nagrada izplača na podlagi zaključnega spričevala.

29. člen

Ocenitev praktičnega dela učenca v delovni enoti zaradi izplačila gibljivega dela po 26. členu tega pravilnika opravi poslovodja z vsaj dvema sodelavcema v prodajalni. Pismeni predlog pošlje poslovodja upravni enote skupaj s poročilom o opravljenih delovnih urah zaposlenega osebja. Pri oceni se upošteva predvsem osebna prizadevnost in sposobnost učenca.

30. člen

V času letnega dopusta pripada učencu nagrada po členu 25 tega pravilnika.

31. člen

V primeru, da učenec ni uspešno opravil šolanja in mu je s sklepom upravnega odbora odobreno, da ponavlja II. oz. III. letnik, nima za čas ponavljanja letnika pravice do nagrade po določenih 24., 25. in 27. členu tega pravilnika. Učenec I. letnika ne more ponavljati.

32. člen

Upravni odbor enote ima pravico, da lahko odobri povišanje višine nagrad, določenih s tem pravilnikom ter da sprejema sklepe o posebnih nagradah učencev, ki so se posebej izkazali bodisi na praktičnem delu, bodisi v šoli.

Posebno pride takšno povišanje v poštev, če se v enoti zaradi povišanja splošnih življenjskih stroškov povišajo osnove za delitev osebnih dohodkov delavcev.

V. ODMORI, POČITKI IN DOPUSTI

33. člen

Učenec ima pravico do odmora med delom, dnevnega počitka, tedenskega počitka, počitka ob državnih praznikih, odsotnosti z dela do 7 dni s pravico do nadomestila in odsotnosti z dela brez pravice do nadomestila, po določbah pravilnika o delovnih razmerjih podjetja in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov enote.

34. člen

Učenec ima pravico do letnega dopusta 30 koledarskih dni, od tega:

- 20 koledarskih dni za čas letnih šolskih počitnic,
- 10 koledarskih dni za čas zimskih šolskih počitnic.

VI. INŠTRUKTORJI

35. člen

Za pravilen potek usposabljanje učencev skrbijo v vsaki enoti inštruktorji. Vsak letnik učencev ima svojega inštruktorja, ki skrbi, da se praktično delo učencev v enoti opravlja v skladu z učnim programom in po ustreznih pedagoških metodah.

V ta namen sodelujejo s strokovno poklicno šolo, kjer učenci obiskujejo pouk, in se udeležuje-

jo razgovorov o učnem uspehu, programu in metodah dela z učenci. Sklicujejo razgovore z učenci in po potrebi organizirajo izobraževalne oblike za učence iz strokovnih in splošno družbenih vprašanj. Preko inštruktorjev urejajo vajenci svoje zadeve s strokovnimi službami enote in podjetja in organi upravljanja enot in podjetja.

36. člen

Vsaka enota mora imeti enega ali več inštruktorjev. Inštruktorje imenuje delavski svet enote na predlog upravnega odbora enote za dobo 3 let, in sicer praviloma za vsak letnik učencev v enoti po enega inštruktorja, kar je odvisno od skupnega števila učencev v enoti in števila vajencev v posameznih letnikih.

Inštruktorji prejemajo za svoje delo mesečne nagrade, ki jih določi za vsakega posebej delavski svet enote.

37. člen

Inštruktorji, katerim je po sklepu delavskega sveta enote poverjena strokovna in splošna vzgoja učencev v enoti, morajo imeti potrebno strokovno in moralno kvalifikacijo ter najmanj 10 let delovne dobe v stroki. Praviloma mora biti visokokvalificiran delavec odnosno delavec z višjo ali visoko strokovno izobrazbo.

VII. PRENEHANJE UČNEGA RAZMERJA

38. člen

Učno razmerje preneha:

- ko učenec opravi zaključni izpit,
- če je učenec izključen iz šole,
- če mora vajenec ponavljati I. letnik šolanja,
- če pred šolanjem ponavlja razred več kot enkrat,
- na podlagi sporazuma med enoto in skrbnikom ob prenehanju učnega razmerja.

Učno razmerje lahko preneha tudi iz drugih razlogov, zaradi katerih lahko razdere pogodbo skrbnik, kakor tudi enota.

39. člen

Učenec lahko razdere učno pogodbo zlasti iz naslednjih razlogov:

- če postane telesno in duševno nesposoben, da bi se še dalje učil poklica, ali če bi nadaljnje učenje pomenilo resno nevarnost za njegovo življenje ali zdravje, kar ugotovi z zdravniškim pregledom pristojni zdravstveni organ,
- če se enota preseli v drug kraj, pa učenec noče ali ne more z njo,
- če se učenec po krivdi enote 1 mesec ali več ne more učiti,
- če mu enota onemogoči učenje ali z njim grdo ravna,
- če mu enota ne daje dovolj priložnosti za praktičen pouk, ali pa ga ovira, da ne more redno obiskovati šole,
- če mu enota redno ne izplačuje nagrade.

40. člen

Enota lahko razdere učno razmerje zlasti iz naslednjih razlogov:

Poslovodje, preberite!

Reševanje notranjih rezerv v delu prodajaln

- če je bila pogodba sklenjena na podlagi lažnih listin ali če se je učenec tedaj, ko je bila sklenjena pogodba, že učil pri drugi enoti ali podjetju,
- če se učenec brez dovoljenja enote ali brez upravičenih razlogov neha učiti in se ne vrne na delo v 5 delovnih dneh.
- če postane telesno in duševno nesposoben, da bi se dalje učil,
- če učenec zbolí za boleznijo, ki utegne biti nevarna za življenje ali zdravje drugih,
- če učenec krši delovno disciplino.

41. člen

Prenehanje učnega razmerja po 39. do 41. členu tega pravilnika ugotovi s sklepom komisija enote na podlagi pismene prošnje skrbnika oziroma vajenca, odnosno prijave inštruktorja.

VIII. OSTALE DOLOČBE

42. člen

Učencu pripada povračilo stroškov za vožnjo v službo in za službena potovanja in ostala povračila po določenih pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote, v kolikor je tako določeno v pogodbi.

43. člen

Določila pravilnika o varstvu podjetja oziroma enote se uporabljajo tudi za učence.

44. člen

Delavski svet enote določi s pravilnikom:

- na katera delovna mesta se ne smejo razporediti učenci, ker so ta delovna mesta združena s posebno težkimi telesnimi deli ali s takimi deli, ki lahko škodljivo in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje in življenje učencev,
- v katerih primerih se smejo pri praktičnem delu zaposliti v nočnem času in pri kakšnem delu.

45. člen

Če učenec po opravljenem strokovnem izpitu želi stopiti v enoto ali drugi enoti podjetja v delovno razmerje kot kvalificirani delavec, ga enota lahko sprejme po določenih pravilnika o delovnih razmerjih podjetja.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

46. člen

Dosedanje učno razmerje učencev in enot je treba uskladiti z določili tega pravilnika najkasneje do 1. septembra 1967.

47. člen

Pravice, ki so jih učenci pridobili po prejšnjih predpisih, po sklepih organov upravljanja enot in podjetja ali pa na podlagi drugih veljavnih določb, se obravnavajo po tistih določbah, ki so za učence ugodnejše.

48. člen

Za tolmačenje tega pravilnika je pristojen centralni upravni odbor podjetja.

49. člen

Ta pravilnik začne veljati 8. dan od dneva, ko ga sprejme delavski svet podjetja, uporablja pa se od 1. 8. 1967 dalje.

Ljubljana, dne 15. 8. 1967

Predsednik CDS:
Vinko Kušar, s. r.

Če hočemo poslovati uspešno, je, dosegati boljšo realizacijo, izboljšati koeficient obračanja in podobno, moramo predvsem paziti in reševati razne pojave notranjih rezerv v delu prodajalne. Teh rezerv je precejšnje število, najpogostejše pa so tiste, ki nastajajo pod nazivom »zastoji in kopičenja«.

Pogosto vidimo potrošnike, ki čakajo v vrstah v manjših ali večjih skupinah, da bodo postreženi. Najpogosteje je to pri nakupu kruha, pri blagajnah, pri mesnih izdelkih, pri mleku, pri sadju in zelenjavi, pri točilnih mizah in podobno. To je tipično v nekaterih urah: pred prazniki, ob sobotah, proti večeru, ob nabavi novega blaga v sezoni, v času, ko se ljudje vračajo z dela, pred odhodi na vlak in avtobus, ob časih sejmov in drugih večjih množičnih sestankov in podobno. Gotovo je, da se takih pojavov in primerov veselimo, ker pač dosegamo večji promet in najdemo izravnanje za čas ali obdobja, ko je promet kupcev manjši. Ne smemo pa pozabiti, da na drugi strani takšen naval kupcev zahteva povečanje naporov prodajalcev in še posebno poslovodij. Tako nastajajo številni problemi, ki jih je potrebno ugotoviti in potem zanje najti primerne rešitve.

Čakanje ljudi v vrstah ali skupinah, zastoji in kopičenja povzročajo predvsem:

- izgubo časa pri kupcih,
- nervozo, negodovanje in slabo voljo kupcev,
- možnosti nereda in pomot se povečujejo,
- oviranje notranjega prometa,
- povečanje napora prodajalcev in ostalega osebja,
- možnosti za hitro pomanjkanje blaga in podobno.

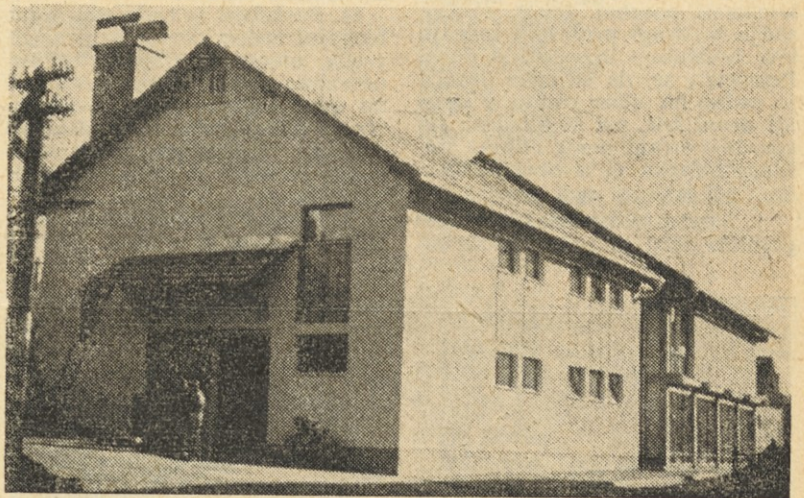
Tu je omenjen le manjši obseg slabosti, ki jih povzročajo zastoji in kopičenja ljudi. Vendar je vseeno važno, da se predvsem poslovodje temeljito seznanijo s tistimi vrstami notranjih rezerv, ki nastopajo pod imenom »zastojev in kopičenja«. Če usmerjamo promet kupcev na način, da se kopičenje, čakanja, vrste ali »repi«, kot to tudi imenujemo, ne pojavljajo, ali če se pojavljajo, da je njihova intenziteta do skrajnosti rešena tako, da ne nastajajo slabosti, dosegamo predvsem naslednje koristi za delo in poslovanje: kupci ne izgubljajo časa s čakanjem, število reklamacij se zmanjša ali jih sploh ni, izločeno je nastajanje nereda in pomanjkanja zalog, koeficient obračanja se izboljšuje, dane so možnosti intenzivnejše oskrbe in zadovoljevanja potrošnikov, kvaliteta dela prodajnega in ostalega osebja se poveča.

Kaj je potrebno storiti predvsem poslovodji, da ustrezno in uspešno rešuje ta vprašanja?

Predvsem mora dnevno skrbno opazovati, kdaj nastajajo vrste, čakanje in zastoji, in to katere dneve, ob katerih urah, koliko časa trajajo, na katerih prodajnih mestih se pojavljajo zastoji in koliko ljudi je prizadetih. Prav tako je potrebno opazovati, kateri proizvodi oz. katero blago je kritično, za katerega je potrebno čakanje. Ne nazadnje pa je važno tudi obnašanje ljudi in prodajnega osebja ob takšnih prilikah.

Ko ima poslovodja zbranega dovolj gradiva o teh vprašanjih, je potrebno, da si najprej sam zamisli način reševanja teh pojavov. Pri tem pa mora biti posebno pozoren:

- na predhodno pravočasno temeljito *pripravo blaga* v zadostnih količinah in potrebno izbiro ter pravilno razporeditev blaga tako, da bodo prodajne manipulacije bistveno skrajšane,
- na *pouk prodajalcev*, kako naj ravnajo s kupci v primerih gneče, vrst in čakanja,
- na *koncentracijo prodajalcev*; kjer je na prodajnem mestu ob normalnem poslovanju le ena oseba, je potrebno določiti pri navalu dvoje ali več prodajalcev, ki si delo med seboj razdelijo,
- da se omogoči *izbiranje kupcev iz množice*, seveda s taktom, s prijaznostjo in s pojasnili ljudem, npr. tako, da najprej oskrbimo tiste, ki imajo le manjši obseg naročil, da s tem zmanjšamo intenziteto ljudi v vrsti, obenem pa čim bolj zasebno in ločeno streže-

PE »Jelka« Gornji grad: Nova blagovnica v Ljubnem

- mo tiste, ki imajo večja naročila,
- da *omogočamo ljudem, da sedijo*, namesto da stoje pri čakanju, ali da *breme odložijo na police* in si ogledujejo ostalo samo zato, da niso v vrstah in v gneči,
- da v razgovoru *navajamo ljudi, da kupujejo z osebno odotnostjo*, na primer: zaposlene žene oddajo listek z naročilom prejšnji dan, prodajalci v času manjšega prometa vse pripravijo, da stranka drugi dan samo pride, vzame že pripravljeno naročilo, plača in odide,
- da so nameščena razna zidna vpljudna opozorila, na primer: pripravite drobiž, dostava večjih količin na dom, predpakiranje blaga in podobno.

Vsi omenjeni ukrepi, ki naj bodo čim številnejši in stvarnejši, naj ustvarijo posebnost v vodenju poslovanja in kar lahko imenujemo »priprava poslovanja za primere občasnega povečanja prometa«.

To je posebna priprava dela, ki mora biti temeljito opisana in pripravljena do tiste stopnje, da stvarno vsebuje vsa opozorila in smernice za delo.

Preden vse to utrdimo in sprejmemo, pa je potrebno, da poslovodja živahno in konstruktivno obravnava vsako misel omenjene priprave z vsemi delavci prodajalne, pri čemer mora nuditi vsakomur priložnost, da pove tudi svoja zapažanja in mnenja. Šele, ko so vsa zapažanja obravnavana, se zahteve zapišejo in razmnožijo. Po en izvod naj dobi vsak delavec v prodajalni.

Ko nastane prvi primer povečanja prometa, mora biti poslovodja prisoten in skrbeti od mesta do mesta, da se vse opisano in sprejeto čim vestnejše upošteva in izpolnjuje. Pri tem mora biti zelo pazljiv in naj prvi, drugi in tretji primer *takšne ureditve obravnava šele kot poizkuse za ureditev*. Po vsakem primeru pa svoja zapažanja zapiše in s tem dopolni smernice za delo, ki je bilo sprejeto. Šele po tretjem ali četrtem preizkusu uporabe smernic je lahko prepričan, da je našel ustrezne rešitve za odstranjevanje vzrokov in pojavov zastojev, čakanj, ovir »repov« v prodajalni.

Poslovodje samopostrežnih prodajaln se morajo zavedati okolnosti, ki jo v večini primerov pozablja, da je samopostrežni tip prodajalne tip, ki ustreza v proizvodni organizaciji sami *nače-*

lom ureditve tekočega proizvodnega procesa. Za proizvodnjo je to poseben del organizacijske znanosti, ki omogoča najvišjo raven produktivnosti, poslovnosti in uspeha. Tudi za prodajalne veljajo ista ali podobna načela in podobni nameni produktivnosti, poslovnosti in pogojev uspeha. Vendar vsega tega ne dosegamo zgolj z novimi prostori, s samo ureditvijo novih prodajnih razvrstitev, s samopostrežbo in predpakiranjem, temveč dosegamo šele, kadar poslovodje z znanjem uporabljajo sodobna načela tehnike, prijeme izboljšanja poslovanja in organizacije dela po načelih metod tekoče urejenega poslovanja. Posamezni činitelji, kot: prostori, tehnične priprave, samopostrežba, samoizbira in vse ostalo, so le tehnična sredstva. *Pravi sistem tekočega vzdrževanja pa nastaja le s sistemom dela poslovodje in prodajnega osebja*, če ti odkrivajo in oblikujejo ustreznejše sodobne metode uporabnega pospeševanja in reševanja konkretnih vprašanj prometa v prodajalnah. Napredka nikakor ne dajejo le nova sredstva in stara znanja, stare izkušnje in osebna nezainteresiranost za prilagajanje poslovanja in sodobna načela organizacije poslovanja.

Izkušnje iz inozemstva

Vrsta pred blagajno v SP prodajalni predstavlja problem, ki povzroča težave. Potrošniške zadruge v Švici so po proučevanju prišle do pravil, ki obsegajo 25 točk, za zboljšanje dela na blagajnah. Ker bi ta pravila lahko koristila tudi našim SP prodajalnam, jih v naslednjem citiramo:

1. Prodaja tobaknih izdelkov naj ne bo na blagajni, ampak v prodajalni na samopostrežni način, ali pa v posebnem kiosku, kjer prodajamo na klasičen način. Prodaja cigaret na blagajni ovira in moti delo blagajne, zavzema preveč prostora, sami izdelki pa niso pregledni.

2. Na blagajni se ne sme delati kombinacije blagajna-prodajalna raznih slaščic. Blagajna mora delati nepretrgano, posebno kadar so konice; prodaja tega drobnega blaga moti delo blagajničarke.

3. Tehtanje ne spada na blagajno. Na blagajni naj se ne tehtajo sadje, zelenjava ipd. Predpakiranje in izračunavanje cen se da racionalneje organizirati na drugem mestu.

4. Označevanje cen: vsaka konzerva posebej, omot, vrečke sadja in drugi proizvodi morajo biti brezhibno označeni s ceno. Priporoča se, da se cene označijo vedno na istem mestu, v zgornji desni kot, pri steklenicah na sprednji strani poleg etikete itd. Blagajničarka ne sme izgubljati časa pri iskanju cen.

5. Vračanje embalaže: v blagajniški mizi ni prostora za od-

laganje praznih steklenic. V večjih samopostrežnih prodajalnah naj se oddajajo na mestu, od koder se nosi prazna embalaža iz prodajalne (poleg dvigala ipd.).

6. Izplačilo rabat-markic: v prodajalnah, kjer je uveden rabatni sistem (odobren popust potrošnikom), kontrola izpolnjenih knjižic in izplačilo rabata, naj se to opravi na mestu v prodajalni, kjer je klasična postrežba (pri delikatesi, sadju in zelenjavi, ipd.), kajti pri tem pride do močnejših razgovorov in reklamacij.

7. Obveščanje: v času konic naj dajanje obvestil, sprejemanje reklamacij, svetovanja ipd., kar vzame precej časa, opravlja drugo strokovno osebje, a ne blagajničarka.

8. Telefon: obširni telefonski razgovori naj se ne vodijo na blagajni, priporoča se, da se telefon premesti na prikladnejše mesto.

9. Treba je poskrbeti, da blagajničarka ne menja kontrolnega traka v času konic na blagajni.

10. Skrbeti moramo, da je v blagajniški mizi vedno dovolj kontrolnih trakov.

11. Poskrbeti je treba, da je na blagajni vedno dovolj papirnatih vrečk, omotnega papirja in vse potrebno za zavijanje, ter za redno odnašanje vrnjenih steklenic (če se oddajajo na blagajni).

12. Na razpolago mora biti vedno dovolj drobiža, v vseh apoenih.

13. Pri roki morata biti tudi lepljiv trak in škarje.

14. Osebje prodajalne mora biti vedno pripravljeno priskočiti na pomoč blagajni, ako kupec zahteva neko posebno uslugo. Vse delo na blagajni se mora odvijati brez zastoja.

15. Blagajničarka mora imeti poseben signalni sistem, da lahko hitro pokliče pomoč, poslovodjo, oddelkovodjo in drugo osebje.

16. Blagajničarka sme zapustiti svoje delovno mesto šele ko pride izmena.

17. V času manjšega prometa, ko blagajničarka pomaga pri dopolnjevanju in urejanju polic, mora imeti svojo blagajno vedno pred očmi.

18. V primeru, da kupec pozabi pri nakupu položiti v košarico neko blago, se mora nabavljeno blago takoj zaračunati. Za naknadno nabavljeno blago pa mora ponovno stopiti v vrsto. Zakaj bi 3 ali 5 kupcev čakalo zaradi pozabljenega kupca.

19. Kupec se mora privaditi, da nabrano blago sam daje iz košarice na blagajniško mizo.

20. Ko blagajničarka registrira posamezne zneske na reg. blagajni, mora kupec že pripraviti denar.

21. Kolikor dopuščajo pogoji, naj kupec nabrano blago sam zлага v svojo mrežo ipd.

22. Vsaka blagajničarka bi morala obvladati brezhibno slepo tipkanje na reg. blagajni, ta metoda omogoča najmanj 25 % hitrejšo delo.

23. Praksa pri delu, navade, usposobljenost na vsak način pripomorejo k večji produktivnosti dela na blagajni. V času 2 let doseže blagajničarka največji učinek.

24. V konicah lahko oseba, ki pomaga pri blagajni, zaračunava blago pri naslednji blagajni. V primeru, da ni več prostih blagajn, naj opravlja eno fazo dela na isti blagajni. Poznane so prodajalne, kjer se vrši plačilo preko treh oseb, prva odtipka ceno, druga zaračuna, tretja pa blago zavije. Oseba, katera blago zavije, mora biti za to delo usposobljena, tako da nudi hitro pomoč in da zna z materialom tudi varčevati.

25. Najbolj prikladne so blagajniške mize s tekočim trakom. Njihova konstrukcija naj bo taka, da se tudi od kupca lahko pričakuje sodelovanje. Blagajniške mize v prodajalni naj bodo enotne, ker le tako ne pride do zmešnjav med kupci in osebjem. (»Das Fachblatt für Selbstbedienung« 5/1967).

Justi Marn

Pismo našega gosta iz Sirije

Ob obisku pri »Mercatorju«, njegove uprave in ekonomskih enot, od katerih smo si še s posebnim zanimanjem ogledali »Tovarno mesnih izdelkov«, klavnico, hladilnico in nekatere prodajalne, se najlepše zahvaljujem celotnemu kolektivu. Zahvaljujem se za prijaznost in napore, da bi nam čimbolj razložili sistem poslovanja podjetja in njegovo razvojno pot od začetka preko grosističnega in izvoznouvoznega podjetja pa do organizacije, ki danes zajema vse od predelave in skladiščenja pa do prodaje. Še posebno pa nam je bilo ljubo, da smo lahko opazili razumevanje za naše probleme in našo borbo proti neoimperializmu.

Med samim obiskom sem bil prijetno presenečen nad dobrimi odnosi, ki vladajo v podjetju in organizaciji, ki se trudi, da bi v prihodnosti gospodarili še bolj ekonomično. To potrjujejo nove trgovine, nova skladišča in ne nazadnje tudi mehanizacija in racionalizacija administracije. Ob enem sem tudi opazil željo, da bi povezali proizvodnjo, skladiščenje in prodajo. Eden izmed primerov bi lahko bila klavnica, ki ima tudi predelavo mesa, ki ga potem tudi

ista enota proda. S takim načinom povezovanja se prav gotovo znižujejo stroški poslovanja, kar pa lahko vodi samo k uspehu.

Med obiskom v trgovinah sem opazil, da so dobro založene in prijazne, ki se mi v trgovini zdi še posebno pomembna.

Zaradi vsega tega se »Mercator« še vedno razvija in raste v vse smeri, tako da povečuje in organizira svojo prodajno mrežo in tako da povečuje število artiklov v prodajalnah. Toda, če sem rekel na vse strani, sem to mislil še bolj dobesedno, saj »Mercator« ne raste samo z novimi prodajalnami, temveč se razširja tudi z adaptacijo že obstoječih, na primer tiste v Polju, ki ji bodo dogradili še eno nadstropje, brž ko bodo v soseski zrasli novi stanovanjski bloki.

Ob koncu se zahvaljujem jugoslovanski vladi za njeno povabilo in se še enkrat zahvaljujem tovarišu direktorju in njegovim sodelavcem, kakor tudi celotnemu kolektivu in želimo še mnogo uspehov v prihodnosti in da boste z vašimi prizadevanji pomagali izpisati besedo socializem.

Mahmond Felah

زيادة ان نسبة الكمية المنتجة
واننا اذ نشكر الحكومة السورية
وتصنيع والتصدير اذ قد ادى جميع هذا
العام ولجميع العاملين في مؤسسة
والانجاز خدمة هذا القطاع في العالم
عبد الرحمن محمد

Sodobno urejena zunanost samopostrežne trgovine na Tržaški cesti

OD MAJA DO SEPTEMBRA 1967

PRISLI

OE Mercator:

Uršič-Ambrožič Anča, referent za ekonomsko propagando
Ivan Klarič, skladiščnik za pravo blaga

Vera Vidmar, referent v zunanjetrgovinskem sektorju

Bojan Zaletelj, skladiščni delavec

Tomaz Tekavčič, skladiščni delavec

Janez Logar, skladiščnik za pravo blaga

Alojz Kotar, skladiščnik za pravo blaga

Franc inž. Golob, samostojni referent v zunanjetrgovinskem sektorju

Katja Vadnjal, likvidator faktur Avgust Mamilovič, direktor zunanjetrgovinskega sektorja

Marija Fric, referent za vodenje fakturne knjige

Marko Zupančič, skladiščni delavec

Janez Tišler, skladiščni delavec

Milan Novak, skladiščni delavec

Ivan Osenjak, skladiščni delavec

Dušan Pozarelli, skladiščni delavec

Jože Žargi, skladiščni delavec

Drago Zarn, skladiščni delavec

Franc Retar, skladiščni delavec

Rozalija Geroni, delavka

Marjan Skopec, skladiščni delavec

Vlado Pintar, embalažni knjigovodja

Marko Fajon, skladiščni delavec

Alojz Centa, skladiščni delavec

Alenka Anželj, kontrola faktur

Slavko Marinčič, skladiščni delavec

Anton Japelj, skladiščni delavec

PE Grmada:

Alojz Škofca, mesar

Rozina Sever, trgovska pomočnica

PE Rožnik:

Franc Birk, delavec-razvažalec

PE Hrana:

Teja Gnezda, administrativni referent

Slavica Pecigos, prodajalka

Anica Kovačič, prodajalka

Slavica Iljaš, prodajalka

Stanka Meglen, prodajalka

Lojzka Mlakar, prodajalka

Anica Iljaš, prodajalka

Anica Lubi, prodajalka

Mihaela Susman, prodajalka

Anica Vukšinič, prodajalka

Justi Jug, prodajalka

Marija Hartman, prodajalka

Anica Košir, prodajalka

Ivanka Petrič, prodajalka

Toni Tancek, prodajalka

ODSLI

OE Mercator:

Borut Srimšek

Jože Praznik

Miro Fortuna

Vera Babšek

Ivan Gams

Alojz Megušar

Metod Kržmanc

Mitja Šipek

Jurij Marinšek

Anton Puklavc

Djuro Jankovič

Vinko Papež

Bogdan Kozina

Na odsluženje vojaškega roka so odšli:

Jože Uršič

Jože Forjanič

Anton Janežič

Bojan Pečnik
Franc Lesjak
Bojan Mrežar
Janez Lambergar

PE Grmada:

Nada Omejc, delavka
Joža Purgar, prodajalka
Marija Vidmar, trg. pomočnica
Herman Konhajzler, mesar
Vinko Petrič, poslovodja
Zorica Cerar, trg. pomočnica
Marjan Goršič, mesar
Stanka Merzelj, vajenka
Marija Muhič, vajenka
Slavka Glinšek, prodajalka
Jože Resnik

PE Hrana:

Zinka Pangerc, trg. pomočnica
Željko Anželj, komercialist
Marija Poje, prodajalka
Franc Vidmar, delavec
Zalka Kralj, prodajalka
Slavka Prebil, trg. pomočnica
Zvone Trelc, delavec
Zinka Hosta, prodajalka
Jože Povše, prodajalec

PE Standard:

Ivo Barbič
Fanči Kotnik, poslovodja
Vida Malnarič, poslovodja
Franc Kozlevčar, poslovodja
Svetozar Brkič, poslovodja
Marija Gregorič, prodajalka
Silva Ritonja, prodajalka
Anica Bučar, prodajalka
Anica Pušič, prodajalka
Janez Medle, prodajalec
Jože Krakar, prodajalec
Franc Drganc, delavec-razvažalec
Marjeta Kristan, vajenka
Jožica Hrovat, vajenka
Alojz Jaklič, vajenec
Zvonka Gorenc, praktikantka
Fani Zagorc
Milena Može
Alojz Matko

PE Straža:

Franc Mlinar, poslovodja
Anica Rebolj, namestnik poslovodje
Pepca Sporar, prodajalka
Ivanka Grošelj, prodajalka
Henrik Petrevčič, skladiščni delavec

PE Litija:

Marija Dobravec
Alojzija Pavlin
Antonija Lokar
Marjan Menegalija — odšel v JLA

POROKE

OE Mercator:

Tilka Polak — poročena Klobučarič
Tomislav Fröhlich
Oskar Kelemen
Milena Glavnik — poročena Boc

PE Grmada:

Marjeta Primar — poročena Dovč

PE Rožnik:

Meta Verbec, poročena Mir

PE Hrana:

Tinca Debeljak — poročena Indihar
Anica Stritar — poročena Jernejčič
Evsta Puh — poročena Novoselic
Marija Boh — poročena Košir
Angela Petrič — poročena Celarc
Cilka Stritar — poročena Cimperman
Marija Zakrajšek — poročena Jakič

Sodelovali smo v akciji 67

V oktobru je organiziral Ljubljanski dnevnik izlet težkih, predvsem nepokretnih invalidov, tako imenovano Akcija 67. Akcija je znana že iz preteklih let, vendar so ocenili letošnjo, po sodbah udeležencev, teh pa je bilo 250, za uspešno, kot nobeno doslej. »K oceni minulega izleta na Veliko planino pa je prispeval tudi vaš delež pri akciji. Zato se vam v imenu udeležencev, prireditelja in v svojem imenu še enkrat prisrčno zahvaljujem,« je zapisal v za-

hvalnem pismu, naslovljenem na delovno skupnost veletrgovine Mercator v imenu »NEDELJSKEGA« novinar in urednik Marjan Remic.

Naj omenimo, da smo prispevali k »Akciji 67« skromna darila udeležencem: vsakemu zavitek kave Mercator z najboljšimi željami slehernemu od njih. Naj napišemo še to: Udeleženci so poslali naši delovni skupnosti z izleta razglednico z iskreno zahvalo za sodelovanje.

Jožica Sušteršič — poročena Jerina

PE Standard:

Božidar Bele
Anica Župevc, poročena Bele

PE Litija:

Marija Omahen — poročena Andrejčič

Vsem novoporočencem želimo vse najboljše na novi življenjski poti!

ROJSTVA

OE Mercator:

Ancia Ažman — hčerko
Štefka Štraser — sina
Pepca Grm — sina
Erika Bevc — sina
Štefka Škoporc — sina
Hermína Gašperič — sina
Terezija Ivanuša — hčerko
Ksenija Sever — sina
Irena Pirnat — sina

PE Grmada:

Vida Brlek — sina
Bara Ovčar — sina
Majda Kukovec — sina
Albina Škofljac — hčerko

PE Rožnik:

Ivanka Sojer — sina

PE Hrana:

Francka Schwarzmänn — sina

PE Standard:

Tončka Grubar — sina
Anica Junc — sina

PE Straža:

Marija Škofca — rodila dvojčka (sina)

PE Polje:

Anica Gašperič — hčerko
Danica Jemec — sina
Branka Prepeluh — sina

PE Litija:

Jelka Mesojedec — hčerko

Srečnim mamicam iskreno čestitamo.

IZPITI

OE Mercator:

Branko Dragan — šola za prodajalce

PE Rožnik:

Zaključni izpit na šoli za prodajalce:

Marija Erjavec
Marija Božič
Milka Božič
Majda Vrečar
Slavka Zaviršek
Darinka Poje
Marija Duh
Tilka Šterk
Danica Kocmur
Justina Miler

PE Hrana:

Zaključni izpit na šoli za prodajalce:

Jožica Bukovec
Tončka Bukovec
Slavica Pecigos
Anica Kovačič
Slavica Iljaš
Stanka Meglen
Lojzka Mlakar
Anica Iljaš
Anica Lubi
Mihaela Susman
Anica Vukšinič
Justina Jug
Marija Hartman
Ivanka Petrič
Anica Košir
Toni Tancek

PE Standard:

Zaključni izpit na šoli za prodajalce so opravili:

Jožica Drobež
Justina Bojanc
Jožica Kobe

PE Straža:

Zaključni izpit na šoli za prodajalce je opravila:

Marjeta Bradač

PE Litija:

Zaključni izpit na šoli za prodajalce so opravili:

Marija Bajc
Ivanka Tori
Antonija Lokar
Damjana Brvar
Vera Pintarič
Boža Oven
Breda Dolenc
Vinko Resnik

NESREČE PRI DELU

PE Grmada:

Dragica Ramuščak
Lidija Ule

PE Rožnik:

Anton Berlan

PE Hrana:

Lojzka Mačerol
Jožica Cegala

SMRT

PE Standard:

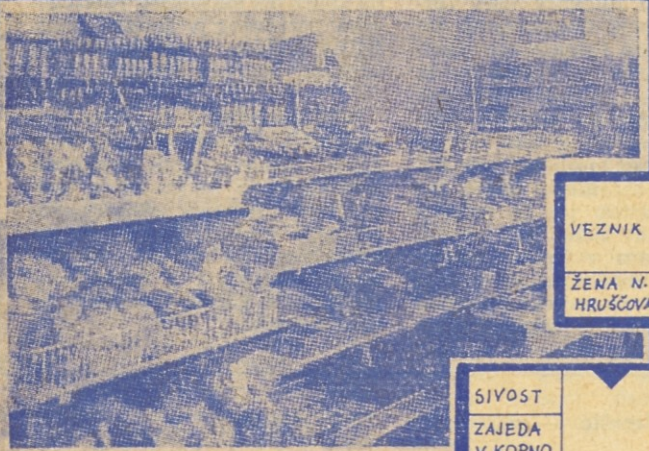

Mara Mrvar

mercator

Glasilo delovnega kolektiva veletrgovine »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3. Izdaja centralni delavski svet veletrgovine »Mercator«. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Marjan Pogačnik. Tehnični urednik Danilo Domajnko (Delavska enotnost). Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk, Koper.

Novoletna nagradna križanka

I. nagrada 50 Ndin
 II. nagrada 30 Ndin
 III. nagrada 20 Ndin
 IV. nagrada 10 Ndin
 V. nagrada 10 Ndin

					PREPLAH	SADEŽ OLJKE	ČRTA	RIMSKA ENA	CELJE	JAZ	PAD	LOČILO	JAPON. PRIST.	EKS- PLOZIV
											ZDRAVNIK			
					VEZNIK			SAMOLJUB- NEŽ						
					ŽENA N. HRUŠČOVA				VIHAR					
									NADAV					
					SIVOST					OLIKA				
					ZAJEDA V KOPNO					3. SAMOGL.				
TONA	2. IN 4. SAMOGL.	12. IN 5. ČRKA	ČEMU KAVBOJSKO ORODJE				LJUBLJAN- SKI LOKAL					ZAČETEK ABECEDE	MORSKA RIBA	
							DUŠIK					POZDRAV		
RAZGLA- ŠANJE KVALITETE							Ž. IME			VEZNIK		ŽVEPLO		
										5. ČRKA		DEL TELEVIZ.		
GODALNI INSTRU- MENT							Ž. IME							
KISIK	PESEM HVALNICA	MORSKI MEHKUŽ. DEŠČICA								ČAST				
HIŠNA NAPELJA- VA											JUGOSLOV. RADIO TELEVIZIJA PREBIVALEC BURME			
1, 15. OZ. 15. V MESECU			SOLDAT	SARAJEVO						KAČA			BRAN	
				6. IN 2. ČRKA										
SVET						LJUBKOV- ALNO Ž. IME				URAN		15. IN 11. ČRKA		
												KRTOVO DELO		
1. ČRKA	KAČA									RDEČI KRIŽ			2. SAMOGL.	
	ČESAR												VEZNIK	
OROŽJE NAŠIH PREDNIKOV														
OSEBNI ZAIMEK				EDEN										
ŠAPA				ŽELEZ- NIČARSKI KLUB		DRŽAVA V AFRIKI	2. ČRKA	ZAČETEK IZLETA	KONEC ŠAHOVSKE IGRE				CENTRAL. KOMITE	PREB. AONIJE
DRŽAVA V AZIJI				SRNJA- ČEK					LJUB. Ž. IME					
									2. IN 5. SAMOGL.					
					VEZNIK	1. ČRKA		SLOVEN. KIPAR						
						GLAS PIŠČALI								
					PRIMER			LUČKA					15. ČRKA	
													PREGOVOR	
					3. IN 4. SAMOGL.			IME NOTE	ALUMI- NIJ	KALIJ TRDILNICA	ŠUMNIK IN SIČNIK	RIJEKA AKO		
														ŽVEPLO
					MEDVEDEK						SPOLNOST			

Rešitve pošljite do 15. januarja 1968 na naslov: Uredništvo glasila »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3. Na kuverto označite: »Križanka«.

